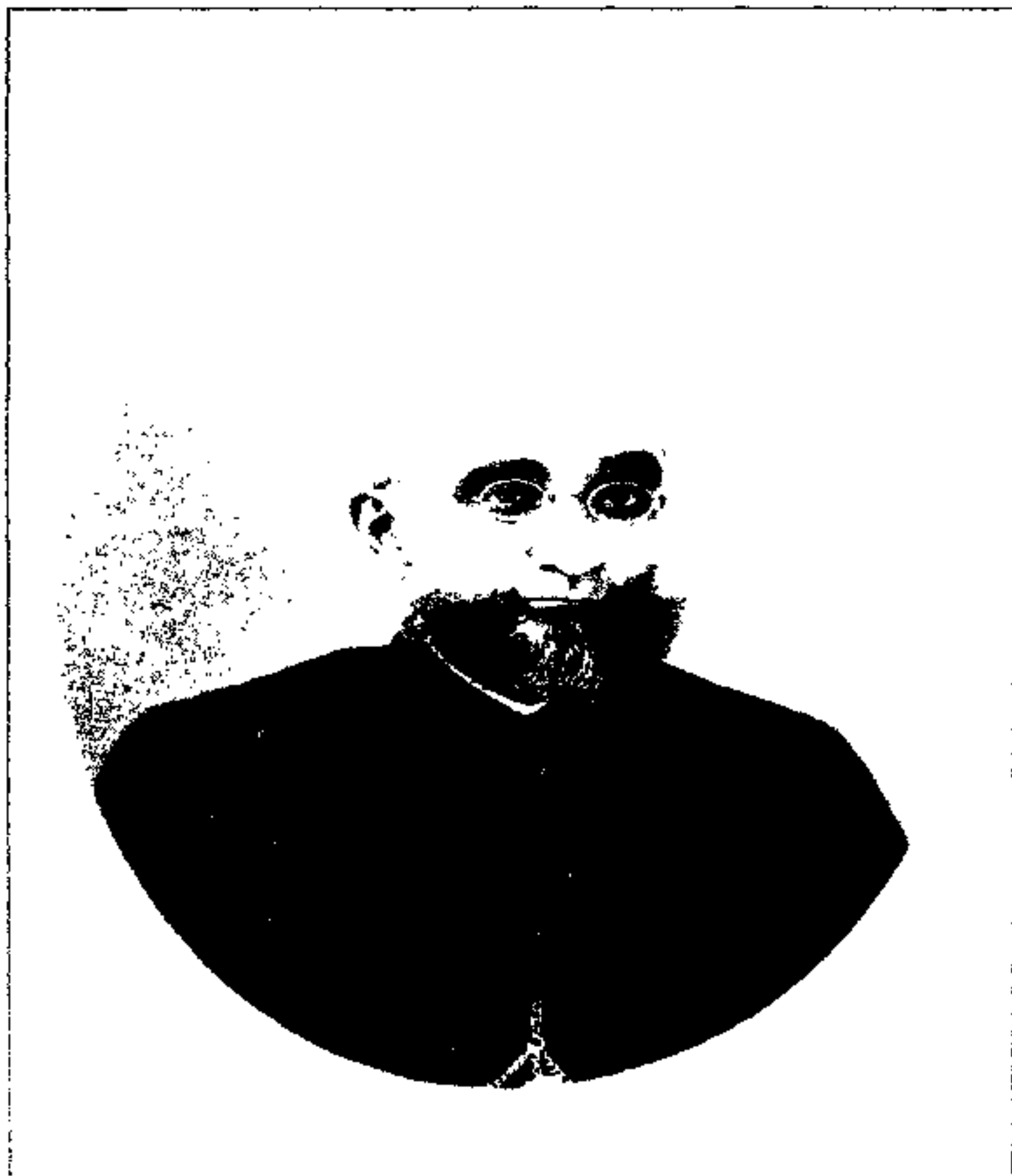

نواب عزیز جنگ بہادر مولف و مصنف

۱۳۶۱

اللغة الاصفا

جامع الفاظ مفترده و مرکبه اصطلاحی و استعمال فارسی و امثال مقولهای عجم مترجم با سائ
متقدمین و متأخرین و معاصرین عجم و برای هر یک لفظ ترجمه با معاورد
زبان اردو مع اسناد کلام زبانده امان دهند

جلد پانزدهم

مؤلفه خان بهادر سید محمد علی احمد عبدالعزیز ناطقی (نواب نیر جنگ بهادر) ظیفه حسن خدیو

سرکار آصفیه

جميع حقوق این تالیف وقت عام است پانصد

نسخای این کتاب که طبع می شود آنرا هم وقت کرده ایم هر کس

اختیار و اراد که بپایندی قواعد مذکور اعلان که آخر کتاب چاپ شده است ازین منتفع شود

۱۳۳۵ هجری مطابق ۱۳۲۸ م

عزیز المطلق جید یادکن

۱۹۶۱

اعزاز و شکرانہ اعزاز

اعزاز (۱) میں اپنی اس تالیف کی اعلیٰ کامیابی پر خداوند کریم کا شکر گزار ہوں اور یہ بات میرے لئے باعث افتخار ہے کہ اس کا نام میرے آقاے ولی نعمت حضور پر نور بندگانِ عالیٰ متعالیٰ مدظلہ العالی کے مبارک تخلص کو اپنے سر پر لئے ہوئے ہے اور اس کا آغاز آپ ہی کی مبارک جوہلی چہل سالہ کی تقریب میں ہوا۔

(۲) میں ہیرا کسنسی لارڈونٹو بالٹا ہیم گورنر جنرل ہند کا شکریہ ادا کرتا ہوں کہ آپ نے براہ عنایت مجھ کو اجازت عطا فرمائی کہ میں اس کتاب کا ڈومی کمیشن آپ کے نام نامی کرے۔ صاحب ریڈینٹ حیدرآباد بذریعہ مراسلہ نشان (۴۲۵۸) مورخہ ۲۴ جون ۱۹۶۱ء مجھ کو اطلاع دیتے ہیں کہ ہیرا کسنسی آپ کا شکریہ ادا کرتے ہیں کہ آپ نے ان کو ایسی عالمانہ تالیف میں انگلی یادگار قائم ہونے کا موقع دیا۔

اعانت (۳) میں ہیرا کسنسی وزیر اے موصوف کا دل سے شکر گزار ہوں کہ آپ نے باجلاس کو نسل

یہ حکم فرمایا کہ مؤلف کو اس کتاب کی ہر ایک جلد پر جس جس طرح وہ شائع ہوتی جا پان پانسو روپے کا تازیریم (سدا تالیف) عطا کیا جائے۔

(۴۷) میں اپنے آقائے ولی نعمت اعلیٰ حضرت والی سلطنت و کن جنووریر نور سرکار نظام ادا م اللہ اقبالہ کا شکریہ بجاں و دل ادا کرتا ہوں کہ سرکار مدوح نے حکم فرمایا کہ سلطنت آصفیہ کے شاہی خزانہ سے بھی مؤلف کو اس کتاب کی ہر ایک جلد پر جس جس طرح وہ شائع ہوتی جا سکتی ہو اتنی روپیہ کی ادا عطا کی جائے۔

(۵) حیدرآباد کے امراء عظام سے جناب نواب فخر الملک بہادر حسین المہام صیغہ تعلیمات و عدالت و کوتوالی و امور عامہ کی علم دوستی کا بھی میں شکر گزار ہوں کہ آپ نے اپنے خانگی خزانہ سے اس تالیف کی ہر ایک جلد پر سو روپیہ کا اعزازی الغام مقرر فرمایا۔

شکریہ بھی ادا ہے اگرچہ اس کتاب کی ہر ایک جلد کے پانسو نسخوں کی طبع کا حقیقی صرفہ انعام سے کم ہوتا ہے اور معاونین بالقباہم کی ادا کا مجموعہ بھی اسی کے قریب قریب ہے لیکن محض اس خیال سے کہ پبلک کو نفع پہنچے میں نے جلد نسخہ ہای مطبوعہ کو بلا لحاظ اپنے نفع کے موحق تالیف کتاب بلا کسی معاوضہ کے پبلک لائبریری مدارس اور جعفریہ گورنمنٹ زبان فارسی کے لئے وقف کر دیا ہے۔ معزز ناظرین کتاب پر روشنی ہے کہ یہ ۲۸ جلد کی کتاب ہے اور مؤلف کی ضعیفی کی وجہ سے کمال اہتمام کے ساتھ سال بھر میں ایک اور کبھی دو جلدیں شائع ہوتی ہیں اور بظاہر محکمہ صرف خداوند کریم سے توقع ہے کہ میں اس کتاب کی تکمیل اپنی باقی ماندہ عمر میں کر سکوں۔ وہو علی کل شیء قدیر۔

پبلک کا فدائی

دخان بہادر شمس العلی نواب عزیز جنگ بہادر

احمد عبدالعزیز نانپلی

۱۹۶۱

۱۰۴۲

۱۰۴۲

بسم الله الرحمن الرحيم

لله الحمد که نوبت به پانزدهمین جلد این کتاب رسید و خیره کاغذ ختم شد تا می بینیم که فردا شب چه می زاید - این پانزدهمین جلد با اندازه سرسری ماریج کتاب است و تخمینه یقینی خارج از حساب - بجز آنکه صحت ما تا بحال قائم - غیر از دعای خیر از ناظرین کتاب چیزی دیگر چشم نداریم

<p>راماند و آفتاب با او کف دست می نماید پس پنجه افکندن با کسی اصطلاحی -</p>	<p>راماند و آفتاب با او کف دست می نماید پس پنجه افکندن با کسی اصطلاحی -</p>
<p>کف و انگشتان قبا بت پنجه پیدای کند برای خطوط بقول بجز زور کردن با کسی به پنجه - صاحبان</p>	<p>کف و انگشتان قبا بت پنجه پیدای کند برای خطوط بقول بجز زور کردن با کسی به پنجه - صاحبان</p>
<p>شعاعی آفتاب بمقابل (امتیاز خان خالص ۵) اند و بهار هم این را آورده اند (تاشیر ۵)</p>	<p>شعاعی آفتاب بمقابل (امتیاز خان خالص ۵) اند و بهار هم این را آورده اند (تاشیر ۵)</p>
<p>ماه من از ضیاء رخس لبکه به آب و تاب شد بهار علمش فکند پنجه با بازوی هلال گشته رنجه</p>	<p>ماه من از ضیاء رخس لبکه به آب و تاب شد بهار علمش فکند پنجه با بازوی هلال گشته رنجه</p>
<p>چوبست عارضش پنجه آفتاب شد (ارو) مؤلف عرض کند که اصل این (پنجه در</p>	<p>چوبست عارضش پنجه آفتاب شد (ارو) مؤلف عرض کند که اصل این (پنجه در</p>
<p>کرن - و کیوانگشت آفتاب - پنجه کسی افکندن) است و این محقق آن باشد</p>	<p>کرن - و کیوانگشت آفتاب - پنجه کسی افکندن) است و این محقق آن باشد</p>
<p>پنجه آوردن استعمال - صاحب آصفی این محقق مباد که فکندن محقق افکندن است و</p>	<p>پنجه آوردن استعمال - صاحب آصفی این محقق مباد که فکندن محقق افکندن است و</p>
<p>راقام کرده و به تعریف این می فرماید که (پنجه</p>	<p>راقام کرده و به تعریف این می فرماید که (پنجه</p>
<p>در پنجه کسی آوردن) یعنی حرف کسی شدن</p>	<p>در پنجه کسی آوردن) یعنی حرف کسی شدن</p>
<p>است مؤلف عرض کند که ما آن را بجایش پنجه الماس اصطلاح بقول بهار و</p>	<p>است مؤلف عرض کند که ما آن را بجایش پنجه الماس اصطلاح بقول بهار و</p>
<p>عرض کنیم (پنجه آوردن) چیزی نیست (ارو) اند پنجه آهنی که گشتی گیران برای ورزش زود</p>	<p>عرض کنیم (پنجه آوردن) چیزی نیست (ارو) اند پنجه آهنی که گشتی گیران برای ورزش زود</p>
<p>نا قابل ترجمه - سازند و الماس در پنجه یعنی آهن (صائب</p>	<p>نا قابل ترجمه - سازند و الماس در پنجه یعنی آهن (صائب</p>
<p>پنجه افشردن اصطلاحی - بقول اصطلاحی گویند ببا که در پنجه آهن</p>	<p>پنجه افشردن اصطلاحی - بقول اصطلاحی گویند ببا که در پنجه آهن</p>
<p>بجز بهار و اند غالب آمدن بر حرفی در از تیغ زبان می گذرد (دو که ۵) مزاجیون</p>	<p>بجز بهار و اند غالب آمدن بر حرفی در از تیغ زبان می گذرد (دو که ۵) مزاجیون</p>
<p>پنجه کردن مؤلف عرض کند که (افشردن پنجه مهربانان و مرغ دار و آسمان شبی با که تا پنجه</p>	<p>پنجه کردن مؤلف عرض کند که (افشردن پنجه مهربانان و مرغ دار و آسمان شبی با که تا پنجه</p>
<p>در مقصود گذشته و سندش هم در اینجا مذکور الماس را قهرمان زدنش مؤلف عرض</p>	<p>در مقصود گذشته و سندش هم در اینجا مذکور الماس را قهرمان زدنش مؤلف عرض</p>
<p>(ارو) و کیوانگشت آفتاب -</p>	<p>(ارو) و کیوانگشت آفتاب -</p>

نو کشور ای چیده گسترانیده مؤلف عرض از کسی را (بهمین معنی آورده و) پنجه خورشید برده
 کند که در اکثر نسخ قلمی مؤید این را نیافتیم و چون هم از همین مصدر است (عالی است) از زور
 این (پنجه بر هم تافته) بمعنی پنجه بر هم چیده و گردانیده حسن پنجه خورشید برده است پیش فروغ یا
 مرقوم جزین نیست که تصنیف کاتبین مطیع و محقق نگردد و سفید صبح پد مؤلف عرض کند که موافق
 بی علم است عجب آنست که هر دو را قائم کرده و قیاس یعنی غالب آمدن است بر مقابل -
 در بعضی نسخ این را هم یافته ایم ولیکن عوض گسترانیده (ار و و) و یکم پنجه افشردن -
 گردانیده مرقوم بامی حال تصرف مطیع پیش نیست پنجه بر روی زدن | مصدر اصطلاحی
 حق آنست که (پنجه بر تافتن) مصدر نیست اصطلاحی بقول بحر و سراج ۱۱۱ بمعنی رو سیاه کردن بهای
 بمعنی پنجه بچیدن و گردانیدن از همین مصدر است پنجه بر روی کسی زدن (بهمین معنی گفته و حکایت
 صاحب مؤید ذکر ماضی مطلقش یا اسم مفعول کرد و رشیدی و (جهانگیری در خاتمه) هم این را آورده
 تا فضلاهی کم بود در غلط نعتند این است تا یسد (شیخ شیراز) زن شوخ چون دست در
 فضلا (ار و و) پنجه موژ و یا پنجه موژا موژ پنجه طه که رو پا بر و گو بزین پنجه بر روی ضر و پا
 موژ و یا پنجه پیر و یا کاضی مطلق یا اسم مفعول مؤلف عرض کند که از نزد پیش شده (پنجه
 پنجه بر زدن | مصدر اصطلاحی - بقول بهار بر روی مرد زدن زن) قابض شدن بر او و
 و آنست بمعنی پنجه افشردن که گذشت (صائب هم) کنایه از بدکاری کردن زن پیداست قاتل
 صائب آهسته روی پیشه خود ساز که آب پنجه (ار و و) منه کالا کرنا بقول آصفیه بنه کو
 آتش سوزان بدار ببرد پد صاحب بحر (پنجه بر زدن) کاک لگانا بد فعلی کرنا (رنگین است) شب کو

<p>اس حبشی بچہ نے یہ غضب خالا کیا چھپا (پنچہ برکشیدن) ایک دست برداشتن می توان گرفتے کے مجھ سے مزدوگانہ سے میری کالا کیا پڑا (دو) و آن خارج از سداست (ارو) ہاتھ اٹھانا</p>	<p>سے) باقی ہے شیخ کو ابھی حسرت گناہ کی ہے (الف) پنچہ برہم تافتن مصدر اصطلاحی</p>
<p>کالا کریگا منہ بھی جو ڈاڑھی سیاہ کی ہے (ب) پنچہ برہم تافٹہ صاحبان مؤید</p>	<p>پنچہ بر روی کسی کشیدن مصدر اصطلاحی و انڈو کر معقول ہمین مصدر یعنی (ب) فرود</p>
<p>بہار صراحت معنی نکر وہ (صائب سے) آنا اثر می فرمایند کہ یعنی پنچہ برہم پیچیدہ و گردانیدہ باشد</p>	<p>یا کد امانی نسا زدگر ہمیشہ پنچہ خونین کشیدم مؤلف عرض کند کہ ضرورت بیان یک مشتق</p>
<p>از شفق بر روی صبح پا مؤلف عرض کند مصدر نبود ہمین مصدر الف یعنی پنچہ کسی برہم</p>	<p>کہ از سند بالا پنچہ خونین کشیدن بر روی کسی تافتن و غالب آمدن بر و مستعمل است و معاینہ</p>
<p>بمعنی بدنام و شہم کردن اور اظہار است - عجم بر زبان دارم فضولی محققین بالاکہ (ب) را</p>	<p>قتال (ارو) بدنام کرنا - شہم کرنا - اسم جامد دانستہ اند (ارو) الف پنچہ پورہ</p>
<p>پنچہ برکشیدن مصدر اصطلاحی - صائب - غالب آنا (ب) پنچہ موڑا ہوا مغلوب -</p>	<p>اصنی ذکر این کردہ از معنی ساکت و از ابو الفریح پنچہ بکاری افگندن مصدر اصطلاحی -</p>
<p>رونی سندو ہد (س) پنچہ ہا برکشید سرو از سر قبول بجز یعنی (ا) دست بکاری کردن - خان</p>	<p>پا تا کند بر بقای شاہ دعا پا مؤلف عرض کند آرزو در چراغ ہدایت بذر معنی بالا گوید کہ (س)</p>
<p>کہ پنچہ ہا برکشیدن (کنا) باشد از دست ہا بجز آرزو نمودن ہم و از کلام تاثیر سندو ہد کہ بر</p>	<p>چنانکہ برای دعا دست ہا برمی دارند و مجزو پنچہ افگندن با کسی) گذشت مؤلف عرض کند کہ</p>

معنی اول پیدا کرده صاحب بحر و خان آرزوست و کیو آما و کرون۔

و ما آن را با ستنا و کلام تاثیر تسلیم نکنیم که از ان پنجه بند اصطلاح۔ بقول بحر و رشیدی

معنی ووم پیدا است و بدون سند و دیگر معنی اول بر وزن ستمند یعنی پیشانی بند که عبری عصا

را تسلیم نکنیم که محققین بالاینده تراواند و سندی خوانند صاحب سروری می فرماید که پنجه یعنی

بر ادعای خود پیش نگرده اند و معاصرین عجم یعنی پیشانی گذشت مؤلف عرض کند که اسم

اول بر زبان نذارند و دیگر محققین اهل زبان مفعول ترکیبی است (استاد عسجری ۵)

هم از ان ساکت البته (دست بکاری انگلند) به سپید و لم چون به پنجه تمیم که به بند و بنم و لم

موافق قیاس است (ارو) کسی کام پنجه بند (ارو) عصابه۔ بقول آصفیه

مین پاتمه ڈالنا۔ مداخلت کرنا (۲) زور کرنا عربی۔ مذکر عورتون کے سر سے باندھنے کا کلمہ

و کیو پنجه انگلندن با کسی)

پنجه بند کردن مصدر اصطلاحی۔ بقول

پنجه بند کردن مصدر اصطلاحی۔ بهار و انند مرادف (پنجه بند کردن) و به

بقول بهار و انند معروف مؤلف عرض پنجه بند کردن) هر دو مشتق از تحریف ساکت

کند که از سند پیش کرده شان (بیدل ۵) مؤلف عرض کند که بهار پنجه تعریف خوشی

عابریها کرد و بر ما پنجه قائل بلند می شود کرده ایم و در اینجا همین قدر کافی است که مرادف

دست گرم بنامه سائل بلند معنی لغت آن نیست بلکه قوت پنجه را سرد و کردن است

آورون کسی را و آما و کرون پیدا است که کاری از و ظهور نیاید (ابوطالب کلیم ۵)

و موافق قیاس است (ارو) آما و کرون پنجه اسم را بگریبان گفتن بند کنید و که هنوز هم

هوس جیب دریدن باقی است (ار دو) رشیدی نذکر این گوید که (پنج بیچاره) هم چنین
 پنجه بند کردینا تا که کوئی کام نکر سکے - معنی آمده صاحب بجز این را مرادف (پنج بیچاره)
 پنجه بنفشه اصطلاح - بقول بحر چند گل از گفته - صاحب برهان درین مرکب بیچاره را
 یک شاخ رسته که در غنچه گی به پنجه انگشته ماند به بای فارسی اول بیچاره نوشته و از نیک بیچاره
 بهار نذکر این گوید که بهندی گشته خوانند صاحب لغتی نیست خیال ما این است که تصحیف کتبت
 اند گوید که پنجه لاله و پنجه گل و پنجه بنفشه هر سه باشد دیگر هیچ مؤلف گوید که این مرکب تصحیفی
 مرادف یکدیگر است مؤلف عرض کند که این است و بیچاره صفت پنجه باشد و مجموعہ این کتبت
 تعریف پنجه گل است که تعمیم در لفظ وارد که ترجمه خمسه شخیره بود صاحب غیاث بر (خمسه شخیره)
 (پنجه بنفشه) مخصوص آن که مجموعہ چند غنچه شخمی فرماید که از سبعة ستاره سوای شمس و قمر و شخیره
 باشد از یک شاخ که در جامعیت مانند پنج از ان گویند که اینهارا گاه گاهی رجعت می شود
 انگشت باشد قائل (ار دو) بنفشه کی پنجه یعنی سیر معمولی خود را گذاشته بجانب عقب خود
 یا چند کلیون کا کچھا جو ایک شاخ پر ہو۔ مگر رفتار سمری کند باز از ان طرف برگردیده به سیر
 پنجه بیچاره اصطلاح - بقول جهانگیری خمسه معمولی خود آیند (یعنی چاره جزین ندارند) -
 شخیره را گویند یعنی عطار دوز سره و مزج (ار دو) دیگر پنج بیچاره -
 و شتری و زحل - صاحب سرودی هم ذکر (۱) پنجه سجدین اسناد را اصطلاحی - بقول
 این کرده (بدیع معنی ۵) از بجز مرادلی است (۲) پنجه تابیدن بحر هر سه مرادف یکدیگر
 صد پارہ و پنجه بیچارہ ترم ز پنجه بیچارہ صاحب (۳) پنجه تا فلتن یعنی پنجه افشردن بهار

ذکر ہر سہ کردہ و صاحب اندھم ہر سہ را آورده باشد و معنی دوم مجازش (ارود) پنچہ

(والہ ہروی سے) چوموج از سوز دل ہر لحظہ تیز کرنا۔ (۱۲) لٹنا۔

بر آب می چھم و بشرط بقرار می پنچہ سیاب می چھم پنچہ چنار اصطلاح۔ بقول بحر و بہار و آ

پنچہ (محسن تاثیر سے) کردہ بشیشہ چون پری لعل کنایہ از برگ چنار کہ بصورت پنچہ آدمی باشد

شراب را پنچہ تافہ میہ عارضت پنچہ آفتاب را مؤلف عرض کند کہ مرکب اضافی است

پنچہ مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس است و موافق قیاس (ارود) چنار کا پتہ جو پنچہ

(ارود) دیکھو پنچہ افشردن۔ انسان سے مشابہ ہوتا ہے۔ مذکر

پنچہ تاک اصطلاح۔ بقول بہار و بحر و آند پنچہ خائیدن در سر استعمال بمعنی خائیدن

کنایہ از برگ تاک کہ بصورت پنچہ آدمی می باشد سر از پنچہ مؤلف عرض کند کہ خصوصیت

(صائب سے) از ان شراب مرا شیر گیر کن تاک سر نباشد و دیگر عضو ہم خائیدن از پنچہ صوت

کہ ہمچو پنچہ شیر است پنچہ تاکش پنچہ مؤلف عرض گیر و چنانکہ (خائیدن در پشت) و پنچہ خالی۔

لذکہ باضافت تشبیہی مرکب اضافی است۔ حاصل بالمصدر ہمین است مخفی مباد کہ خائیدن

(ارود) دخت انگو کا پتہ مذکر۔ بمعنی شگافتن می آید پس شگافتن موی از پنچہ

پنچہ تیز کردن مصدر اصطلاحی بقول کنایہ باشد از خاریدن و بہین معنی مجاز از خائیدن

بہار و معروف و (۱۲) کنایہ از جنگجوی و تیز را بمعنی خاریدن آورده اند (ظہوری سے)

کردن صاحبان بحر و مؤید ذکر معنی اول کردہ زخون وصل دل سیرانہ برخواست پنچہ پنجم در

مؤلف عرض کند کہ از معروف معنی حقیقی مراد پنچہ خائیت پنچہ (ارود) پنچہ سے کہجانا۔

(۱۲۰۷)

پنجه خنس اصطلاح - بقول بهار بر قیاس

پنجه تاک (سائب سے) غیرت اگر قرار بجائے
کشی دید و اماں گل به پنجه خنس می توان گفت
مؤلف عرض کند که برگ بار یک خنس را گویند پنجه خنس بدر خانه گردون زده است
که در نزاکت و پنهانی شباهت پنجه دارد و پنجه مؤلف عرض کند که هر سه محققین بالادری عرض
خنس خنس باشد مرکب اضافی است (ار و و) این مصدر اصطلاحی سکندری خورد و اندو
گمانش کی تپی - مؤنت -

پنجه خورشید اصطلاح - بقول بهار

داند مرادف همان پنجه آفتاب که گذشت
مؤلف عرض کند که مرکب اضافی است
و موافق قیاس (محسن تاثیر سے) چون بقصد
رقص گرد و پای کوبان سرو او به آسمان از پنجه از خون می گردند تا معینان مقتول از نشانی
پنجه خورشید و تنگ می زند به (ظهوری سے) قاتل خبردار شوند که فلان است و از همین عادت
ز خون دل شدگان خاک شهر و کوه گلگون به گرد این مصدر اصطلاحی مستعمل شد برای اظهار دید
پنجه خورشید را خانبخشند (ار و و) و کیم کردن قاتل زار و و) دلیری کا اظهار کرنا

پنجه آفتاب

پنجه خون بر در کسی زون
مصدر واند معروف (واله پروی سے) در خصم بپاشند

اصطلاحی - بقول بهار و بجز و اندک نایه از اظهار
ترکتا ز می خود گردون (حکیم شرف الدین شرفانی
گر یه من که بر افلاک شب بخون زده است
پنجه خنس بدر خانه گردون زده است
مؤلف عرض کند که هر سه محققین بالادری عرض
این مصدر اصطلاحی سکندری خورد و اندو
مصدر اصطلاحی قائم

پنجه وادون اصطلاحی - بقول بهار

اصطلاحی - بقول بهار و بجز و اندک نایه از اظهار
ترکتا ز می خود گردون (حکیم شرف الدین شرفانی
گر یه من که بر افلاک شب بخون زده است
پنجه خنس بدر خانه گردون زده است
مؤلف عرض کند که هر سه محققین بالادری عرض
این مصدر اصطلاحی سکندری خورد و اندو
مصدر اصطلاحی قائم
پنجه وادون اصطلاحی - بقول بهار
مصدر واند معروف (واله پروی سے) در خصم بپاشند

کسی حرف سے مقابلہ کرنا۔

پنجه درخا گرفتن

اصطلاحی۔

بقول بہار و انڈکنایہ از خا پوش کردن پنجه

(میرزا صاحب سے) بسکہ زویدہ رختیم خون

دل خراب را پاگریہ گرفت درخا پنجه آفتاب

را پا مؤلف عرض کند کہ رنگ کردن

از خا باشد (ارو) ہندی لگانا۔

پنجه دریدن

اصطلاحی۔ بقول

بہار و انڈ معروف مؤلف عرض کند کہ

کنایہ باشد از مغلوب کردن حرف مقابل

کہ چون پنجه او بدرد او از مقابلہ باز آید ظہور می

سے (گریہ او دجلہ ہامون نورد پانالہ او پنجه

گردون در استی مخفی مباد کہ (پنجه در) از

ہمین صدم فاعل ترکیبی است (ارو) مگر تاخرین تاریخ فرس ہرماہ شمس راسی نو

مقابل پر غالب آنا۔

پنجه زویدہ

اصطلاح۔ بقول انڈو جگ

بتازی خمسہ مسترقہ را گویند۔ اشہور روز باقی ماندہ در یکصد و بست سال کیا

اسفندار۔ ہشت۔ ہشتولیش و آن پنج روزی

باشد کہ در آخر تقویم ہا نویسند و وجہ تسمیہ (بزرگ

از ان جهت شد کہ وزیر کی از پادشاہان عجم

حاصل این پنجه روز را از تمام ممالک او ہمیشہ

از میان بردہ و بحساب درمی آورد و صاحب

بہر بہار و ناصری و رشیدی و جہانگیری ذکر

این کردہ اند خان آرزو در سراج بزرگ و جہ

تسمیہ بالامی فرماید کہ تحقیق آنست این پنجه

را از سال تمام زیادہ می کنند چنانکہ ہندیان

یا زودہ روز در ہر سال۔ گویا این پنجه روز را از

میان سالی زویدہ اند صاحب غیاث

بر (خمسہ مسترقہ) گوید کہ بدان کہ سال شمسی

سہ صد و شصت و پنجه روز و پنج روز است

مگر تاخرین تاریخ فرس ہرماہ شمس راسی نو

گیرند و پنجه روز را در اسفندارند پیروزانند

و این پنجه روز را خمسہ مسترقہ گویند و از ان

بتازی خمسہ مسترقہ را گویند۔ اشہور روز باقی ماندہ در یکصد و بست سال کیا

جمع کرده سال صد و بستم را سیزده ماهه گیرند و آنرا پنجه زود
 و اسماء خمسہ مسترقه معین است (چنانکه بالا مذکور است) پنجه زودن با کسی (الف) بقول
 شد و خمسہ مسترقه از آن گویند که گویا این پنجه است و مؤید (۱) پنجه کرد و (۲) طما پنجه زد و (۳)
 را از میان سالی در دیده اند مؤلف عن قبض کرد و (ب) بقول بجز و بهار معنی پنجه افکن
 کند که موافق قیاس همین است و بر اسفندارند و انداختن با کسی (طالب آملی ۵) و در نظاره
 ذکر این گذشت (ارو) خمسہ مسترقه دیکو (اسفندارند) بستم چه کنم کز سر عجز پنجه نازکی خوی تو نتوانم
 پنجه زاری اصطلاح صاحب اند بجز آنکه مؤلف عرض کند که وجهی نیست که بر
 خیانت گوید که کسیکه منصب پنجه زاری ذات هر سه معنی مصدری الف شامل نباشد که الف
 وارد باشد آنکه پنجه زاری ذات را یک کرور ماضی مطلق باشد (ارو) (ب) (۱)
 دام معین باشد چون دام چلیم حصه می شود پنجه کرنا (۲) طما پنجه مارنا (۳) قبضه کرنا (دیکو
 پس کرور دام را دو و نیم لک روپیه باشد و پنجه افکنند و انداختن با کسی)
 این منصب از دیگر منصبها اعلی و افزون است پنجه سر و اصطلاح بقول بهار بر قیاس
 مؤلف عرض کند که بمعنی منسوب پنجه زاری پنجه باک مؤلف عرض کند که از درخت
 کسی که منصب پنجه زاری دارد و موافق قیاس سر و چند چند برکش به یکی مثل پنجه جمع می باشد
 (ارو) پنجه زاری زمانه سلف بین اس امیر کافارسیان به ترکیب اضافی آن را پنجه سر و گفتند
 لقب تھا جو سلطنت سے سالانہ ایک کرور (صائب ۵) در گلستان نشود و پنجه دول بازه
 دام کا منصب رکھتا تھا۔
 مرا پنجه سر و بود چکل شهباز مرا (ارو)

مصدر اصطلاحی

الف) بقول

(۳) و (۲) طما پنجه زد و (۱)

پنجه افکن

(طالب آملی ۵) و در نظاره

بستم چه کنم کز سر عجز پنجه نازکی خوی تو نتوانم

پنجه زاری اصطلاح صاحب اند بجز آنکه مؤلف عرض کند که وجهی نیست که بر

خیانت گوید که کسیکه منصب پنجه زاری ذات هر سه معنی مصدری الف شامل نباشد که الف

وارد باشد آنکه پنجه زاری ذات را یک کرور ماضی مطلق باشد (ارو) (ب) (۱)

دام معین باشد چون دام چلیم حصه می شود پنجه کرنا (۲) طما پنجه مارنا (۳) قبضه کرنا (دیکو

پس کرور دام را دو و نیم لک روپیه باشد و پنجه افکنند و انداختن با کسی)

این منصب از دیگر منصبها اعلی و افزون است پنجه سر و اصطلاح بقول بهار بر قیاس

مؤلف عرض کند که بمعنی منسوب پنجه زاری پنجه باک مؤلف عرض کند که از درخت

کسی که منصب پنجه زاری دارد و موافق قیاس سر و چند چند برکش به یکی مثل پنجه جمع می باشد

(ارو) پنجه زاری زمانه سلف بین اس امیر کافارسیان به ترکیب اضافی آن را پنجه سر و گفتند

لقب تھا جو سلطنت سے سالانہ ایک کرور (صائب ۵) در گلستان نشود و پنجه دول بازه

دام کا منصب رکھتا تھا۔

مرا پنجه سر و بود چکل شهباز مرا (ارو)

<p>پنجه سرد بہ ترکیب فارسی سرو کے چند پتون کے مجموعہ کو کہتے ہیں جو مشابہ پنجه ہوتا ہے۔ مذکر۔ پنجه سیلاب اصطلاح۔ صاحب انندوکر پنجه شمشاد را کہ مؤلف عرض کند کہ موافق این گروه از معنی ساکت و سندی کہ از والد ہروی پیش کردہ از ان (پنجه سیلاب پچیدن) تا ہر مؤلف عرض کند کہ (پنجه پچیدن) بجائش پنجه صبا اصطلاح۔ مرکب اضافی مراد گذشت و این متعلق است بہمان و مجرد پنجه از صبا کہ آن را فارسیان بہ پنجه تشبیہ دادہ پنجه سیلاب چیزی نیست (س) جو موج از سوز صبا گفتند (ظہوری س) در شکن ہای سبل دل بہر لحظہ بر آب می پیچم بشرط بقرار می پنجه کامل کہ شائد پنجه صبا غلط است بہ مؤلف سیلاب می پیچم (اردو) دیکھو پنجه پچیدن عرض کند کہ موافق قیاس است از قبیل کامل پنجه شکستن استعمال۔ بقول بہار معروف صبا کہ صبا باشد (اردو) پنجه صبا بہ ترکیب مؤلف عرض کند کہ غالب آمدن بر مقابل فارسی۔ باد صبا کو کہہ سکتے ہیں۔ مذکر۔ و این بمعنی حقیقی است (سعدی س) بیازوان پنجه عر اصطلاح۔ بقول بہار بر قیاس توانا و قوت سرد است بہ خطا است پنجه بین پنجه سرد و پنجه شمشاد مؤلف عرض کند و ناتوان شکست (اردو) پنجه توڑنا کہ موافق قیاس است کہ مرادف پنجه سرد است غالب آنا۔ (سید حسین غزنوی س) بسوز و آتش لالہ پنجه شمشاد اصطلاح۔ بقول بہار و نند بدوز و ناوک غنچہ کہ بہ بڑ و خنجر سوسن بگیرد</p>	<p>پنجه سرد بہ ترکیب فارسی سرو کے چند پتون کے مجموعہ کو کہتے ہیں جو مشابہ پنجه ہوتا ہے۔ مذکر۔ پنجه سیلاب اصطلاح۔ صاحب انندوکر پنجه شمشاد را کہ مؤلف عرض کند کہ موافق این گروه از معنی ساکت و سندی کہ از والد ہروی پیش کردہ از ان (پنجه سیلاب پچیدن) تا ہر مؤلف عرض کند کہ (پنجه پچیدن) بجائش پنجه صبا اصطلاح۔ مرکب اضافی مراد گذشت و این متعلق است بہمان و مجرد پنجه از صبا کہ آن را فارسیان بہ پنجه تشبیہ دادہ پنجه سیلاب چیزی نیست (س) جو موج از سوز صبا گفتند (ظہوری س) در شکن ہای سبل دل بہر لحظہ بر آب می پیچم بشرط بقرار می پنجه کامل کہ شائد پنجه صبا غلط است بہ مؤلف سیلاب می پیچم (اردو) دیکھو پنجه پچیدن عرض کند کہ موافق قیاس است از قبیل کامل پنجه شکستن استعمال۔ بقول بہار معروف صبا کہ صبا باشد (اردو) پنجه صبا بہ ترکیب مؤلف عرض کند کہ غالب آمدن بر مقابل فارسی۔ باد صبا کو کہہ سکتے ہیں۔ مذکر۔ و این بمعنی حقیقی است (سعدی س) بیازوان پنجه عر اصطلاح۔ بقول بہار بر قیاس توانا و قوت سرد است بہ خطا است پنجه بین پنجه سرد و پنجه شمشاد مؤلف عرض کند و ناتوان شکست (اردو) پنجه توڑنا کہ موافق قیاس است کہ مرادف پنجه سرد است غالب آنا۔ (سید حسین غزنوی س) بسوز و آتش لالہ پنجه شمشاد اصطلاح۔ بقول بہار و نند بدوز و ناوک غنچہ کہ بہ بڑ و خنجر سوسن بگیرد</p>
---	---

<p>پنجه عرود (ارود) درخت خرمای دشتی حقیقی است (ارود) و کچھو پنجه الماس کے پتون کا گچھا۔ نگر۔</p>	<p>پنجه عرود (ارود) درخت خرمای دشتی حقیقی است (ارود) و کچھو پنجه الماس کے پتون کا گچھا۔ نگر۔</p>
<p>پنجه فرو بردن مصدر اصطلاحی بقول و بحر و بہار و جامع نام لکن منہم از سی لکن بارہ بہار و انہ معروف مؤلف عرض کند کہ خان آرزو در سراج می فرماید کہ صاحب قائم گردن پنجه بر چیزی و گرفتن چیزی در پنجه رشیدی این را (غنیہ کبک دری) نوشته و دست انداختن بزور بر آن (صائب س) لیکن صحیح ہمین پنجه کبک دری می نماید مؤلف سرویست قامت تو کہ از جای می کند و در عرض کند کہ وجہ تسمیہ بوضوح نہ پیوست باقی ہر دلی کہ پنجه فرو برد ریشہ اش پ (ارود) صاحب جامع این را علم دانیم (ارود) پنجه ڈالنا پنجه میں مضبوط پکڑنا۔ ایک راگنی کا نام فارسی میں پنجه کبک دری ہے جس کی صراحت کامل نہ ہو سکی۔ مؤلف بقول بحر ادب</p>	<p>پنجه فرو بردن مصدر اصطلاحی بقول و بحر و بہار و جامع نام لکن منہم از سی لکن بارہ بہار و انہ معروف مؤلف عرض کند کہ خان آرزو در سراج می فرماید کہ صاحب قائم گردن پنجه بر چیزی و گرفتن چیزی در پنجه رشیدی این را (غنیہ کبک دری) نوشته و دست انداختن بزور بر آن (صائب س) لیکن صحیح ہمین پنجه کبک دری می نماید مؤلف سرویست قامت تو کہ از جای می کند و در عرض کند کہ وجہ تسمیہ بوضوح نہ پیوست باقی ہر دلی کہ پنجه فرو برد ریشہ اش پ (ارود) صاحب جامع این را علم دانیم (ارود) پنجه ڈالنا پنجه میں مضبوط پکڑنا۔ ایک راگنی کا نام فارسی میں پنجه کبک دری ہے جس کی صراحت کامل نہ ہو سکی۔ مؤلف بقول بحر ادب</p>
<p>پنجه قولاد اصطلاح بقول بحر ادب (پنجه الماس) خان آرزو در چراغ ہدایت ہم ذکر این کردہ (میرنجابت س) دست در قبض گردن و گرفتن و (۲) طب پنجه زون بہار دست غمت بندہ و آزاد کرد و پنجه با پنجه دیگر ہر دو معانی (بحوالہ طحقات) می فرماید کہ سیمین تو قولاد نگر و پ مؤلف عرض کند کہ این محل تا مل است و ظاہر بمعنی اول مختلف سبحان اللہ محقق بانام و نشان چہ خوش مثالی در پنجه گردن مؤلف عرض کند کہ (۳) یعنی برای این آورده کہ متعلق بہ پنجه گردن است حقیقی است یعنی پنجه خود را در پنجه مقابل نہ پنجه قولاد۔ معاصرین عجم بزبان دارند و معنی برای مقابلہ انگلندن و معنی اقل و دوم مجازاً</p>	<p>پنجه قولاد اصطلاح بقول بحر ادب (پنجه الماس) خان آرزو در چراغ ہدایت ہم ذکر این کردہ (میرنجابت س) دست در قبض گردن و گرفتن و (۲) طب پنجه زون بہار دست غمت بندہ و آزاد کرد و پنجه با پنجه دیگر ہر دو معانی (بحوالہ طحقات) می فرماید کہ سیمین تو قولاد نگر و پ مؤلف عرض کند کہ این محل تا مل است و ظاہر بمعنی اول مختلف سبحان اللہ محقق بانام و نشان چہ خوش مثالی در پنجه گردن مؤلف عرض کند کہ (۳) یعنی برای این آورده کہ متعلق بہ پنجه گردن است حقیقی است یعنی پنجه خود را در پنجه مقابل نہ پنجه قولاد۔ معاصرین عجم بزبان دارند و معنی برای مقابلہ انگلندن و معنی اقل و دوم مجازاً</p>

معاصرین عجم بہرستہ معنی بزبان دارند (س) **پنچہ** ہم برای حملہ مقابل پنچہ خود را بازمی گفتند تا سخن
 (س) ہر کہ با فواید بازو پنچہ کرد پ ساعد سیمین **پنچہ** می شود (ار دو) پنچہ کھون ۔
 خود را رنجہ کرد پ (ار دو) **پنچہ** کرنا **پنچہ** کرنا مصدر اصطلاحی ۔ بقول بہار
 پکڑ لینا (۲) طہا پنچہ مارنا (۳) پنچہ کرنا یعنی معروف و از انوری سند آرد (س) ہشتمش
 مقابل کے ساتھ زور آزمائی کرنا ۔ **پنچہ** کرنا
پنچہ کسی برون **پنچہ** کرنا مصدر اصطلاحی ۔ بقول از ریال پ مؤلف عرض کند کہ سند بالو
 بحر غالب آمدن در پنچہ کردن بر کسی مؤلف بہ (پنچہ کردن) محقق بالا
 عرض کند کہ ہمان (پنچہ برون) است کہ گذر معنی شعر انعمید و ذوق سخن نہ داشت البتہ در
 و سندان ہمد را بنجان کور (ار دو) **پنچہ** کلام ظہوری سندان یافتہ ایم (س) برو نکند
 پنچہ برون ۔
پنچہ کشاؤن استعمال ۔ بقول بہار معروف بخش کند پ مخفی مباد کہ (پنچہ کردن) یعنی باز آمدن
 مؤلف عرض کند کہ کشاؤن پنچہ برای حملہ از مقابلہ و دست کشیدن است ۔ این است
 بر مقابل (ابو حنیفہ غزنوی س) شیر دندان تحقیق محقق بانام و نشان کہ بر معروف قناعت
 نمود و پنچہ کشاؤن خوشین گاؤفتہ کرد و تقیم پ کرد (ار دو) پنچہ کھینچ لینا ۔ ہاتھ کھینچ لینا ۔
 مخفی مباد کہ معنی حقیقی است پہلوانان برای کسی کام سے دست کش ہونا ۔ باز آنا ۔
پنچہ کردن با صرف دست بلند کنند و پنچہ را **پنچہ** کرنا مصدر اصطلاحی ۔ بقول بہار و بحر وہار
 می کشانید و شیر و گریہ و امثال آن چانوران و مؤید و جامع و سراج بضم کاف فارسی بید

را گویند و آن را اگر بہ تیز خوانند مؤلف عرض کند
 کہ صراحت کامل بر بید طبری گذشت و بدین معنی فارسی پھولون کے اس گچھے کو کھ سکے میں جو ایک
 استعارہ باشد (اردو) دیکھو بید طبری۔ شاخ پر ہوا اور صرف گل کو بھی پنچہ گل کہہ سکتے ہیں
 پنچہ گرفتار با کسی استعمال۔ بقول بہار و پنچہ گلگون اصطلاح۔ پنچہ سرخ۔ مؤلف
 بحر و اند معنی پنچہ زون با کسی اوالہ برومی۔ عرض کند کہ فارسیان پنچہ جنازہ یا خون آلودہ
 خطاب بہ آفتاب سے) از تست چنار را دلیری را گویند و این کنایہ باشد (ظہوری سے) اور
 پڑ با باد ہمیشہ پنچہ گیری یا مؤلف عرض کند کہ حنای عید رنگین تر برای دیگران ہے پنچہ گلگون
 مرادف پنچہ کردن است و بس (اردو) پنچہ کرنا ترا از عید قربانی بس است ہے (اردو) پنچہ
 پنچہ گل اصطلاح۔ بقول بحر و بہار و انداز گلگون۔ ترکیب توصیفی مہندی لگی ہوئی ہاتھ
 قبیل (پنچہ بنفشہ) کہ گذشت۔ خان آرزو در ہا دست خون آلودہ کو کھ سکے میں۔ مذکر۔
 چراغ ہدایت گوید کہ چند گل از شاخ مؤلف پنچہ گوہر اصطلاح۔ بہار ذکر این کردہ از
 عرض کند کہ مرکب اضافی است و از نیک گل معنی ساکت و از صائب سندو بہ (س) ہر کہ
 سبب او راق پنچہ را ماند فارسیان آن را پنچہ ورقید خود آرائی گرہ گردید ماند ہے آب را از
 گل گفتند با صاف تشبیہی کہ پنچہ گل۔ گل باشد پنچہ گوہر کشیدن شکل است ہے مؤلف عرض
 و مجموعہ چند گل را ہم گفتہ اند کہ یک نواک شاخ جمع کند کہ فارسیان گوہر را پنچہ گوہر گفتہ اند۔ مرکب
 باشد (میرزا رنی دانش سے) مکن ای باغبان اضافی است کہ پنچہ گوہر۔ گوہر باشد۔ گویند کہ
 منعم چہ تاراج آید از دستی پاک از دستی بزور در صدف بعض گوہر چنان ہم یافتہ می شود کہ

(۱۲۱)

و چار یا زائد از ان با ہم پیچیده می باشد و
 شکل پیچیده نماید از همین این اصطلاح قائم شد
 و در نه ظاهر هیچ وجه تشبیه نیست و مجازاً برای
 هر یک گوهر مستقل شد (ار دو) فارسیون نے
 گوہر کو (پیچہ گوہر) کہا ہے۔ ترکیب فارسی
 اس کا استعمال اردو میں ہو سکتا ہے۔
 (الف) پیچہ گیری استعمال۔ بقول آند بوالہ
 (ب) پیچہ گیری فرنگ و رنگ کسی کی پیچہ کنند
 و (ب) حاصل بالمصدر پیچہ گرفتن (ظہوری)
 (ب) باعشق خطاست پیچہ گیری با پیچارہ
 خرد شکستہ بازوست بہ مؤلف عرض کہ پیچہ
 گرفتن با کسی بجائیش گذشت الف اسم
 فاعل ترکیبی است (ار دو) الف پیچہ
 کش۔ بقول آصفیہ۔ فارسی۔ اسم مذکر پیچہ
 کرنے والا۔ ب پیچہ کشی بھی اردو میں مستعمل
 ہے۔ پیچہ کرنے کا حاصل بالمصدر۔
 (ب) پیچہ لالہ اصطلاح۔ بقول بکر و بہار از (ار دو) پیچہ مرجان ترکیب فارسی مرجان
 قبیل پیچہ بنفشہ (علا طغراس)۔ آویزش
 سنبل زلف خویش بہ ہند شانہ از پیچہ لالہ
 پیش بہ خان آرزو در چراغ ہدایت ذکر
 این کردہ مؤلف عرض کند کہ مرکب اصناف
 است باضافت تشبہی۔ موافق قیاس۔
 (ار دو) پیچہ لالہ۔ ترکیب فارسی لالہ کے
 گچھے کو کہہ سکتے ہیں جو ایک شاخ پر پھرنے لگے
 پیچہ مرجان اصطلاح۔ بقول بکر مرجان
 را گویند کہ شکل پیچہ می باشد بہار صراحت فرماتے
 کند و صاحب آند نقلش برداشتہ کہ کنایہ از
 شاخہای مرجان است کہ نسبت آن دریای
 شور است بصورت پیچہ آدمی و با پیچہ چنانی
 مشابہت دارد و آن را سر پیچہ مرجان نیز
 گویند (صائب) یہودہ دست برد
 مامی ہند طیب بہ یا شور بکر پیچہ مرجان چہ می کند
 بہ مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس است
 (ار دو) پیچہ مرجان ترکیب فارسی مرجان

لوکھ سکتے ہیں۔ مذکر۔

پنچہ مرقگان تبرکیب فارسی ملکون کوکھ سکتے ہیں

پنچہ مرکم اصطلاح۔ بقول بحر و بہار و استریشیخ یابندگان تثنان اصطلاح۔ صاحب

وناصری و رشیدی و مؤید و (جہانگیری و طحا) سفرنگ بشرح (ہفتمی فقرہ نامہ شت و خورش

و سراج گیا ہی است خوشبودار باندام پنچہ (یا سان) گوید کہ حواس خمسہ ظاہری است کہ توع

مؤلف عرض کند کہ مرکب انسانی است و ذائقہ و شامہ و باصرہ و لامہ باشد مؤلف

و صراحت کامل بر (بحور مریم) گذشت (محمدی) عرض کند کہ کنایہ ایست (ارو) حواس

سلیم (۵) شد ز اعجاز نطق او در ہم یک کار عیسی خمسہ ظاہری۔ مذکر۔

چونچہ مریم (۵) چو دایگان ز پی زایش پنچیک برگرفته باد اصطلاح۔ بقول

نہادہ صدف پاز شاخ مرجان در آب پنچہ مریم مؤید الفضلا بحوالہ قتیہ ای شش جہات از میان

ہ (ارو) دیکھو بحر مریم۔ حاستہ و رتخیز آمدہ و در و گیر نشی قلمی میں اصطلاح

پنچہ مرقگان اصطلاح۔ صاحب انند بکر بخلف کلمہ بر و در بعض نسخ این اصطلاح ترو

این از معنی ساکت و از مخلص کاشی سند و ہد۔ است مؤلف عرض کند کہ فضلا از تائید این

(۵) چون بخون رنگین نباشد پنچہ مرقگان من فرنگ کہ مخصوص برای شان است افادہ کنند

و غیر آن دست نگارین را حنا مالیدہ است ہا این را النومخص دانیم کہ لفظا و معنی غلط است

مؤلف عرض کند کہ مرکب انسانی است باصفا و معاصرین عجم با اتفاق دارند و معتقدین اہل با

تشبیہی کہ (پنچہ مرقگان) مرقگان را گفته اند کہ ہم این را نہ نوشته اند (ارو) ناقابل ترجمہ۔

سوی مرقگان بجای انگستان دارد (ارو) پنچہ یویدہ اصطلاح۔ بقول برہان و جہانگیری

و ناصری و رشیدی و سراج با تختانی و واو مجہول فخری سے آن سروری کہ سرخ ز خون عدوش
 و وال ایجد بروزن بخروزہ یعنی نصف عشر است کہ وہ پے سلطان نو بہاری پیکان غنچہ را چہ بر آستان
 چہ (دو یودہ) عشر را گویند کہ وہ یک باشد مثلاً در گہ شاہ جهان پناہ پے سائید محرم و ماہ شب
 جامع بذکر این گوید کہ منیورہ ہم بہین معنی ہی ہے روز پنجہ را پے صاحب برہان بذکر معنی اول
 مؤلف عرض کند کہ (دو یودہ) در اصل گوید کہ (۲۱) ہوی را نیز گفتہ اند کہ از سر زلف
 (دو یودہ) بود ہی نسبت با وہ مرکب است سیرند و آن را پیچ و خم داوہ بر پیشانی گذارند
 یعنی منوب بہ وہ پس از ان واو عطف و با مؤلف عرض کند کہ اشارہ معنی اول این
 اعادہ کلمہ وہ بہ تکرار و مراد از عشر کہ وہی بر معنی دہم پنجہ گذشتہ کہ حکیم عربی مذکور شد
 حصہ وہ باشد قاضیان از ہمان (دو یودہ) و اسم جامد فارسی زبان است و آن مبدل
 (پنج یودہ) را ہستی نصف عشر مجازاً استعمال این چنانکہ کاج و کاج و معنی دوم مجازاً آن و
 کردند و بر ہانند (پنج یودہ) غور نکردند و قیاس می خواہد کہ اصلش پنجہ باشد بہ تختانی دوم
 می خواست کہ نصف عشر را (پنج و پنج) گوید عوض نون (ار دو) د (۱) دیکہ پنجہ کے دسویں
 متصرف زبان است و قواعد تابع آن - معنی یہ اصل ہے اور وہ اس کا مبدل (۲۱)
 (ار دو) بیوان حصہ - مذکر - وہ بال جوہر زلف سے لیکر پیچ و خم دیتے ہیں
 پنجہ بقول سروری بوزن غنچہ (۱) بمعنی اور پیشانی پر قائم کرتے ہیں - مذکر -
 پیشانی (شاعرے) - تیغ طرہ سیر و زنجیر خانو پنجہ بند اصطلاح - بقول برہان بضم اول
 پیکر ز نسبت کند تاج بر سر جہیال پے شمس و فتح جیم فارسی و بای ایجد بروزن ستمند پیشانی

را گویند که عبری عصای خوانند مؤلف عرض کند این اصل است و آن مبذل این چنانکه کاج و کاج	که همان پنجه بند که بجایش گذشت جزین نیست که اسم مفعول ترکیبی است (ار و و) و کیمو پنجه بند
--	---

پنجه بند بقول اندک بواله فرنگ فرنگ بضم اول و سکون نون و فتح خای جمه و آای فوقانی یعنی ناتوان و ضعیف و ناوار مؤلف عرض کند که دیگر همه محققین اهل زبان و زبان دان و معارف عجم ازین لغت ساکت اگر سزا استعمال بدست آید لغت زند و پازند دانیم (ار و و) ناتوان و ضعیف و ناوار -

پند بقول برهان و جهانگیری و رشیدی و جامع و سراج بفتح اول و سکون ثانی و وال ای معنی نسیحت و در ۲۲ زعفران و غلیبواج و در ۳۱ بضم اول گلوله پنبه جلابی کرده شده و (۴) با اول کسور نشانی که عبری مقعد خوانند (حکیم سوزنی ۱۰۱) و او یک از رانی او دست ستم بند کرد و پازند که همه رای او حکمت نان است و پند که زره پند او و او و او و او یک با چوره زین بر کند شمشیر بازوی پند (سیف اسفنگی ۱۰۱) پند و زره حامدی آن کشته غایب با بر کیر نجوم آرخ و برخایه طب قنچ - صاحب ناصری بزرگ چهار معنی بالا گوید که (۵) شروختی است مانند بادام و آن را اعراب معرب کرده بنذق و فذق گویند و زبان اهل تون و طلس خراسان (۶) چیزی از ماکولات و مشروبات گویند که در ظرف مانده و هوای آن یاروغن آن رسیده و جرمی بود و سبز بران طاری شده باشد و آن را عبری شکر چ گویند صاحب سروری بر معنی اول و دوم و سوم قانع بهار بزرگ معنی اول می فرماید که با نظیر و پذیرفتن و وادان و شنیدن و گرفتن و گفتن مستعمل مؤلف عرض کند که معنی اول اسم جامد فارسی زبان و اسم مصدر پندیدن که می آید و معنی دوم هم اسم جامد و آنچه به همین معنی موجد به معنی است

گذشت مبتدل این که اشاره این در اینجا ہم کرده ایم و بمعنی سوم و چارم ہم اسم جامد باشد و بمعنی پنجم ہم باعتبار صاحب نامصری اسم جامد فارسی زبان دانیم و تعریف این بر بادام کوہی گذشت و بر بندق ہم مذکور شد نسبت معنی ششم عرض می شود که باعتبار صاحب نامصری که محقق اہل زبان است این را ہم اسم جامد دانیم (ارو) (۱۱) پند نصیحت - مؤنث (۱۲) و کچھو بندکے چوبیسویں معنی (۱۳) پونی - مؤنث - و کچھو بانغذہ (۱۴) مقدر - مؤنث - و کچھو بن کے چھٹے معنی (۱۵) و کچھو بادام کوہی (۱۶) وہ چیز جس پر پیوندی آگئی ہو۔

پند آموز سخن استعمال - صاحب آصفی ذکر شیرازی (۱۵) من بندہ آن خوبی پسندیدہ کہ ہرگز میں کر وہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ پند آموز سخن پند آموز ندانست (ارو) بمعنی پند دادن و نصیحت کردن است (دقانی) نصیحت کرنا - بقول آصفیہ پہلی بات کہنا۔

پندار بقول برہان کبیر اول بروزن بسیار (۱۱) اکبر و عجب و خود را بزرگ پنداشتن و (۲۱) مریدین معنی ہم و (۳۳) فکر و خیال و تصور - صاحب سروری بزرگ معنی اول گوید کہ بمعنی پنداشتن ہم و ذکر معنی دوم ہم کردہ (ظہیر) (۱۵) چون خطبہ لمن الملک بر جہان خواند پابرون بروز و ماغ چہا نیاں پندار (سعدی) (۱۵) نہ بیند مدعی خیر خوشیتن را پکہ دار و پرودہ پندار و پریش پندار (نامصری) (۱۵) پندار کہ ہست آنچه در عالم نیت پانگار کہ نیت ہرچہ در عالم ہست (سعدی) (۱۵) شعر پندار کہ گوئی بحقیقت وحی است پان حقیقت چوبیہی بود از پنداری پان صاحب نامصری بزرگ معنی اول و دوم و سوم گوید کہ پنداشتن مصدر این است صاحب رشیدی بر معنی اول و دوم قانع و فرماید کہ بمعنی دوم امر است از پنداشتن - صاحب جامع بزرگ ہر سہ

معانی پنداشتن را مصدر این داند صاحب مؤید بذكر معنی اول و دوم گوید که (۴۶) اسم فاعل هم
 خان آرزو در سراج می فرماید که بمعنی پنداشتن و امر ازین باب و مجاز بمعنی اول و فرماید که آنکه
 این معنی را حقیقت شمرده خطا کرده و بذكر معنی سوم گوید که اینهم از همین باب است مؤلف عرض
 کند که بمعنی سوم حقیقت است و اسم مصدر پنداریدن که می آید و بیچ تعلق لغتی با پنداشتن ندارد
 که اسم مصدر آن پنداشت است. معنی اول مجاز معنی سوم و معنی چهارم اصلاً درست نیست
 زیرا که بدون ترکیب با اسمی نیاید که اسم فاعل ترکیبی است چنانکه پندار بمعنی بدخیال (ارو) و
 پندار بزرگتر بمعنی تکبر غرور (ظفر) سرکشی کرتا ہے کیا کیا اپنی ہستی پر جناب ہے دیکھنا کہ ہم
 میں پہ پندار کیا تھا کیا ہوا ہے (۲) پنداریدن کا امر حاضر دیکھو پنداریدن (۳) خیال تصور
 بزرگ (۴) پنداریدن کا اسم فاعل۔

پندار باشند	استعمال بمعنی پندار بود
پندار باشند	استعمال بمعنی پندار بود
پندار باشند	استعمال بمعنی پندار بود
پندار باشند	استعمال بمعنی پندار بود
پندار باشند	استعمال بمعنی پندار بود
پندار باشند	استعمال بمعنی پندار بود
پندار باشند	استعمال بمعنی پندار بود
پندار باشند	استعمال بمعنی پندار بود

است کہ معنی آید و معنی اول بجز باشد (اردو) کہ می آید (کامل التصریف) و مضارع این پذیرد
 و ان توت تمخیدہ یوتث (۲) تکبر معرور و مؤلف عرض کند کہ اسم مصدر این همان پذیرد
 شخص جو خودی کو پسند کرتا ہے۔ کہ بجاییش گذشت فارسیان زیادت تحتانی معرور

پذیرد بقول برپان کبر اول و فتح فاس و علامت مصدر و بن مصدری وضع کردند۔
 بمعنی فکر و خیال و تخیل و پندارگان معنی تخیلات
 است صاحب اند نقل نگارش مؤلف است و پندار حاصل بالمصدر این و امر حاضر

کند کہ فرید علیہ همان پذیرد است بمعنی توش ہم کہ برای مصدر پنداشتن ہم مستعمل است
 زیادت ہای ہوزہ موافق قیاس (اردو) ازین کہ آن کامل التصریف نیست بلکہ سالم التصریف
 دیکھو پندار کے تیسرے معنی۔ است و امر حاضرش نیامدہ صاحب مؤید کجوالہ

پذیرد بقول مؤید بمعنی تصور کنی مؤلف ز فائگو یا ذکر این کردہ وہ صاحب اند ہم این را
 عرض کند کہ طفلان کتب بعد از انکہ در مصداق آورده و بقول سفرنگ (پندارندہ) اسم فاعل
 قرس مصدر پذیردین بخواند نیک می دانند این گذشت (اردو) دیکھو پنداشتن جو

کہ این از اشتقاق است اوست شاید کہ فضلانی تو اس کا مرادف سے۔

کہ این را بفہمند ازین جا است کہ صاحب مؤید القضا (الف) پنداشت الف بقول رشید
 این را بطور اسم جامد قائم کردہ است و ہای بر (ب) پنداشتن مرادف پندار کہ
 موضوعش (اردو) تو سمجھ۔ (ج) پنداشتہ گذشت صاحبان

پذیردین بقول بجز بالکسر بمعنی پنداشتن مؤید و اتد گویند کہ بالکسر بمعنی تکبر و بکار است

<p>(شیخ عطار ص ۵) اگر چه منزه در پنداشت بودند</p>	<p>گر هم در کشتنم از شعاعه تدبیر شد است</p>
<p>چنان که جمله را میزدند و (ب) لعل</p>	<p>خون بخون آمده پنداشت که تقدیر شد است</p>
<p>برهان کبیر اول بر وزن گنذاشتن یعنی (ا) گان</p>	<p>(ص ۵) منصور بدار گشت راضی و پنداشت</p>
<p>برون (۲۱) تصور کردن و (۲۲) عجب و کبر نمود</p>	<p>که پایه و گرفت است (ار و و) (الف) ب کا</p>
<p>صاحب بگری فرماید که کامل التصرف است</p>	<p>و ماضی مطلق او حاصل با مصدر (ب) (ا) گان</p>
<p>مفاسد این پندار و وجع است (ب) ناسرین و</p>	<p>تصویر کردن (۲۱) تصور کردن (۲۲) عجب و کبر (ج)</p>
<p>بمعنی تصور کرده و اندیشه یعنی خیال کرده</p>	<p>ب کا اسم مفعول</p>
<p>عرض کند که بسم مصدر این هم همان پندار که</p>	<p>پند برون استعمال جدا مصدر صغری و کرا این</p>
<p>گذشتند فارسیان به تبدیل رای مهله به شمن</p>	<p>گروه از معنی ساکت و آشفته عرض کند که حاصل</p>
<p>موجر چنانکه انگار در آن دانه شستن بترکیب</p>	<p>گروه از معنی ساکت و آشفته عرض کند که حاصل</p>
<p>تن مصدری ساخته که سالم التصرف است</p>	<p>گروه از معنی ساکت و آشفته عرض کند که حاصل</p>
<p>یعنی غیر از ماضی و مستقبل تصریفش نیاید</p>	<p>گروه از معنی ساکت و آشفته عرض کند که حاصل</p>
<p>دیگر صیغ پنداریدن همچون این بر زبان فارسیان</p>	<p>گروه از معنی ساکت و آشفته عرض کند که حاصل</p>
<p>است تسامح صاحب بجز در تثنی فارسی زبانان</p>	<p>گروه از معنی ساکت و آشفته عرض کند که حاصل</p>

از آغاز شباب بصحبت بدان روش بد اختیار کرده؛ (ارو) نصیحت قبول کرنا اور نصیحت
 (ارو) دکن میں کہتے ہیں آٹے کے بکڑے پر عمل کرنا۔
 کو نصیحت بیکار یعنی جو لڑکا آغاز سے بد رو یا پسند و اون استعمال۔ صاحب آصفی ذکر این
 ہے او کو نصیحت کا کچھ اثر نہیں ہوتا۔
 پنڈیرفتن استعمال۔ صاحب آصفی ذکر این نصیحت کردن به کسی (صدفی استر ابادی سے)
 کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ قبول بشنو کہ بر کنارہ این دیرویر پاست بد پند و لبت
 کردن نصیحت و عمل بران کردن باشد (الواعبا کہ پیر معان و بد پند (سعدی سے) پند است
 مروزی ع) من پسند پذیر فتم و این شعر گفتم؛ خطاب مہتران آنگہ بندہ چون پند و ہند و نشوئی
 (خان آرزو ع) تا پند توان آرزو از غیر پذیرفت بند نہند؛ (ارو) نصیحت کرنا۔

پندر بقول مؤید قلعہ است در شیراز بالای کوه مؤلف عرض کند کہ دیگر محققین اپنی زبان
 و معاصرین عجم ازین لغت ساکت و ہمین لغت بہ موحده اول گذشت کہ نام شہر سیت در
 ولایت عرچہ و جہ اسمیہ و اعراب این ماہیج تحقیق نہ پیوست (ارو) پندر ایک قلعہ کا
 نام ہے جو شیراز کے ایک پہاڑ پر واقع ہے۔ مذکر۔
 پندرنا اسطلاح۔ بقول آندہ جواہر فرنگ فرنگ بضم اول و فتح ثالث و برای مجرہ موقوف
 (۱) سوزن کلان کہ بدان جوال و مانند آن بدوزند و (۲) سگین و کار و بزرگ کہ بدان کنگر
 کار نمایند مؤلف عرض کند کہ مابین رامبدل (بندرنا) و انیم کہ در موحده گذشت چنانکہ
 اسب و اسب و معنی دوم مجاز معنی اول است و صراحت ماخذش مہدر انجانہ (ارو)

(۱) سوادیکھو بند، زرد ۱۲۰۹۰۲ دستہ دار چہری جس سے موچی کام کرتے چہن جس کو دکن میں آری
کہتے ہیں۔ مؤنث۔ صاحب آصفیہ نے آری پر ستاری کا ذکر فرمایا ہے۔ مؤنث۔ جوتا جانے
کا ایک اوزار۔ دیکھو (آورم)۔

پندر سیدن گبوش استعمال۔ صاحب آصفی کہ لازم پند و اون است (حسن غزنوی سے)
ذکر (پندر سیدن) کردہ از معنی ساکت ہوئے لفظ گفتم رسد گبوش تو پندم چو گوشوارہ، آری سید
عرض کند کہ حاصل شدن پند و نصیحت از کسی لیکن چون حلقہ بر در است؛ (اردو) نصیحت حاصل ہونا

پندرہ بقول اندر جوالہ فرنگ فرنگ بالکسر و فتح رای مہلہ یعنی احمق و بیوقوف مؤلف
عرض کند کہ دیگر ہمہ محققین زبان دان و اہل زبان و معاصرین عجم ازین ساکت اگر نہ استعمال
بدست آید تو انیم قیاس کر و کہ اسم جامد فارسی قدیم است (اردو) احمق۔ بیوقوف۔

پندش بقول برہان و اندور شیدی و شکر کہ قبول کردن پند و نصیحت باشد (نصیبی گیلانی
بضم اول و فتح ثالث بروزن کس کش گلوٹہ سے) یا ر باید پندنا صح شبنود پسر و بالا پیش خود
پنیہ حلاجی کردہ مؤلف عرض کند کہ مبدل بر پائی پاش پ؛ (اردو) نصیحت قبول کرنا۔
پندش یعنی اولش کہ بوعدہ گذشت چنانکہ پندک بقول برہان و سروری و جہانگیری
تب و تب و صراحت ماخذ ہمدرا بخاند کور بضم اول بروزن ادراک یعنی پندش کہ پیش
(اردو) دیکھو پندش کے پہلے معنی۔
ازین مذکور شد مؤلف عرض کند کہ مبدل

پند شنیدن استعمال۔ صاحب آصفی ذکر ہمان بندک کہ بوعدہ گذشت چنانکہ اسب و
این کردہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند اسب و اشارہ این ہم در انجا کردہ ایم (اردو)

<p>دیکھو بندک ۔</p>	<p>الف پندگفتن استعمال ۔ صاحب آصفی ذکر</p>
<p>پندگرون استعمال ۔ صاحب آصفی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند از معنی ساکت مؤلف عرض کند که بمعنی پند دادن است و پندگرون است مخصوص است که گذشت (سلیم طهرانی) ساقی چه کاشی (حیف باشد پندگفتن با نصیحت ماننا) کنی پذیر من این بزم شراب است و از گریه این در کتیا چه ابا بد گوش کر کشید و از همین است منع مکن عالم آب است و (ارو) نصیحت (ب) پندگومی اسم فاعل ترکیبی که ببار و پند کرنا ۔ دیکھو پند دادن ۔</p>	<p>پندگرفتن استعمال ۔ صاحب آصفی ذکر کافور بر بر اجتم الماس ریزه شد و ای پندگوباش این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که زین ریش تر شود و (البوطالب کلیم) پیاله گر که بمعنی حقیقی حاصل کردن پند است لازم مصدر بکف آید پندگو منگر و چون گل بود نظر از روی گذشته (حافظ شیرازی) غیر زلف تو ندارد باغبان بر دار و مخفی مباد که (پندگو) اصل است دل عاشق میلی به آه ازین دل که بصد بندگی کرد و (اب) مزید علیه آن زیادت تحتانی در آخر پند و (سعدی) یکی پندگیر و یکی ناپند و چنانکه بو و بوتی هر دو یکی است (ارو) نه پرواز و از حرف گیری به پند و (ارو) (الف) نصیحت کرنا ۔ دیکھو پندگرون (ب) نصیحت ماننا قبول کرنا ۔</p>
<p>پندگرفتن استعمال ۔ صاحب آصفی ذکر کافور بر بر اجتم الماس ریزه شد و ای پندگوباش این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که زین ریش تر شود و (البوطالب کلیم) پیاله گر که بمعنی حقیقی حاصل کردن پند است لازم مصدر بکف آید پندگو منگر و چون گل بود نظر از روی گذشته (حافظ شیرازی) غیر زلف تو ندارد باغبان بر دار و مخفی مباد که (پندگو) اصل است دل عاشق میلی به آه ازین دل که بصد بندگی کرد و (اب) مزید علیه آن زیادت تحتانی در آخر پند و (سعدی) یکی پندگیر و یکی ناپند و چنانکه بو و بوتی هر دو یکی است (ارو) نه پرواز و از حرف گیری به پند و (ارو) (الف) نصیحت کرنا ۔ دیکھو پندگرون (ب) نصیحت ماننا قبول کرنا ۔</p>	<p>پندگرفتن استعمال ۔ صاحب آصفی ذکر کافور بر بر اجتم الماس ریزه شد و ای پندگوباش این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که زین ریش تر شود و (البوطالب کلیم) پیاله گر که بمعنی حقیقی حاصل کردن پند است لازم مصدر بکف آید پندگو منگر و چون گل بود نظر از روی گذشته (حافظ شیرازی) غیر زلف تو ندارد باغبان بر دار و مخفی مباد که (پندگو) اصل است دل عاشق میلی به آه ازین دل که بصد بندگی کرد و (اب) مزید علیه آن زیادت تحتانی در آخر پند و (سعدی) یکی پندگیر و یکی ناپند و چنانکه بو و بوتی هر دو یکی است (ارو) نه پرواز و از حرف گیری به پند و (ارو) (الف) نصیحت کرنا ۔ دیکھو پندگرون (ب) نصیحت ماننا قبول کرنا ۔</p>

پندگرفتن استعمال ۔ صاحب آصفی ذکر کافور بر بر اجتم الماس ریزه شد و ای پندگوباش این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که زین ریش تر شود و (البوطالب کلیم) پیاله گر که بمعنی حقیقی حاصل کردن پند است لازم مصدر بکف آید پندگو منگر و چون گل بود نظر از روی گذشته (حافظ شیرازی) غیر زلف تو ندارد باغبان بر دار و مخفی مباد که (پندگو) اصل است دل عاشق میلی به آه ازین دل که بصد بندگی کرد و (اب) مزید علیه آن زیادت تحتانی در آخر پند و (سعدی) یکی پندگیر و یکی ناپند و چنانکه بو و بوتی هر دو یکی است (ارو) نه پرواز و از حرف گیری به پند و (ارو) (الف) نصیحت کرنا ۔ دیکھو پندگرون (ب) نصیحت ماننا قبول کرنا ۔

جامد فارسی قدیم است (ارود) فرزند - مذکر -

پنده | بقول برهان و ناصری و جامع و سراج معانی از لغت سنکرت (پند) مفرس کرده پند
 کبیر اول و سکون ثانی و فتح ثالث (۱۱) مطلق قطره که معنی شمر خام است و الله اعلم (ارود)
 را گویند اعم از قطره آب و قطره باران و قطره خون (۱۱) قطره - مذکر (۲۱) نقطه - ذره - مذکر (۳۱) کجی
 و امثال آن و (۳۱) معنی نقطه و ذرات هم صاحب پند که تیسری معنی -
 رشیدی می فرماید که مرادف پند و پندش معنی (۳۱) پندیدن | بقول برهان و ناصری و مؤید و جامع
 گلو که ندانی و گاله - صاحب سفرنگ بشرح (بست بر وزن خندیدن (۱۱) نصیحت کردن و (۲)
 و سومی فقره نامه شت و خستوریا سان) این را نصیحت پذیرفتن و نصیحت شنیدن و قبول
 یعنی اول آورده که لغت زند و پازند است کردن - صاحب سروری بجواله شرفنامه ذکر هر دو
 غالب و طوی و ز قاطع برهان می فرماید که برهان معنی کرده صاحب موار و هم این را آورده -
 خلط کرده و این به بای فارسی نیست بلکه بوجهی می فرماید که حاصل بالمصدر این پند است -
 مضموم و پهنندی باندک تغیر از توافق لسانین صاحب بجز ذکر هر دو معنی بالا گوید که پند و مضارع
 مؤلف عرض کند که خطای غالب است و اسم این و فرماید که صیغه اسم فاعل و امر و نهی نیامده
 جامد فارسی زبان که محققین اهل زبان با برهان مؤلف عرض کند که کامل التصریف باشد که مضارع
 اند و بوجهی نیامده معنی اول اصل است و دیگر این آمده و پند امر حاضر هم و پند نهی و پندند هم
 معانی مجاز آن و پند که معنی سوم گذشت مختلف معنی فاعل و پندیده اسم مفعول این مراحت صاحب
 سوم این - قیاس می خواهد که فارسیان این را به هم بر خلاف قیاس است و قلت تلاش او اگر آن

داخل محاورہ نہ نماید قصور او واسم مصدر این کہ یہ ہمیں معنی گذشت صاحب نامہ صریحاً
 همان پند کہ بجایش گذشت فارسیان بقاعده فرید فرماید کہ مبدل پنجم است مؤلف عرض
 خود آن را بایای معروف و علامت مصدر آن کند کہ جمیم بازای ہوز بدل شود چنانکہ چوبہ و
 مرکب کردہ مصدری و منع کردہ اند (ارو) چوزہ و صراحت ماخذ بر معنی دوم پنجم گذشت
 را نصیحت کرنا (۱۶) نصیحت قبول کرنا۔ (ارو) دیکھو پنجم کے دوسرے معنی۔

پنجم بقول برہان و ہانگیری و جامع بروزن پنجم بقول صاحب رشیدی ہمان پنجم کہ بہ زای
 غزہ نوعی از رقص و آن چنان باشد کہ جمعی دست عربی گذشت مؤلف عرض کند کہ مبدل ہمان
 یکدیگر را گرفته با ہم برقصند صاحب سروی پنجم کہ معنی دومش مذکور شد جمیم بدل شد بہ زای
 صراحت کردہ کہ مراد ہمان پنجم باشد فارسی چنانکہ گج و کثر (ارو) دیکھو پنجم کے دوسرے معنی

پنجم بقول اتد بفتح اقل و ضم ثالث در فارسی زبان طعامی است کہ از سروبال طائران
 می سازند و گیرمہ محققین اہل زبان و زبان دان ازین لغت ساکت و ظاہر لغت ترکی زبان
 می نماید ولیکن صاحب لغات ترکی عرض این لغت را آورده می فرماید کہ طعام کاجی و دیگر
 مخصوص است و صاحب کثر صراحت فرماید کہ سمیز را گویند مؤلف عرض کند کہ اسم جاب
 باشد خیال می کنیم کہ فارسیان از ہمیں لغت ترکی این لغت را سفسر کرده باشند و برای طعام
 خاص مخصوص ہوئے بہ بای فارسی و لام بہ نون و غین پنجم بہ قاف بدل شدہ باشد چنانکہ آب
 و اتھپ و تنجالہ و پنجانہ و آغا و آقا (ارو) ایک خاص قسم کی غذا جو پرندوں کے سر اور
 بازو سے پکائی جاتی ہے۔ نوٹ۔

پنگ | بقول برهان بفتح اول و کسر ثانی و سکون کاف تازی زبان زند و پازند آلوچه را گویند
و آن میوه ایست معروف و بفتح اول و ثانی (۲۱) و جب که عبری شیر خوانند و بکسر اول و سکون
ثانی (۳۱) گرفتن اعضای آدمی با دوسر انگشت یا ناخن چنانکه بدر آید صاحب ناصری بذرگرمی
دوم و سوم صراحت کند که یعنی دوم مبدل پنج و پنجال است که جیم با کاف بدل شود و دیگر
معانی (پنگ) را که به کاف فارسی می آید مخلوط کند با این و بالاخر صراحت کند که یعنی اول قول
برهان درست نیست ازینکه بدین معنی ننگ است که بنون اول و لام دوم می آید که آلوی
کوهی است صاحب جهانگیری در ملحمات بر معنی اول قانع و متفق با برهان - خان آرزو در
سراج بذرگرمی اول و دوم نسبت معنی سوم گوید که پنج که جیم یعنی سوم گذشت مبدل این پس
بکاف فارسی باشد مؤلف عرض کند که وجه معقول پیدا کرد ازینکه کاف عربی به جیم بدل می شود
ولیکن جا دارد که همین یک مثال تبدیل کاف عربی به جیم باشد یا می توان پنگ را بدین معنی
مبدل پنگ گیریم - صاحب ناصری که محقق اهل زبان و معتبر تر از خان آرزو است اتفاقاً
دارد و با برهان و کفایت می کند برای تصفیه این که یعنی سوم هم با کاف عربی است و صراحت
اوست که جیم با کاف بدل می شود و پنج را اصل داند باقی حال ما این را بهر سه معنی اسم جامد فارسی
زبان دانیم و تکمیل بحث و اختلاف محققان در کاف بر پنگ می آید صاحب محیط هر چه بر آلوچه
گفته صراحتش در محدوده گذشت (ارو) (۱) و کیهو آلوچه - بذرگرمی (۲) بالشت - مویش
و کیهو اودس (۳) و کیهو پنج کے تیرے معنی -

پنگار | بقول اندر بجواز فرنگ و فرنگ بالفتح یعنی غرور و خود بینی باشد مؤلف عرض کند که

اگر سند استعمال پیش شود می توانیم اسم جاد فارسی خیال کنیم (اردو) غزور تکبر مذکر.

پشکن بقول ابن‌دبلیغ و سکون ثانی و کاف چنانکه استب و استپ و آنچه صاحب‌الاشعری
تأزی مفتوح یعنی غزال و بیزنه و مراحت فریضه مؤید مطبوعه این را بنون دوم قلم کرده و کند
کند که لغت فارسی است مؤلف عرض کند که خور و از تصحیف مطبوعه نوکشور (اردو)
و دیگر محققین ازین لغت ساکت و اگر سند استعمال و کجیو تکوب -

این بدست آید می توانیم که اسم جاد فارسی **پشک** بقول برهان بدیل (پشک که بکاف
قدیم خیال کنیم و مرادف اردو نیز و نیم (اردو) عربی است) بفتح اول و سکون ثانی و کاف
چهلنی - مؤنث - و کجیوار و بیزر -
فارسی (۱) خوشه خرما و (۲) بمعنی چوب که ترکمان

پشکوب بقول ابن‌دبلیغ بمعنی آچار که از آغاج گویند و (۳) در یحیه خانه و (۴) وقت
منزجوز و شیر و جغرات سازند ترش بود و فرما باید او که بعربی صبح و کبیر اول (۵) یک حصه از
که در لسان الشعرا بابی اخیر فارسی آمده صاحب ده هزار حصه شبانه روز چه شبانه روزی را
مؤید مطبوعه نوکشور ذکر این بحواله قنیه کرده به ده هزار قسمت کرده اند و هر قسمی را یک پشک
در نسخ قلمی مؤید این را پشکوب به فوقانی عوض خوانند و (۶) پشکان را گویند و آن طاسی باشد
نون یا فقیه مؤلف عرض کند که اصل این همان از مس و امثال آن که درین آن سوراخ تنگی کنند
پشکوب است که بمعده اول و فوقانی ثانی همین بقدر زمان معین یعنی چون آن طاس را بر روی
معنی گذشت و مراحت ماخذ مبدرا نجا کرده ایم آب ایستاده نهند بقدر آن زمان معین بر شود
و پشکوب به بای فارسی و فوقانی دوم بنون آن و به آب نشیند و بیشتر مزاجان و آبیاران

وارند چہ آن را در قسم آب در میان تغارابی و صراحت ماخذش ہمدرا بنجا کنیم و بہ دیگر معانی اسم
 نهند و بقدر آنچه میان ایشان مقرر شدہ باشد جابد فارسی قدیم دانیم کہ بیچ تعلق با پنگان ندارد
 بعضی را یک پنگان و بعضی را بیشتر آب دہند (ارو) (۱) کہجور کا خوشہ۔ ذکر (۲) لکڑی
 کہ بہ زراعت ایشان رود و در ہندوستان بہت مؤنت (۳) در بیچہ ذکر (۴) صبح۔ مؤنت۔
 و انستن ساعات شبانہ روزی معمول است جتا (۵) صبح شام کے دس ہزار حصوں سے ایک حصہ
 جہا گیری در طہات بر ہر چہار معنی اول قانع و کا نام۔ ذکر (۶) وہ کٹورا جس کی تہہ میں ایک
 بذیل (پنگ بکاف عربی) ذکر معنی ششم ہم کردہ سوراج ہوتا ہے جسکو پانی میں چھوڑ دیتے ہیں جب
 صاحب سروری ذکر معنی اول و سوم و چہارم اوس میں پانی بھر جاتا ہے تو ایک وقت معینہ کا
 و ششم کردہ صاحب ناصری ذکر (پنگ) ہر چہار تقیاس قرار دیتے ہیں۔ ہم نے ایک ایسے ہی کٹورہ
 معنی بالارا نوشتہ و بالفظ پنگان۔ بنگ را ہم کو دیکھا ہے جس میں مثل گہری کے گھنٹے اور منٹون
 قائم کردہ ذکر معنی ششم کنید صاحب رشیدی بر کے اشارے تھے جس نشان تک پانی بھر جاتا تھا
 معنی ششم قانع مؤلف عرض کند کہ پنگ بکا سمجھا جاتا تھا کہ اسقدر گھنٹے یا منٹ گذرے۔
 فارسی یعنی بیچ ہم اسم جابد و یعنی ششم مخفف پنگان اچھی طرح پر گہری کا کام دیتا تھا۔ ذکر۔

پنگا ر ہ بقول انندجوالہ فرنگ فرنگ یعنی طشت و کاسہ و طبق مؤلف عرض کند کہ معامیر
 عجم و محققین اہل زبان ازین ساکت اگر سندا استعمال بدست آید این را اسم جابد فارسی قدیم
 دانیم (ارو) طشت۔ کاسہ۔ طبق۔ ذکر۔

پنگا شستن بقول انند یعنی نمش کردن صاحب مؤید ذکر این جوالہ زفا نگویا کردہ مؤلف

عرض کند که تکرار اسم این مصدر است و (نکار دون) مصدرش و نگاشتن مبتدیش چنانکه نگار و نگاشتن و زیادت موقده (نگاشتن) فرید علیّه آن و این مبتدای آن که موقده بدل شد به فارسی چنانکه اسب و اسب (اردو) نقش کرنا.

<p>پسگان بقول برهان و ناصری و رشیدی و ... پسگان گمان اصطلاح بقول مؤید مطبوعه ... همان که بمرحله اول گذشت مؤلف عرض کند که صراحت کافی ماخذش هم در اینجا کرده ایم و این مبتدای آنست چنانکه اسب و اسب (حکیم سنائی) در جهانی چه بایت بود و چون که به پسگان توانش پیودن (اردو) که ما هر دو را خود انیم اگر سندا استعمال پیش می شد تصفیه صحت لغظ می کردیم (اردو) ناقابل ترجمه</p>	<p>پسگان بقول برهان و ناصری و رشیدی و ... همان که بمرحله اول گذشت مؤلف عرض کند که صراحت کافی ماخذش هم در اینجا کرده ایم و این مبتدای آنست چنانکه اسب و اسب (حکیم سنائی) در جهانی چه بایت بود و چون که به پسگان توانش پیودن (اردو) که ما هر دو را خود انیم اگر سندا استعمال پیش می شد تصفیه صحت لغظ می کردیم (اردو) ناقابل ترجمه</p>
---	--

پسگاه بقول اندر جواله فرنگ فرنگ بالضم یعنی کوه مؤلف عرض کند که دیگر برهه محققین اهل زبان و معاصرین عجم ساکت اگر سندا استعمال بدست آید توانیم قیاس کرد که فارسی قدیم است (اردو) پهاژندکر.

پسگره بقول اندر جواله فرنگ فرنگ با لفتح و بالکسر و فتح ثالث و رابع یعنی (۱) دیگر بزرگ و (۲) طشت و کاسه و (۳) نوعی از بادزن که برگندم و غله زنند تا گاه از دانه جدا شود مؤلف عرض کند که معاصرین عجم تصدیق این می کنند اگر چه محققین اهل زبان ذکر این نکرده اند اسم جا فارسی قدیم و انیم (اردو) ابری و یک - مؤنث (۴) طشت - کاسه - بزرگ (۳) ایک خاص

قسم کا پنکھا جس کے ذریعہ سے غلہ کو خس و خاشاک سے صاف و پاک کرتے ہیں۔ مذکر۔

پنگ | بقول برہان بفتح اول بروزن پنگ (بدون صراحت کاف) (۱) دریکہ را گویند و فرماید کہ پنگ اول نیز بہین معنی آمدہ صاحب سروری بجوالہ سوید گوید کہ بروزن درنگ یعنی دریکہ و بجوالہ فرہنگ می فرماید کہ بروزن پنگ (۲) یعنی خوشہ خرماد (۳) وقت بام۔ خان آرزو در سراج پنگ را صحیح دانند یعنی اول و این را تصحیف نام ہند۔ صاحبان ناصری و جامع متفق با برہان مؤلف عرض کند کہ صاحبان جامع و ناصری و سروری کہ محقق اہل زبانند و معتبر تر از آریزو اکبر آبادی این لغت را بہر دو نون صحیح دانند تحقیق ما اسم جامد فارسی قدیم است یعنی اول و معنی دوم و سوم ہم اسم جامد خوانیم باعتبار سروری (ارو) (۱) دریکہ۔ مذکر (۲) کچور کا خوشہ۔ مذکر (۳) صبح اول۔ مؤنث۔

پنہ | بقول سروری بفتح تین و اظہار یاد (۱) ہما کہ مختلف پناہ است کہ بیابان گذشت و معنی پناہ یعنی اول کہ پناہ گویندش عبری (سعدی) دوم اسم جامد فارسی زبان کہ معاصرین عجم چو این ہر دو در پادشاہ یافتی پور اقلیم ملکش پنہ تصدیق این کنند و گویند کہ فارسی قدیم است یافتی پناہ صاحب آند بجوالہ فرہنگ فرنگ گوید کہ و حالا بر زبان نیست (ارو) (۱) و کچور بفتح تین (۲) سرگین دان و فریلہ و دمن باشد پناہ کے پہلے معنی (۲) میلے کا طرف۔ مؤلف عرض کند کہ معنی اول موافق قیاس گھوڑ۔ مذکر۔

پنہا | بقول آند بجوالہ فرہنگ فرنگ بفتح اول و سکون ثانی و فتح لام معنی شیرینی کہ از مغز بادام تیار سازند مؤلف عرض کند کہ معاصرین عجم این را تسلیم کنند۔ اسم جامد فارسی زبان

است (ارود) بادامی شحائی - مؤنث -

پنهان بمعنی پنهان و اشاره این بر معنی دوم پنجم گذشت (ارود) و کچو پنجم
 پنهان بقول بهار مقابل پیدا و فرماید که با لغظ شدن و کردن مستعمل و بمعنی پنهانی و پوشیده
 مؤلف عرض کند که الحق لغت فارسی زبان و سکوت دیگر همه محققین اهل زبان و زبان
 و ان تعجب خیر (صائب س) سنگین دل است هر که بظلمت پلایم است و پنهان درون پنهان
 نگریسته و از راه مستعمل با مصداق در ملحمات می آید هیچ شخصیت و مصدر بالانیت -
 (ارود) پنهان - مخفی - پوشیده -

<p>پنهان بر آوردن استعمال - صاحب (پنهان) معنی نزارو) مؤلف عرض کند که ما</p>	<p>اصفی ذکر این کرده از معنی ساکت و از خیرین اصغریانی سند دیده (س) خورشید را اگر کن</p>
<p>بر (پرده پنهان) تعریفش کرده ایم و همین سند بالا در انجام قوم است ولیکن این سند</p>	<p>دید خیرگی با داغ ترا از پرده پنهان بر آورم برای (پنهان بر آوردن) نیست و پنهان بر آوردن</p>
<p>معنی بر آوردن چیزی است بحالت پنهانی - (ارود) چپه بوسه نخالنا چپا کر نکالنا -</p>	<p>کمی از شارحین آن عبد الحمید نام بذیل صفحه می نگارو که درین شعر پنهان بمعنی پوشیدگی</p>
<p>است نه صفت پرده و چون این معنی بر طبع عالم پنهان برودن استعمال - صاحب آصفی ذکر</p>	<p>خان آرزو) پنهان مانده پرده دری حضرت شیخ برخاستند و نوای خارج آهنگ از قالی</p>
<p>برودن چیزی را بحالت پنهانی (کاتبی نیشاپوری گفتش پوشیده رخ گذر ز راه کاتبی</p>	<p>انصاف بی پرده سرودند چنانکه فرمودند (پرده س) گفتش پوشیده رخ گذر ز راه کاتبی</p>

<p>گفت هر جا بود باشد شمع را پنهان بر بند (ارو) از و کردار خود را داشت پنهان (ارو) چپا کر لیجانا - چپا کر رکنا - مخفی رکنا -</p>	<p>گفت هر جا بود باشد شمع را پنهان بر بند (ارو) از و کردار خود را داشت پنهان (ارو) چپا کر لیجانا - چپا کر رکنا - مخفی رکنا -</p>
<p>پنهان بودن استعمال - صاحب آصفی ذکر پنهان دانستن استعمال - صاحب آصفی این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند</p>	<p>پنهان بودن استعمال - صاحب آصفی ذکر پنهان دانستن استعمال - صاحب آصفی این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند</p>
<p>بمعنی مخفی بودن است یعنی بودن بحالت پنهانی که در اول دانستن و علم خود را ظاهر نکردن (اشیر (رکن سمنانی س) چونکه تو بود روح در لبست آسبکتی س) جهان را هم جهان بینی است پیدا</p>	<p>بمعنی مخفی بودن است یعنی بودن بحالت پنهانی که در اول دانستن و علم خود را ظاهر نکردن (اشیر (رکن سمنانی س) چونکه تو بود روح در لبست آسبکتی س) جهان را هم جهان بینی است پیدا</p>
<p>پنهان (ارو) چو طره تو بود ماه بر رخست مفتون (ارو) بین و پنهان دان (ارو) زیر گنبد نیلی پیدا آورد مخفی هونا - پنهان هونا - چار ارگان (ارو) دل مین سمبنا -</p>	<p>پنهان (ارو) چو طره تو بود ماه بر رخست مفتون (ارو) بین و پنهان دان (ارو) زیر گنبد نیلی پیدا آورد مخفی هونا - پنهان هونا - چار ارگان (ارو) دل مین سمبنا -</p>
<p>پنهان خوردن استعمال - خوردن اخفا پنهان ساختن استعمال - صاحب آصفی و پنهانی مؤلف عرض کند که مخفی خوردن باشد ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند</p>	<p>پنهان خوردن استعمال - خوردن اخفا پنهان ساختن استعمال - صاحب آصفی و پنهانی مؤلف عرض کند که مخفی خوردن باشد ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند</p>
<p>(حافظ س) دانی که چنگ و عود چه تقریر می کنند که مخفی کردن و پنهان کردن است و حید قزوینی س پنهان خوردن یادده که کفیر می کنند (ارو) کم نگردد جاده وحدت ز راه اختلاف (ارو) کثرت چپا کر مینا - نقش قدم پنهان ساز و راه راه (ارو)</p>	<p>(حافظ س) دانی که چنگ و عود چه تقریر می کنند که مخفی کردن و پنهان کردن است و حید قزوینی س پنهان خوردن یادده که کفیر می کنند (ارو) کم نگردد جاده وحدت ز راه اختلاف (ارو) کثرت چپا کر مینا - نقش قدم پنهان ساز و راه راه (ارو)</p>
<p>پنهان داشتن استعمال - صاحب آصفی ذکر چپا کر مینا - مخفی کر مینا - پنهان کر مینا -</p>	<p>پنهان داشتن استعمال - صاحب آصفی ذکر چپا کر مینا - مخفی کر مینا - پنهان کر مینا -</p>
<p>این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که پنهان شدن استعمال - صاحب آصفی مخفی داشتن و بحالت اخفا داشتن و ظاهر نکردن ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض (ناظم پروی س) چنان مینا که در صد پرده پنهان کند که لازم مصدر گذشته معنی مخفی شدن (عادت)</p>	<p>این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که پنهان شدن استعمال - صاحب آصفی مخفی داشتن و بحالت اخفا داشتن و ظاهر نکردن ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض (ناظم پروی س) چنان مینا که در صد پرده پنهان کند که لازم مصدر گذشته معنی مخفی شدن (عادت)</p>

(۳۸۲۸)

گیلانی (س) در سخن پنهان شدم مانند بود در برگ گل (و بهار بذر (پنهان گذار) گویند که چیزی که گذار
 هر که وار و میل دیدن در سخن بیند مراد (ار و) پنهان دید مؤلف عرض کند که (پنهان گذار
 پنهان مونا چھینا - اسم فاعل ترکیبی است بمعنی کسی که در عالم مخفا

پنهان شکنج اصطلاح بقول بحر و بهار چیز است که از دوازدهمین مصدر است (نظامی س) چون
 که بیج و تاب وی مخفی باشد و بر کسی اورا آن آب فراط آشکارا بوز از چو سر خسته نیل پنهان
 نتواند کرد مؤلف عرض کند که اسم فاعل ترکیبی گذار (ار و) مخفی گلانا - گلانا -

(نظامی س) که بن کبیه خاک پنهان شکنج پد که هرگز پنهان گردیدن استعمال - صاحب آصفی
 برون ناور دسر ز گنج (ار و) و چیز جو مخفی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند
 بیج و تاب رکت - مؤثت - که مرادف (پنهان شدن) که گذشت (ناظم پرو)

پنهان کردن استعمال - صاحب آصفی (س) لطافت بر کجا گردید پنهان پد نزد جوش از
 ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند زمین این گلستان (ار و) پنهان مونا و
 که بمعنی مخفی کردن متعدی (پنهان شدن) است پنهان شدن -

که گذشت (حافظ شیراز س) از خیال لطف می پنهان گشتن استعمال - صاحب آصفی ذکر
 مشاطه چالاک طبع پد در ضمیر برگ گل خوش این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند
 می کند پنهان گلاب (ار و) پنهان کرنا که مرادف (پنهان گردیدن) است که گذشت

جسانا - (مخفی س) یار پنهان ز نظر گشت چو شد دیده
پنهان گذاختن استعمال - صاحبان آصفی سپید پد مانع بر تو خورشید شد این کاغذ گیر پد

<p>(۳۷۱۳۱۱۱۱)</p> <p>پنهانی (مبغنی حالت خفاست مؤلف عرض کند که موافق قیاس است (ظهوری است) آشکارا گشت رازم لطف پنهانی بس است و از گریبان</p>	<p>(ظهوری است) در محل لطف پنهان گشت رسوا اندکی و اندکی از مدعی ترسید و پرسیدند گشت (ارو) و کیهو پنهان شدن -</p>
<p>پنهان ماندن استعمال - صاحب آصفی ذکر شعله سرزود امن افشانی بس است (ارو) این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که پنهانی - مؤنث و چیز جو حالت خفا میں ہو بمعنی درخا بودن و پوشیده و مخفی ماندن است جیسے درو پنهانی - راز پنهانی -</p>	<p>پنهان ماندن استعمال - صاحب آصفی ذکر شعله سرزود امن افشانی بس است (ارو) این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که پنهانی - مؤنث و چیز جو حالت خفا میں ہو بمعنی درخا بودن و پوشیده و مخفی ماندن است جیسے درو پنهانی - راز پنهانی -</p>
<p>(۳۷۱۳۱۱۱۱۱)</p> <p>پنهانی بودن استعمال - در حالت خفا بودن - مؤلف عرض کند که موافق قیاس است (ظهوری است) از سوالم چه قدر</p>	<p>(ظهوری است) رقیب رویه پنهان چو گریه و از لبش بوسی و چو خط نقره بر شگ محک پنهان نمی ماند (ارو) مخفی رہنا -</p>
<p>پنهان نمودن استعمال - صاحب آصفی بود جو ابش ممنون و در زبانش همه پنهانی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض و واژونی بود (ارو) مخفی ہونا -</p>	<p>پنهان نمودن استعمال - صاحب آصفی بود جو ابش ممنون و در زبانش همه پنهانی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض و واژونی بود (ارو) مخفی ہونا -</p>
<p>(۳۷۱۳۱۱۱۱۱)</p> <p>پنهانی ساختن مناسب حال بودن حالت خفا مؤلف عرض کند که موافق قیاس است (ظهوری است) فنون عشق از منظر و پنهان نمودن گد ابر آفتاب را (ارو) بر خوبان دید است و که پنهانی بهر رسوا</p>	<p>کنند که (۱) مراد پنهان کردن است و (۲) نمودن و ظاهر کردن چیزی را بحالت پنهانی (حاجی گیلانی است) آمد رقیب یا پنهان گشت از منظر و پنهان نمودن گد ابر آفتاب را (ارو) بر خوبان دید است و که پنهانی بهر رسوا</p>
<p>چسپکر و کھلانا -</p>	<p>(۱۱) و کیهو پنهان کردن (۲) چسپکر بی هر گنا - بساز و (ارو) حالت خفا کا مناسب حال ہونا -</p>

پنیر بقول سروری معروف و فرماید که یوز را بان اراده تمام است و چون او را ششم
 گیر و قرصی از پنیر ترو او بر نهم او فرزند ششم (سعدی) بران مرد کند است دندان یوز
 که مالذ زبان بر پنیرش دور روز صاحب مؤید گوید که با نفع چیزی ترش و تازه آن شیر است -
 (کذافی الشرفنامه) و در علمی آورده که با نفع جوات را در جامه می بندند و آب از و چکیده
 و جسد آن بسته را مثل قرص آفتاب و ماهتاب بسیار تشبیه کرده اند و در وقت بستن میان
 آن روغن بزبم می اندازند خوب ترمی شود و آن را خشک می نمایند صاحب محیط گوید که
 عبری جبین و یونانی بروش و بلغت اندلس نیت و بقول شیخ از شیر می گیرند و گاهی ار رایت
 گرفته می شود و آن اقط نامند با بچه پنیر عبارت است از شیر جامد و بهترین آن تازه چرب
 متوسط میان سختی و نرمی است - تازه آن سرود و در دوم - و در آن جلاست - و شوار
 پنجم - مقوی معده و روده و گرده و ملین طبع و سریع الوصول بسوی اعضاست مؤلف
 عرض کند که اسم جامد فارسی زبان باشد (ار دو) پنیر بقول آصفیه - فارسی - اسم مذکر
 یک خوردنی نمکین چیز کا نام جو دوده کو پھاڑ کر جائی جاتی ہے - پنوزے ہے دی کو بھی کہتے ہیں

پنیر آب اصطلاح - بقول بہار آبی را گویند قطره خون خویش یا مؤلف عرض کند که قلب
 که چون از شیر جنیبت آن مجتمع گردد و مانیت آن اضافت آب پنیر است و بس را رو و پنیر
 منفصل شده باشد و لامحالہ در وہم اثری از پنیر کا پانی جو تیاری پنیر کے وقت ٹپکا ہو - مذکر
 دوران داخل کرده اند بانی می ماند (خواجہ نظامی) پنیر خرمای اصطلاح - بقول صاحب محیط نام
 پنیر آب و اون نشاید بیش کہ کیابد و در جواز است و بر جاز بہ زامی پنوز می فرماید کہ

<p>نام سرخس و بر سرخس گوید که بیونانی بطارس و بر وزن کنیزک (۱) نام نباتی است آنرا گلی بود برومی سغین و عبری قرقس و لیریانی قطوس سرخ رنگ و چون آفتاب بسمت الراس رسد و در تنگابن حجاز و بفارسی کپل دار و و بهندی بشکند و عبری لویه خوانند و پشیرک از آن جهت بسوره و پنکهر آج - یعنی است سیاه - مائل بسرخ گویندش که سیوه آن به پشیری ماند و آفتاب کرد پرگرم - گرم و خشک در دوم و مجتف بلال در سینه گویند بجهت آنکه بهر طرف که آفتاب می گردد و در آن تنگی و قبض و جالی و مفتوح و منافع بسیار آن گل میل بدان طرف کند و صاحب برهان دارد مؤلف عرض کند که مرکب اضافی است بقول بعضی گوید که (۲) نیلوفر است و (۳) هر چه و وجه تشبیه بوضوح نه پوست اغلب که مشابه را نیز گویند و آن جانور است از جنس چپا س (پشیر نخل) باشد یا وجهی دیگر و الله اعلم (ار دو) صاحبان سروری و رشیدی و جهانگیری بر معنی بسوره - پنکهر آج - بقول مجید ایک دو الی کا نام است اول قانع (اشیرالدین خسیکتی) ذبونیکنیز پشیر قابلی اصطلاح - بقول بحر و بهار و وارسته در اثنائین به تلافیش مشکل بود بر پشیرک و اند پشیری که در قالب ریزند تا بسته شود صاحب ماصری بذکر معنی اول می فرماید که این را (محسن تاثیر) خام است نقره با بدن نازنین پشیره هم گویند - خان آرزو در سر آج بذکر معنی او در قالب پشیر کند جان سرین او به مؤلف اول گوید که حر بار پشیرک گفتن غلط است و بذکر عرض کند که موافق قیاس است - مرکب توصیفی معنی دوم می نویسد که صحیح بمعنی اقل است صاحب (ار دو) او پشیر جو ساخچه من جامین - مذکر - در منهاج الجواله سفرنامه ناصرالدین شاه قاجاری فرماید پشیرک بقول برهان و جامع و مؤید بارای شت که خطمی و ختازی و صاحب بول چال گوید که گل</p>	<p>نام سرخس و بر سرخس گوید که بیونانی بطارس و بر وزن کنیزک (۱) نام نباتی است آنرا گلی بود برومی سغین و عبری قرقس و لیریانی قطوس سرخ رنگ و چون آفتاب بسمت الراس رسد و در تنگابن حجاز و بفارسی کپل دار و و بهندی بشکند و عبری لویه خوانند و پشیرک از آن جهت بسوره و پنکهر آج - یعنی است سیاه - مائل بسرخ گویندش که سیوه آن به پشیری ماند و آفتاب کرد پرگرم - گرم و خشک در دوم و مجتف بلال در سینه گویند بجهت آنکه بهر طرف که آفتاب می گردد و در آن تنگی و قبض و جالی و مفتوح و منافع بسیار آن گل میل بدان طرف کند و صاحب برهان دارد مؤلف عرض کند که مرکب اضافی است بقول بعضی گوید که (۲) نیلوفر است و (۳) هر چه و وجه تشبیه بوضوح نه پوست اغلب که مشابه را نیز گویند و آن جانور است از جنس چپا س (پشیر نخل) باشد یا وجهی دیگر و الله اعلم (ار دو) صاحبان سروری و رشیدی و جهانگیری بر معنی بسوره - پنکهر آج - بقول مجید ایک دو الی کا نام است اول قانع (اشیرالدین خسیکتی) ذبونیکنیز پشیر قابلی اصطلاح - بقول بحر و بهار و وارسته در اثنائین به تلافیش مشکل بود بر پشیرک و اند پشیری که در قالب ریزند تا بسته شود صاحب ماصری بذکر معنی اول می فرماید که این را (محسن تاثیر) خام است نقره با بدن نازنین پشیره هم گویند - خان آرزو در سر آج بذکر معنی او در قالب پشیر کند جان سرین او به مؤلف اول گوید که حر بار پشیرک گفتن غلط است و بذکر عرض کند که موافق قیاس است - مرکب توصیفی معنی دوم می نویسد که صحیح بمعنی اقل است صاحب (ار دو) او پشیر جو ساخچه من جامین - مذکر - در منهاج الجواله سفرنامه ناصرالدین شاه قاجاری فرماید پشیرک بقول برهان و جامع و مؤید بارای شت که خطمی و ختازی و صاحب بول چال گوید که گل</p>
---	---

صاحب محیط این راختبازی گفته و برختبازی دوم اگر آن را بہ روغن گل سرشته بر اورام
می فرماید کہ نان کلاغ است و پنیرک و بشیر از ^{بای} صنما و کند تخمیل نماید و خوردن برگ آن معتقد
خظلی مؤلف عرض کند کہ ماصراحت معنی انگور نافع قروح مثانه و منافع بسیار دارد
اول این بر (باب سنجاہ) کرده ایم و ہمذا ^{کذا} (الخ) مؤلف عرض کند کہ عجیبی نیست کہ نظر
شماره این ہم معنی اول و بمعنی دوم و سوم بہ لطافت و منافع این بدین اسم موسوم کرده باشند
با اعتبار صاحب جامع کہ محقق اہل زبان است و کاف برای تصغیر باشد (اردو) رجائین قبول
صحیح و اسم جامد فارسی زبان دانیم و تعریف محیط ایک پودہ کا نام جس کو ملوکیہ بھی کہتے ہیں
کامل نیلوفر بر (اگروک) و تعریف عربیہ اور خظلی کوچک بھی۔ مذکر۔
(آفتاب پرست) گذشت (اردو) (۱) و پنیرکیسیہ اصطلاح۔ بقول بکر و بہار و انند
(باب سنجاہ) (۲) و کھیو اگروک (۳) و کھیو و مؤید پیری کہ شب در کیسیہ کنند تا آب از ان
آفتاب پرست۔
پنیرک بستانی اصطلاح۔ بقول محیط اسم و این فلک اضافت است مراد از پیری کہ قالی
ملوخیہ است۔ ہم او بر ملوخیہ گوید کہ ملوخیہ خباز کہ نسبت بکہ بواسطہ کیسیہ در ستش کرد و ند و گایز پیچ
بستانی است زیرا کہ در اکثرستان ہای ملوک (اردو) پنیرکیسیہ۔ اس پنیر کا نام ہے جو بذریعہ
زراعت آن می کنند آن نباتی است کہ بہندگی قالب تیار نہ کیا جائے بلکہ کیسیہ کے ذریعہ سے
جو تک نامند و رجائین نیز گویند و ملوکیہ ہم و بنایا جاتا ہے۔ مذکر۔
بشیرازی خظلی کوچک۔ سرد و راول و ترور پنیرمایہ اصطلاح۔ بقول انند بکوالہ فرنگیہ

<p>مایه شیر که برای آب تیره گردانیدن شیر بکار برده است محیط گوید که عبری نوحه و سیرانی فیف و سیرانی فیظوا و بهندی چسته و چاک و آن معده حیوانات شیر خواره بسیار کوچک قریب به ولادت است که بعد از آن را موه شیر که اندر آنست برمی آورند و استعمال می نمایند خواه تازه خواه خشک نموده چون آنها اندک بزرگ شدند و گاه خوردند آن زمان آن را پنیر مایه می گویند و بقول شیخ بهترین آن پنیر مایه مرغوش است چه آن قلیل و طبیعت مجموع آن گرم و خشک و در رجه دوم باشد آن مرکب القوی است و مفرق اجسام پنجم است خلیظه و لزجه و منافع دارد (الخ) مؤلف غرض کند که قلب اصافت مایه پنیر و کنایه از معنی بالاب دارد (و) چسته بقول اصفیه هندی اسم دیگر است پنیر مایه کبری که بچه کامعه جسمین پامو او دود رستایه - پنیر نخچالی اصطلاح بقول بحر پنیری که در رستد آن نخل و گیر شمرند و آن را با شیرینی می</p>	<p>نخچال گذشته سرد سازند و نخچال به نون و جیم فارسی گوی کبیخ دوران گذارند عرض کند که فارسیان زمانه حال پنیر بوسید برف و یخ منجمدی کنند و را بدین اسم موسوم کرده اند مرکب گوشتی مباح است صاحب بحر سکندری خورده است نخچال به نون اول چیز نیست بلکه نخچال اول گوی را نام است که دوران یخ باشد و اهل فارس چیز را در آنجا گذاشته و این مرکب هم (پنیر نخچالی) به تخمانی که صاحب بحر عوض تخمانی نون نعل کرد (ار و) برف مین جایا مو پنیر مذکور است پنیر نخل اصطلاح بقول ناصری و اند چیز است سپید رنگ و شیرین قریب به طعم شیر که در گلو و سرد رخت نخل و موضع طلع می باشد و چون آن را به برند یا بر آورند یا گلوله بران گل و گیر شمرند و آن را با شیرینی می</p>
---	---

و بفری جاز و لب التخل گویند صاحب محیط چهار پشیرک کے تینون معنی -

پہرے ای جملہ آفرہ گوید کہ جاز بزای مجرم آمدہ **پشیرک چالی** اصطلاح بقول بہار پشیری کہ

و آن راقب التخل وشم التخل ولب التخل ہم آن را در (پنج چال) گذاشته سرد سازند و نیز

نامند و بجاوسی دل فرما و مغز فرما و پشیر فرما و بپند **صاوق بیگ** دست غیب در دستور العمل سیر صفایا

(کچور کا گابھا) و آن جزو اعلیٰ از اجزای نرم گوید کہ نان سنگک پرویز و نو آتش استاد تمیز

تخل است کہ در سرد رخت فرما و موضع طلوع یا پشیر چالی و ماست جوالی تناول نمایند بہار

می باشد و چون آن را بپزند یا بر آورند پس آن بجوانہ رشیدی صراحت کند کہ (پنج چال) گوسی

درخت از ثمر با زمانہ سرد و در آخر اول خشک است کہ پنج دوران گذارند مؤلف عرض کند

در وسط محتوی معدہ و احشا و قاطع اسہال **خونک** کہ فارسیان پنج را در کوی جمع دارند و میوه ہارا

و غیر آن و منافع بسیار دارد مؤلف عرض کند برای حفظ از خرابی و اینجا گذارند و پشیر را ہم ہا بنجا

کہ موافق قیاس است مرکب اصنافی و کنایہ (ارو) منجر سازند کہ از بروت مقام انجام پذیرد و

بسیار سرد و لطیف می باشد و ہمین پشیر را پشیر چالی

پشیرہ بقول برہان بروزن خمیرہ ہمان پشیرک نام است صاحب بحر جمین لغت را بہ تسامح پشیر

است کہ گذشت بہرہ معنی آن کہ ہمد را بنجا زد کہ (پنج چالی) بہ نون پنجم نوشتہ است کہ گذشت و ما اشعار

صاحب انذ نقل نگارش مؤلف عرض کند کہ این ہما بنجا کردہ ایم (ارو) وہ پشیر جو برف

ما این را مبدل پشیرک دانیم چنانکہ تارک و تارہ یا پنج میں جایا جاے - مذکر -

و اشارہ این ہمد را بنجا (ارو) دیکھو **غلیو** بقول برہان و ناصر می و جامع و سراج

<p>یا لام و واو و حرکت مجهول جائی را گویند در شهر که در آن اسباب و غذا و امثال آن فروشنده ^{تلف} (ار و و) و بازار جهان اسباب اور عوض کند که یکی از معاصرین عجم گوید که ما با او اتفاقاً غله فروخت کرتے ہن رنگر۔</p>	<p>داریم که اصل این (پنیرو) بود به رای مہلہ عوض لام یعنی منسوب به پیرو و مقامی را می گفتند که در اینجا پیرو درست می شد و لغزش می رفت فارسیان به تبدیل رای مہلہ به لام چنانکہ آروند و الوند ^{تلف} کرده ایم و صراحت ما خاتم (ار و و) دیکھو پنجوہ۔</p>
---	--

بای فارسی باواو

پو القبول برهان بضم اول و سکون ثانی (۱۱) یعنی پوی که رفتار متوسط باشد و پویہ ہم همین معنی
وار و صاحب ناصری بذكر معنی بالا گوید کہ (۱۲) یعنی امر نیز آمده (ابن یسین ۵) گرت باید نظر
گردن بگنوید بسوی شہد سید حسن پو پ صاحب سروری گوید کہ (۱۳) یعنی دویدن (نظامی
۵) شیر سگی داشت کہ چون پو گرفت پو سایہ خورشید بر آہو گرفت پو ہم او ذکر معنی دوم ہم
کند صاحب جهانگیری بر معنی اول قانع صاحب رشیدی بذكر معنی اول و دوم می فرماید کہ
(۱۴) یعنی اسم فاعل ہم و فرماید کہ پویان و پویندہ و پوئیدن ہم برین قیاس صاحب جامع ہم
بر معنی اول قناعت کرده خان آرزو در سراج پو و پویہ را یکی نوشته بر معنی اول قانع مؤلف
عوض کند کہ حق آنست ہر محققین بلا قوت تعریف ندارند ازینجاست کہ پی بحقیقت نبروہ ہند
و غلطی در معنی ہم حقیقت ہمین قدر است کہ پو اسم جامد فارسی زبان است بمعنی رفتار و

پوی مزید علیہ آن یعنی مذکور و پویہ کہ می آید زیادت های نسبت معنی غسوب به رفتار و مستعمل به رفتار متوسط که بجایش می آید و بقول بعض پویہ اصل است یعنی مطلق رفتار و پویه تحقیق آن و تا آخر مقدم الذکر را صحیح دانیم و معنی سوم بیان کرده سروری بهم همین که اسم مصدر است یعنی مصدر پونیدن که بجایش می آید وضع شد از همین پو که اسم و ماخذ آنست پس خصوصیت معنی پونیدن اصلاً نباشد و معنی دوم امر حاضر پونیدن که پوی و محققش پوید و آمده و معنی چهارم غیر صحیح که بدین ترکیب امر حاضر با اسمی دیگر معنی اسم فاعل حاصل نمی شود و تسامح رشیدی که غور بر قواعد زبان مکرر پس به تعریف ما معنی سوم و چهارم هیچ (ارو) در رفتار مؤنث ۲۱، چل و کچل پونیدن جس کا یہ امر حاضر ہے۔

پواج بقول ابن جواد فرسنگ و فرنگ بالضم یعنی شری و بد خو و بد گهر مؤلف عرض کند که پواج که می آید اصل است و اگر سندا استعمال این بدست این را فرید علیش دانیم زیادت لفظ معاصرین عجم بر زبان ندارند و محققین اهل زبان و زبان دان ازین سکوت و رزیده اند یکی از معاصرین عجم گوید که سوقیان عجم جمعی را از بد گهران و شریران نفسان پواج گویند که ظاهراً جمع پواج می نماید بقاعده عربی که این قسم استعمال در بعض لغات فرس یافته می شود باقی حال این لغت را بدون سندا استعمال معتبر ندانیم (ارو) شریر - بد خو - بد گهر۔

پوازی بقول برهان و ناصری و ابن جواد و سراج بفتح اول بروزن نمازی یعنی درو و سوزش باشد و آن را البری جوئی خوانند مؤلف عرض کند که اسم جامد فارسی قدیم باشد (ارو) درو - مذکر - سوزش - مؤنث۔

پوپ بقول برهان و مؤید و جامع باثانی مجہول بروزن خوب کاکل مرغان را گویند و آن پری
 چند است بر سر بای ایشان کہ از پر بای مقرر و راز تر و بیشتر می باشد صاحب نامری بکر معنی
 بالا گوید کہ مانند کاکل ہدیہ مؤلف عرض کند کہ اسم جامد است (پوپ) بہر دو بای فارسی
 بمعنی ہدیہ می آید و از همین لغت اصل فارسیان بہ تبدیل موحده بابای فارسی آخر چنانکہ اسب
 و اسب بر سبیل مجاز ہدیہ را (پوپ) گفتند کہ بجایش می آید (ارو) پرنڈ کی چوٹی جیسے ہدیہ
 یا بعض کو ترون کے سر پر بلند ہوتی ہے۔ مؤث -

پوپک بقول سروری بجا کہ تختہ بروزن کو بمعنی کاکل مرغان گوید یعنی پری چند کہ میان
 ہدیہ نام است (ہندو شاعر) ایاتا باز سر مرغان روید (عمید لویکی ۱۵) آن مادہ
 گویند از سلیمان ہڈ کہ بالقیس وصلش و اد پوپک تراخت بجان در سوگ پوپ از سرکنان ہڈ
 و فرماید کہ در مؤید الفضا بہر دو بای فارسی طاق فلک ندہ نشان جنتی موافق مثل این ہڈ
 آورده مؤلف عرض کند کہ مرکب لغت پوپ صاحب جہانگیری بر معنی دوم قانع و صاحب
 بہ بای فارسی و موحده در آخر بمعنی کاکل مرغان رشیدی ہمزبانہش و خان آرزو در سراج مفتاح
 و کاف تصنیف و کنایہ از ہدیہ کہ تاجی کوچک بر سر برہان مؤلف عرض کند کہ این مخفف پوپ
 دارو (ارو) ہدیہ نڈگر و کیو بیدک - است بمعنی اول کہ می آید و بمعنی دوم تبدیل
پوپ بقول برہان بذیل (پوب) کہ موحده پوب کہ موحده آخر گذشت (ارو) (۱) ہدیہ
 آخر گذشت (۱) شانہ سر را گویند کہ مرغ سلیمان نڈگر و کیو بیدک (۲) و کیو پوب

ہم خوانندش یعنی ہدیہ و صاحب سروری **پوپش** بقول برہان و سروری و نامری

و جهانگیری ورشیدی و جامع و سراج بفتح بابی کرده ایم که به هر دو موقده گذشته موقده	فارسى بر وزن روکش یعنی هر دو مؤلف به بابی فارسی و برعکس آن بدل می شود (ارو)
عرض کند که مراحت ماخذ این برد پوشش هر دو مذکر و یکم بود یک -	

پوشش من بقول جهانگیری در مطقات خود آهنی که روز جنگ بر سر نهاد صاحب برپان	می فرماید که کبر ثلث و میم بر وزن روچرکن لغت زند و پازند باشد مؤلف عرض کند که
اسم جامد فارسی قدیم است و بس حالا بر زبان نیست (ارو) خود مذکر و یکم برینه فولاد	

پوپک بقول برپان بر وزن کوچک (۱) کرده اند مؤلف عرض کند که معنی اول تبدیل پوپک	بمعنی هر دو دختر و شیر و تیز صاحب که موقده سوم گذشته چنانکه تب و تب و مراحت ما
جهانگیری بر معنی اول قانع (شمس فخری) بر پوپک کرده ایم که به هر دو موقده بجایش مذکور	پناه ملک سلیمان که چون سلیماناش با نویدک شد و به معنی دوم تبدیل (پوپک) که به هر دو
میادم بدم و پوپک با صاحبان رشیدی و موقده بر معنی اولش گذشته (ارو) (۱)	جامع و مؤید و سراج هم بر معنی اول قناعت و یکم پوپک (۲) و یکم پوپک که پیله معنی -

پوپل بقول برپان و سروری و ناسری و جامع و رشیدی بابی فارسی بر وزن و معنی فوفل	باشد و آن چیزی است شبیه به جوز و مغرب این فوفل (استاد فخری) در آن درختان چونا
جوز هندی و پوپل که هر دو زخت بسالی و بدگزیر بر صاحب جهانگیری مراحت فرید کند که در	هند آن را سپاری گویند - خان آرزو در سراج گوید که اغلب که این لفظ هندی الاصل باشد
که فارسیان در آن تصرف کرده اند صاحب محیط ذکر این کرده اشاره فوفل کند و بر فوفل می فرماید	

که معرب از پوپل و کوپل هندی است و بسریانی فوفا و برومی اورستیمون و به یونانی ضمیر و ک
 و هندی سپاری و آن شردختی است هندی. مزاج آن غلیظ سرد و خشک و در دوم قابض
 و رقت قریب به صندل. محکم کننده اعصاب. و دفع سستی آنها و امراض حار و دهان و سستی
 و دندان و رافع درد پهلوی و مقوی دل و معده و حالب اسهال و قاطع عرق و رافع دردهای گرم و
 ضما و آن صالح جهت اورام و منافع بی شمار دارد (الخ) مؤلف عرض کند که اسم جامد فارسی
 زبان است و لغات هندی ازین ساکت البتہ کوپل هندی است و جا دارد که فارسیان ازین
 کوپل به تبدیل کاف به بای فارسی مفرس کرده باشند معاصرین عجم این را فارسی دانند (ار دو)
 سپاری و سپاری بقول آصفیه هندی. اسم نوشت چھالیاسیلی. فوغل.

پوپل بقول برهان و جهانگیری بر وزن کوکو (۱۱) یا خداین بر پوپو کرده ایم که بهر دو موحده گذشت
 شانه سر و پدید را گویند که مرغ سلیمان است و (ار دو) و یکپو پدیدک (۲) پدید کی آواز نوشت
 (۳) آواز پدید را نیز گفته اند چنانکه آواز فاخته پوپل بقول برهان و جهانگیری و سروری ضم اول
 را کوکو (اشیرالدین خسیکتی ۱۵) خلاف نسبت و فتح بای فارسی بعضی پدید (شمس فخری ۵)
 که شاه پرندهگان باز است و اگر چه تاج سرش به ارائی که از انعام عاشر پوپو طوق حمام
 با چکا و پوپو کرده و (حکیم نزاری قستانی ۱۵) و سکو تاج پوپو و مؤلف عرض کند که بهر دو موحده
 بیل با گل هنوز نابوده و پینچیر و شور بر آورده هم گذشت مبدل پوپو چنانکه باز و بازه (ار دو)
 شانه سر پوپو و مؤلف عرض کند که راحت پدید نگر و یکپو پوپو.

پوست بقول برهان لضم اول و سکون ثانی و فوقانی (۱۱) جگر گویند را گویند و لهند اظہیر که

از جگر گوسفند سازند قلیه پوتی خوانند و (۲۱) بمعنی بوبت هم آمده است که اقسام خورونی با و انواع
 اطعمه و اشربه باشد و (۲۳) نوعی از خربزه هم - صاحب سروری بذكر معنی اول بجواله فرنگ تاغی دارد
 و معنی دوم را تسلیم کرده گوید که طعام بای لذیذ را گویند و از معنی سوم ساکت (مولوی معنوی است)
 شیر خواره کی شناسد ذوق لوت در مریری را بوی باشد لوت و پوت در صاحب ماصری نسبت
 معنی اول بر قلیه جگر قانع و نسبت معنی دوم می فرماید که مرادف لوت است در اکثر اشعار
 بمعنی مرادف خورونی صاحب جهانگیری هم معنی سوم را گذاشت صاحب جامع بذكر هر سه
 معنی بالا گوید که بزبان اروسى پنج سخن تبری است - خان آرزو هم در سراج ذکر معنی سوم
 نکرده مؤلف عرض کند که ما این را به تقسیم - معنی اسم جابر فارسی زبان دانیم و معنی اول و
 سوم را مجازش که تخصیصی دارد (ار و و) (۱۱) بگری کا جگر بذكر (۲) لذیذ غذا - مؤلف -
 (۳) خربزه کی ایک قسم جس کی تعریف مزید معلوم نہ ہو سکی بذكر -
 پوتاب بقول اند بجواله فرنگ بکن معنی پوت و نشانه مؤلف عرض کند که ظاهر
 مبدل پرتاب معلوم می شود که رای جمله بدل شد - و او چنانکه گلار و کلاو و لیکن برای
 استعمال این سندی باید که معاصرین عجم و محققین اهل زبان ازین لغت ساکت و ما حقیقت
 پرتاب را بجایش عرض کرده ایم (ار و و) نشانه بذكر - و کیو بر جاس -
 پوتنگ بقول رشیدی و سراج مرادف پوتی که می آید با و مجهول (۱۱) تخرانه و گنجینه مؤلف
 عرض کند که دیگر همه محققین اهل زبان و زبان دان این را ترک کرده اند معاصرین عجم بزبان
 نزارند اگر سندا استعمال بدست آید اسم جابر فارسی قدیم و دانیم و مبدل پوتی که بای پوت بکن

شد به کاف چنانکه پروانه و پروانگ و (۲۱) بقول محیط قسمی از غسل که بزنگ روغن زرد بود گرم
 و خشک و سبک و متعریف کامل غسل بجایش می آید - مای گوئیم که بنا بر اسم جسامد فارسی می
 (اردو) (۱۱) خزانه گنجینه - مذکر (۲۲) شهید کی ایک قسم جو مثل گمی کے ہوتا ہے - مذکر -
پوتنگ بقول انند جوالہ فرہنگ ونگ بالضم بمعنی پودہ باشد صاحب محیط بر پودہ گوید کہ
 پودنگ مرادف آنست مؤلف عرض کند کہ صراحت کامل بر (بودانہ) گذشت و اشارہ
 پودنگ مہدر رانجا مذکور پس این را تبدیل آن دانیم کہ وال مہلہ بدل شد بہ فوقانی چنانکہ زرد
 و زرشت (اردو) پودینہ - مذکر - و کھو بودانہ -

پوتہ بقول برہان و ناصری و جہانگیری و جامع و عرض کند کہ ہمین است اسم جامد فارسی زبان
 سراج باتای قرشت بر وزن غوطہ خزانه و مخزن و پوتنگ کہ بمعنی اولش گذشت تبدیل این و
 را گویند (شاه داعی ۵) دل بفرغت نہ و لنگوتہ جاوارد کہ این را تبدیل پوتہ بمعنی چہار ش گبریم
 بندہ از جہتہ زر نہ بیان پوتہ بندہ مؤلف چنانکہ تب و تب (اردو) خزانه گنجینه - مذکر -

پوچ بقول بہار بو او معروف بہ چیز بی مغز و میانہ تہی و بی معنی و فرماید کہ اطلاق پوچ
 با لفظ لنگر و اوقات نیز آمدہ (صائب ع) خواب پوچ این عزیزان قابل تعبیر نیست پ (ظہوری
 ۵) ریش دراز دل و جان نیش اگر مرہم نیست پ پوچ آن خوشدلی و عیش کہ منحرف غم نیست پ
 (ولد ۵) خاطر ت پوچ فکر منحرف کن پ کہ برای خیال او جاماند پ صاحب سروری استعمال پ
پوچ بودن چیزی تبدیل لفظ پوچ آورده کہ بمعنی بی مغز بودن است (جہا ۵)
 مجلس از جیب تہی کی لافد پ پستہ چون پوچ بود شگافد پ مؤلف عرض کند کہ الف اسم جامد

(۸۴۴۹)

فارسی زبان است و استعمال این باص اور و گیکہ ہم می آید (اردو) الف پوچ بقول آصفیہ
 فارسی لغویہ یہودہ۔ جاہل۔ مہمل۔ بے مغز۔ کھوکھلا (ب) پوچ ہونا۔ پوچ رہنا۔

پوچ شدن چیری استعمال۔ بمعنی سنا۔ سفر نامہ ناصر الدین شاہ قاجار ذکر نہی این کرده
 و بیکار شدن آن باشد (صائب سے) از بودا یعنی (پوچ گو) و فرماید کہ بمعنی (سخن لغو گو) یا
 من پوچ می شود لنگر پا ز خاکساری من صدر مؤلف گوید کہ از ہمین است۔

آستان گردو (ورد سے) صائب از گفت (ب) پوچ گو اسم فاعل ترکیبی۔ بقول بہار و بحر
 و شنید خلق معزم پوچ شد و گوش سنگین و لب بمعنی ہرزہ گو (صائب سے) حایت پوچ گویان بلہ
 خاموش می سازد مرا پوچ مؤلف عرض کند کہ تامل بر زبان آید پوچ کنفی مغز ہرگز در دل دریا
 موافق قیاس است (اردو) صنایع ہونا۔ نمی ماند پوچ مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس
 بے کار ہونا۔ است (اردو) الف) یہودہ گفتگو کرنا۔

پوچ گردیدن چیری استعمال۔ مرادف پوچ کہنا (ب) پوچ گو بقاعدہ فارسی یہودہ
 پوچ شدن چیری کہ گذشت مؤلف عرض اور لغو گفتگو کرنے والا یہودہ بکنے والا بے مغز
 کند کہ موافق قیاس است (ظہوری سے) لافدار پوچ مغز اصطلاح بقول بہار مرادف پوچ گو کتا

پیش از پری دریا پوچ گردو درش حباب از احمق و ہرزہ گوی (صائب سے) نیست اوچ
 آسا پوچ (اردو) و کیو پوچ شدن چیرے۔ اعتبار پوچ مغز ان ریشبات پوچہ خالی قد
 (الف) پوچ گفتن استعمال۔ بمعنی لغو بوی زود از کنار باہا پوچ مؤلف عرض کند کہ اسم

معنی گفتگو کردن و یہودہ گفتن۔ صاحب رہنما کو فاعل ترکیبی است (اردو) پوچ مغز

(۱۰۳۷۸)

(۱۰۳۷۸)

بقاعدہ فارسی احمق اور بیہودہ خیال اور تراوان رانمی رسد کہ این قسم تصرف و کلام بے مغز کو کہہ سکتے ہیں۔

(الف) پوخت بقول جہانگیری و برہان و (ب) پوختن بمعنی پختن قائم کنند چارگان

سروری و ناصری و رشیدی و جامع و مؤید بر مصدر را گذاشتہ از ماضی مطلقش کار گرفتن

وزن سوخت بمعنی پخت باشد کہ از پختن است یا می گوئیم کہ این مزید علیہ پختن است کہ بجایش

(امیر خسرو) ہمہ کس بہر غارت حیاتی پوخت گذشت بزیاوت و او چنانکہ افتادن و اوقاد

پادشہ غازی بت و تجانہ می سوخت پادخان آرزو و این قسم زیادت در فارسی زبان بیشتر است

در سراج مذکور این گوید کہ رشیدی این را درین زمین سند امیر خسرو استعمال

شعر پوخت بہ فوقانی بمعنی لذت می داند و (ج) پوختن حیلہ اہم پیدا است کہ از قبیل

عرض کند کہ می توان کہ بخریف و رکلام امیر خسرو پختن سودا و پختن موسس است کہ بمعنی

(حیلہ توختن) مصدری قائم کنیم ولیکن (حیلہ پختن) پیدا کردن حیلہ باشد (ار و الف)

بہتر از انست باعتبار محاورہ زبان و ازینکہ ب کا ماضی مطلق (ب) دیکھو پختن

محققین اہل زبان اعمی سروری و ناصری یہ اس کے تمام معنوں پر شامل ہے (ج) جامع (پوخت) را بمعنی پخت صحیح دانند یہند حیلہ پیدا کرنا۔

پو و بقول برہان و ناصری و جامع و رشیدی بضم اول بروزن سودا انقیض تار است

و آن رشتہ باشد کہ در پہنای جامہ بافتہ می شود و تار بہ درازی جامہ و (۲) تشگیرہ را

نیز گویند و آن چیز ہی باشد کہ با چھاق آتش بران زنند و (۳) بمعنی کہنہ ہم آمدہ کہ در

مقابل نو باشد۔ صاحب جهانگیری بذر سرسہ معنی نسبت معنی دوم سراجت مزید کند کہ رکوی نخست
 و چوب بوسیدہ کہ بزیر سنگ چخاق نهند تا آتش درگیر و آن را خفت و پد نیز گویند (حکیم فردوسی
 ۱۰) ازیزوان و از ما بدان کس درود و کہ تارش خرد باشد و داد پود و (شمس فخری ۱۰)
 شک نیست کہ آتش ز زنگ بلارہ پخیر جان و تن دشمن جانش نہ بود پود و (ولہ ۱۰) شہی
 کونتر سد زور ویش پود و بگوشہ نامہ اورا بناید ستود و صاحب سروری بر معنی اول و سوم
 قانع۔ خان آرزو در سراج بذر سرسہ معنی بالامی فرماید کہ تحقیق بمعنی کہنہ است مطلقاً مؤلف
 عرض کند کہ سبحان اللہ چہ خوش تحقیق است و حق آنست کہ این بہرہ معنی اسم جامد فارسی زبان باشد
 و پودہ کہ می آید مزید علیہ این و پد کہ گذشت مخفف این (ارو ۹) (۱۱) بانا۔ بقول آصفیہ
 ہندی۔ اسم بذر۔ وہ تارجن سے کپڑا عرض میں بنتے ہیں۔ پود۔ بانا کا مقابل (۱۲) دیکھو بذر
 کے چوتھے معنی (۱۳) پرانا

پودات | بقول برہان بروزن پوجات بمعنی محسوس باشد و پودات بمعنی تعبوسات یعنی آنچه
 نظر و حس و رأید صاحب نامری ذکر این بحوالہ برہان کردہ گوید کہ در دیگر فرہنگ نیا فہیم صاحب
 مؤید ہم ذکر پودات کردہ و صاحب سفرنگ (الشرح نورد ہی فقرہ نامرشت ساسان نخست)
 بذر (پوداتان) می فرماید کہ جمع پودات است بای فارسی و واو معروف و وال ابجد بالف
 و تالی فوقانی بمعنی حسی یعنی آنچه کہ بواسطہ ہری دریافتہ گردد و مؤلف عرض کند کہ تسامح برہان
 باشد کہ جمع این را بقاعدہ عربی (پودات) نوشتہ لغت ژند و پانژند است و اعتبار سفرنگ
 بیشتر از دیگران و پودات اسم جامد فارسی قدیم باشد ظاہر اصل این بوجہ (پودات) می نہا

بمعنی موجودات و کنایه از محسوسات ظاہری - جمع یو و بقاعدہ عربی و یو و اتان جمع الجمع - و جمع را بمعنی واحد استعمال کردن متصرف محاورہ (ار و و) وہ چیز جو اس ظاہری میں پائی جاسے نوشت

یو و ان بقول خان آرزو در سراج بضم و اس یو و نہ بقول انند و مؤید رستنی است کہ عبری بمعنی محبوب مؤلف عرض کند کہ خیال می کنیم کہ **تغنا ع** گویند مؤلف عرض کند کہ صراحت کامل همان یو و ات را کہ گذشت محقق متصرف پسند یو و ات بر (یو و اتانہ) گذشت و ہمین است اصل یو و ات

لر و و خیال کرده باشد کہ در فارسی زبان جمع **سبڈش** کہ سوخده بدل شد بہ بای فارسی و الف بقاعدہ عربی چو او کا تبش محسوس را محبوب نوشتہ **تختانی** چنانکہ اسب و اسب و تا ز آنہ و تا زینہ بہ تصحیف محقق یا کا تبش این لغت را صورتی و یو و نہ مختلف یو وینہ و جا دار و کہ این را سبڈل

و گیر پیدا شد (ار و و) محبوب - قیدی - ہمارے و مختلف یو و اتانہ گیریم (صاحب نصاب سبڈش) **سدا ب** و قوم و قدیر و باد رنگ و کنعناع **یو و نگ** سبڈل همان بودنگ است کہ یو و ات و اثاث و متاع رخت و (ار و و) سوخده گذشت چنانکہ اسب و اسب و اشارہ دیکھو یو و اتانہ -

این سبڈ را بجا کرده ایم - صاحب محیط این را **یو و اتانہ** استعمال - بہار از معنی سبڈ یو وینہ نوشتہ مؤلف عرض کند کہ **دنگ** بمعنی و می فرماید کہ مرادف (یو و اتان) و (یو و اتانہ) نشان می آید - معنی لفظی این چیزی کہ نشان از **بالفظ از ہم گسستن** و کا ویدن مستعمل مؤلف

یو و را کجہ یافتہ می شود و کنایہ از همان یو و اتانہ **عرض کند کہ** این بمعنی حقیقی است و صراحت یو و ات کہ بجایش گذشت (ار و و) دیکھو یو و اتانہ - بجایش گذشت و ضمناً تعریف تا رہم پس ...

<p>پودوتا از ہم گسستن کنایه باشد بقتش پکجا ز عید و ز نور و ز پود و ارد و تار پک</p>	<p>(ب) پودوتا از ہم گسستن کنایه باشد بقتش پکجا ز عید و ز نور و ز پود و ارد و تار پک</p>
<p>از بر هم و پریشان و ناتوان شدن و از بنیاد خراب (ظهوری سے) خلعت عشق نوی دل بر قد خود شدن و معنی متعدی هم مرادف (پودوتا گسستن) می زند پک عید پک روم کز آه و مال پودوتا رداشت است که می آید معاصرین عجم بر زبان دارند عیبی (اروو) استحکام رکھنا۔</p>	<p>از بر هم و پریشان و ناتوان شدن و از بنیاد خراب (ظهوری سے) خلعت عشق نوی دل بر قد خود شدن و معنی متعدی هم مرادف (پودوتا گسستن) می زند پک عید پک روم کز آه و مال پودوتا رداشت است که می آید معاصرین عجم بر زبان دارند عیبی (اروو) استحکام رکھنا۔</p>
<p>پودوتا رکاویدن مصدر اصطلاحی صاحب</p>	<p>غیبت که سزا استعمال پیش نشد (اروو) (الف) پودوتا رکاویدن مصدر اصطلاحی صاحب</p>
<p>آصفی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که پریشان کردن مرادف (پودوتا از هم گسستن)</p>	<p>مانا۔ بانا۔ مذکر (ب) پریشان ہونا۔ ناتوان ہونا۔ آصفی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که پریشان کردن مرادف (پودوتا از هم گسستن)</p>
<p>پودوتا بودن مصدر اصطلاحی۔ گذشت (طالب آملی ع) ناخن غم بار پک کاوید</p>	<p>بے سہارا ہونا۔ برباد کرنا۔ خراب کرنا۔ پودوتا بودن مصدر اصطلاحی۔ گذشت (طالب آملی ع) ناخن غم بار پک کاوید</p>
<p>پودوتا رکسستن مصدر اصطلاحی۔ صاحب آصفی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که کنایه از استحکام بودن</p>	<p>پودوتا رکسستن مصدر اصطلاحی۔ صاحب آصفی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که کنایه از استحکام بودن</p>
<p>آصفی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که مرادف (پودوتا از هم گسستن) گذشت و معنی متعدی هم یعنی برکندن بنیاد و خراب کردن</p>	<p>باشد (کمال اصنافانی سے) بچرب دستی اقبال او سطر اشد پک لباس ملکی کزوی نبود پودوتا پک (اروو) استحکام ہونا۔</p>
<p>پودوتا داشتن مصدر اصطلاحی۔ (ابوالفرح رونی سے) بدین دو دخل بدویافت</p>	<p>پودوتا داشتن مصدر اصطلاحی۔ (ابوالفرح رونی سے) بدین دو دخل بدویافت</p>
<p>آصفی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف ورنه بگستی پک قضا بچرخ گران پودوتا آتش</p>	<p>صاحب آصفی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف ورنه بگستی پک قضا بچرخ گران پودوتا آتش</p>
<p>آب پک (اروو) دیکھو (پودوتا از هم گسستن) دار ز قی ہروی سے (جهان لبان کی چادری شد) بھر سے اگھیرنا۔ برباد کرنا۔</p>	<p>عرض کند که کنایه از استحکام داشتن است۔ آب پک (اروو) دیکھو (پودوتا از هم گسستن) دار ز قی ہروی سے (جهان لبان کی چادری شد) بھر سے اگھیرنا۔ برباد کرنا۔</p>

(۳۰۳۷)

<p>بودوتان استعمال بقول بهار مراد بود و زخمندان کندستون که و نذر هوا همی شمرد آثار مؤلف عرض کند که مبدل بودوتار است بودوتان برف که (ار و و) حقیقت که رای مهله بدل شد به نون چنانکه تاروتان و حال دریافت کرنا۔</p>	<p>بودوتان استعمال بقول بهار مراد بود و زخمندان کندستون که و نذر هوا همی شمرد آثار مؤلف عرض کند که مبدل بودوتار است بودوتان برف که (ار و و) حقیقت که رای مهله بدل شد به نون چنانکه تاروتان و حال دریافت کرنا۔</p>
<p>انبار و انبان (محمد سعید اشرف) عالم بودوتان استعمال بقول بهار مراد بود کارخانه جولاه و گردباد و ساز و کلانہ انجبت بودوتار مؤلف عرض کند که فرید علیہ بود بودوتان برف که (ار و و) دیکھو بودوتار بودوتان بزیادت بای ہوز برتآن موافق بودوتان شمردن اسد ر اصطلاحی حقیقت قیاس است۔ حیف است کہ سنا استعمال حال دریافت کردن مؤلف عرض کند کہ ہوا پیش نشد معاصرین عجم تار و بود را بر زبان قیاس است انکال اسمعیل) دست تہی زیر دارند (ار و و) دیکھو بودوتار۔</p>	<p>انبار و انبان (محمد سعید اشرف) عالم بودوتان استعمال بقول بهار مراد بود کارخانه جولاه و گردباد و ساز و کلانہ انجبت بودوتار مؤلف عرض کند کہ فرید علیہ بود بودوتان برف کہ (ار و و) دیکھو بودوتار بودوتان بزیادت بای ہوز برتآن موافق بودوتان شمردن اسد ر اصطلاحی حقیقت قیاس است۔ حیف است کہ سنا استعمال حال دریافت کردن مؤلف عرض کند کہ ہوا پیش نشد معاصرین عجم تار و بود را بر زبان قیاس است انکال اسمعیل) دست تہی زیر دارند (ار و و) دیکھو بودوتار۔</p>

بود و بقول برهان بروزن ر و د یعنی بود است بہرہ معنی آن و (۴) سوده و ریختہ
 و گندیدہ و منافع شدہ صاحب جہانگیری بہرہ معنی بود قانع۔ صاحب سروری ہم ذکر این کردہ
 و یعنی دوم بود ہم آوردہ (لامعی جرجانی) کہ زود وقت زنگفت آتش میں اندر کہ زود وقت
 زود آتش در پودہ و عراق کہ و ذکر معنی چارم ہم می کند (حکیم سنائی) نظم گوہر بار
 جان افزای عقل افروز تو پا کردہ شعر شاعران پودہ را کیہ ہبا پا و بجوازہ مؤید نسبت معنی چارم
 صراحت فرید کند کہ سخت سوده و ریختہ باشد (حکیم فردوسی) چو فرزند بد رفت سوی پدر
 کہ تواند وہ این خوب پودہ محوز کہ و فرماید کہ ازین بیت معنی سوده ہم توان گرفت و فرماید کہ
 (۵) یعنی درخت بی بر (مسعود سعد) نم بر آمد ز ریگ گفتم زمین کہ پر برون زوز شاخ بودہ

صاحبان نامری و سراج بر مرادف بود قانع صاحب جامع ذکر چهار معنی اول ان ذکر کرده مؤلف
عرض کند که مزید علیہ بود است و بس (ارو و) (ارو و) (دیکو پود) (۳) ضایع (۵) و در
جو پهل مذکے - مذکر -

پودینه صاحب محیط ذکر این کرده و (پودینه جوئی) و (پودینه صحرائی) و (پودینه کوہی) را
با او آورده و صاحب سروری این را ترجمہ لغت معنی فرماید که پودنه هم بحدف یا گذشت
مؤلف عرض کند که صراحت کامل بر بودانه کرده ایم و بر پودنه هم (ارو و) دیکو پودانه
اور پودنه -

پور بقول برهان و جامع بضم اول بر وزن حور (۱) یعنی سپر که بر اور و ختر باشد و (۲) نام
رای شهر کنوج هم هست و او یکی از پادشاهان و رایان ہندوستان بوده و معرب این فور و (۳)
کسی را نیز گویند که خود را نادان و بیچ بدان و انماید و (۴) دراج را نیز گفته اند و آن پرست
سروف صاحبان جهانگیری و نامری بر معنی اول و دوم قانع (حکیم خاقانی ۱۵) دل در
سخن محمدی بندگی ای پور علی زبوحلی چند (۱) اول (۱۵) عدل تیم ماند و پور قبا و گفتا و کز تیغ فتح
ترای توبہ ماوری ندارم که صاحب رشیدی بذکر معنی اول و دوم گوید که بعین معنی پورہ
ہم می آید صاحب سروری ذکر چهار معنی بالا کرده - خان آرزو در سراج بذکر معنی اول
و دوم و سوم نسبت معنی چهارم فرماید که ظاہر تدر و باشد کہ ہو خدہ نیز آمده و این بدین معنی متبدل
آن و (۱۵) نام دہی از خراسان و بقول قوسی نام شہری از خورستان - صاحب محیط ذکر پور
نگر و بر پور گوید کہ اسم دراج است و آنچه برای (تدر و) نوشته ماصر اقلش بر (بدین)

کر وہ ایم و بر و تاج می فرماید کہ بفارسی همان پور و است کہ کنیت آن ابو قطار و بہندی تہتر
 طر نسبت قریب بہ کبک مزاج آن مانل بہ گرمی و در اقل خشک زیادہ کفندہ جوہر و ماغ و فہم
 و حفظ و مقوی معدہ سرد مزاج و مرطوب و زیادہ کفندہ شیر و منی خصوصاً بچہ آن و می باید کہ در
 زمستان بطریق اسفید باج بخورند کہ منافع بسیار دارد (الخ) مؤلف عرض کند کہ معنی اول
 و چہارم اسم جامد فارسی زبان است و معنی سوم مجاز معنی اول کہ کسی کہ خود را بیچ بدان و امی تھا
 گویا شاہ سپہ و اند کہ بیچ نمی داند و معنی دوم لغت فارسی زبان نیست (ار و) دانا لشکانگر
 (۲) قنوج کے ایک راجہ کا نام۔ مذکر (۳) وہ شخص جو اپنے آپ کو بیچدان سمجھے (۴) تیر
 بقول آصفیہ۔ ہندی۔ اسم مذکر۔ و تاج تہو۔ ایک قسم کا پرند جسے اکثر شوقین لڑانے کے واسطے
 پالا کرتے ہیں۔

پور آبتین استعمال۔ بقول اتد و مؤید و مؤید	ساحب اتد این را بہ زامی پور عرض ذال معجم
قزنگ بتقدیم موحده بر فوقانی بادشاہ فریدون	آوردہ (ار و) ابراہیم علیہ السلام۔ مذکر
را گویند مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس است	پوران بقول برہان بروزن توران (۱)
کہ آبتین نام پدر فریدون گذشت (ار و)	نام شہر کنوج است و معرب آن قنوج و (۲)
فریدون۔ مذکر۔	معنی جانشین و خلیفہ و یادگار ہم آمدہ و (۳) صحیح
پور آوز استعمال۔ بقول بحر و مؤید کنایہ از	پور ہم صاحبان چہانگیری و سروری بر معنی
ابراہیم علیہ السلام مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس	قالغ۔ صاحب ناصری ذکر معنی اول کردہ
قیاس است از نیکہ آوز بت تراش پدرش بود	معنی فسوب بہ پور و ذکر معنی سوم ہم معنی پوران

صاحب جامع بر معنی اول و دوم قناعت فرمود بر سر سه معنی پوران (ارو) و کیو پوران خان آرزو در سراج نسبت معنی اول گوید کہ لقب کے کل معنی یہ اس کی جمع ہے۔	صاحب جامع بر معنی اول و دوم قناعت فرمود بر سر سه معنی پوران (ارو) و کیو پوران خان آرزو در سراج نسبت معنی اول گوید کہ لقب کے کل معنی یہ اس کی جمع ہے۔
شہر باشد نام و ذکر معنی دوم و سوم ہم فرمود پوران تروش استعمال بقول برہان و نام مؤلف عرض کند کہ معنی اول الف و نون نسبت و جامع و سراج بضم فوقانی و رای بی نقطہ و سکون	شہر باشد نام و ذکر معنی دوم و سوم ہم فرمود پوران تروش استعمال بقول برہان و نام مؤلف عرض کند کہ معنی اول الف و نون نسبت و جامع و سراج بضم فوقانی و رای بی نقطہ و سکون
و آخر تو پر آمدہ و پور بجایش گذشت کہ نام راجہ قنوج بود از قبیل ایران و توران و معنی واووشین ترجمہ نام ساعری بود کہ در زمان خود مثل و ماتدی نداشت مؤلف عرض کند کہ	و آخر تو پر آمدہ و پور بجایش گذشت کہ نام راجہ قنوج بود از قبیل ایران و توران و معنی واووشین ترجمہ نام ساعری بود کہ در زمان خود مثل و ماتدی نداشت مؤلف عرض کند کہ
ووم الف و نون زائدان کہ مزید علیہ پور باشد خاطر القب می نماید و جا دارد کہ علم ہم باشد معنی و کنایہ از جانشین و معنی سوم الف و نون جمع لغظی این (سیو پوران) کہ تروش مخفف تروش	ووم الف و نون زائدان کہ مزید علیہ پور باشد خاطر القب می نماید و جا دارد کہ علم ہم باشد معنی و کنایہ از جانشین و معنی سوم الف و نون جمع لغظی این (سیو پوران) کہ تروش مخفف تروش
(ارو) (۱) شہر قنوج کا لقب پوران ہے است و تروشہ معنی سیوہ خاص می آید جلا دارد کہ این جائزہ (۲) جانشین خلیفہ یادگار مذکر (۳) لٹکے شہر قنوج باشد کہ در ایران زمین بنام پوران	(ارو) (۱) شہر قنوج کا لقب پوران ہے است و تروشہ معنی سیوہ خاص می آید جلا دارد کہ این جائزہ (۲) جانشین خلیفہ یادگار مذکر (۳) لٹکے شہر قنوج باشد کہ در ایران زمین بنام پوران
پورانان استعمال بقول سفرنگ بشرح معروف است و اللہ اعلم (ارو) پوران (نورد ہی فقرہ نامہ و خورشور تہورس) جمع پوران تروش ایک نام کا نام تھا۔ مذکر۔	پورانان استعمال بقول سفرنگ بشرح معروف است و اللہ اعلم (ارو) پوران (نورد ہی فقرہ نامہ و خورشور تہورس) جمع پوران تروش ایک نام کا نام تھا۔ مذکر۔
معنی خلیفہ و جانشین۔ مؤلف عرض کند کہ پوران وخت استعمال بقول برہان و جمع الجمع است بقاعدہ عربی و ما این را مزید علیہ پوران یعنی سوش و انیم فارسیان ناواقف	معنی خلیفہ و جانشین۔ مؤلف عرض کند کہ پوران وخت استعمال بقول برہان و جمع الجمع است بقاعدہ عربی و ما این را مزید علیہ پوران یعنی سوش و انیم فارسیان ناواقف
پوران یعنی سوش و انیم فارسیان ناواقف از قلعہ دزبان خود حقیقت پوران ندانستہ۔ جمعش پورانان آورند و گیر بیچ و شامل باشد و آن نام دختر پرویز است کہ پیش از (آرزی دخت)	پوران یعنی سوش و انیم فارسیان ناواقف از قلعہ دزبان خود حقیقت پوران ندانستہ۔ جمعش پورانان آورند و گیر بیچ و شامل باشد و آن نام دختر پرویز است کہ پیش از (آرزی دخت)
جمعش پورانان آورند و گیر بیچ و شامل باشد و آن نام دختر پرویز است کہ پیش از (آرزی دخت)	جمعش پورانان آورند و گیر بیچ و شامل باشد و آن نام دختر پرویز است کہ پیش از (آرزی دخت)

<p>پادشاهی کرده و او را بدین نام از جهت آن خوانند که از و کارهای مردانه بطور آمده و او را (پوران) ^{نعت} باتای قرشت هم گویند باین اعتبار که از نسل بلوک سرگستان بوده. صاحب جامع هم ذکر این کرده خان آرزو در سراج گوید که همان که در موحده گذشت مؤلف عرض کند که در موحده بزرگ گذشت ظاهر لقب اشافت است یعنی اصل این (دخت پوران) بود یعنی دختر جانشین که پوران یعنی جانشین مذکور شد و از نیکه همین دختر جانشین پدر شد و پادشاهی می کرد این را پوران دخت لقب کردند (اروو) پوران دخت - پرویزی بیٹی کا لقب ہے جس نے پادشاهی کی تھی - نوٹش پورسپر اصطلاح - بقول اندو مؤید کسی را گویند که خود را نادان و بیچران و انماید و نیز نادان گرفتن پیشینه مؤلف عرض کند که در لغات فرس تحریفات عجیب راه یافته و همه به کم التفاتی محققین است و بتصرف مطالع - این اصطلاح</p>	<p>مرکب اول قائم شد و مؤید مطبوعه مطبع نو کشور و پس از آن صاحب اند نقلش کرد و حقیقت اینست که در دیگر همه نسخ قلمی مؤید نعت (پور) قائم کرده و بتعریف آن می نویسند که پسر و فرزند و نادان گرفتن پیشینه و همین دو معنی بر نشان (اروو) هم در اینجا مذکور شد پس مستحقین مطبع مذکور از تعریف الفظ (پسر) را در لغت شریک کردند و همین تحریف باعث بر بادوی لغت شد و دیگر هیچ (اروو) ناقابل ترجمه - پورشنگ اصطلاح - بقول اندو غیاث افراسیاب را گویند مؤلف عرض کند که مرکب اضافی است که پور یعنی پسر است و شنگ نام پدر افراسیاب (اروو) افراسیاب - مذکر - پورسیام آورا اصطلاح - بقول مؤید اسیاب که خبر رساند و نیز (۲۱) یعنی امر (۳۱) بغير مؤید عرض کند که یعنی اول مرکب توصیفی است و پور بدین وجه گفتند که فارسیان سالخورده مرد جوان را</p>
---	--

ترکیب صفتش ہم پور می گویند و معنی سوم مجازاً آن (پیام آور) بہرہ معنی بالا مذکور است گاہین کہ پیغامبر ہم بہ ہمین معنی است یعنی پیغام خدا میرساند مطیع و مستحقین غافل پیش ازین لغت لفظ (پور) و حقیقت معنی دوم اینست کہ از مصدر (پیام) افزوند و این لفظ پور تصحیف بود است (آوردن) پیام آور امر حاضر است و (پور) محال کہ در آخر تعریف لغت ما قبلاً واقع شدہ وای بر طبع باشد معنی این مرکب (ای پور پیام را پایا ہمین کہ لغات فرس را از تحریف و تصحیف برہا و کہ و و ما عرض قدر است حقیقت تعریف این لغت مؤید مطبوعاً حقیقت را ازین پس ندیم کہ حقیقت جوین بہ غلط مطبع نو کشور و حق آنست کہ تصحیف مطبع این نیستند و لغت صحیحہ (پیام آور) بجایش می آید لغت را قائم کردہ و درگیر نسخ مؤیدین این پیغام مجرود (ارو) دیکھو پیام آور۔

پور سموت اصطلاح۔ بقول رہنما بحوالہ سفرنامہ ناصر الدین شاہ قاجار مفرس (پورٹ اسموت) لغت انگلیسی است کہ بہ نامی ہندی چہارم نام بندر گاہی است مشہور در جنوب انگلنڈ فارسیان نامی ہندی را بہ عربی بدل کردند و بحدف الف تفریباً علم کردند و دیگر بیچ (پورٹ اسموت) ایک بندر گاہ کا نام ہے جو انگلنڈ کے جنوب میں واقع ہے۔ مذکر۔

پور تھال اصطلاح۔ بقول رہنما بحوالہ سفرنامہ ناصر الدین شاہ قاجار ملکی را گویند مؤلف عرض کند کہ این مفرس لغت انگلیسی پورچکل است کہ آن را پرتھال نامند بہ زیادت و او دوم و تبدیل کاف فارسی بہ غین معجزہ چنانکہ مغل و مغول و گلورہ و غلورہ و این ملکی است مشہور در مغرب یورپ (ارو) پرتھال ایک ملک کا نام ہے جو یورپ کے مغربی حصہ میں واقع ہے جس کو انگریزی میں پورچکل کہتے ہیں۔ مذکر۔

پورت قشون اصطلاح - بقول صاحب روزنامه بحوالہ سفرنامہ ناصرالدین شاہ قاجار معنی حکومت افواج مؤلف عرض کند کہ این ہم لغت مقررہ معلوم می شود کہ پورت شک نیست معنی پورت انگلیسی بہ نامی ہندوستان کہ معنی قلعہ باشد و قشون بقول غیاث بضم تین لفظ ترکی است و فرماید کہ در حقیقت بدون واواست کہ برای انہما رخصتہ بہ واومی نویسند فارسیان قشون را اکثر ہواو معروف خوانند یعنی گروہی از فوج (انتہی کلامہ) پس معنی لفظی (پورت قشون) فوج قلعہ باشد۔ معاصرین عجم مجازاً این را معنی حکومت افواج استعمال کرده باشند (اردو) فوج کی حکومت

<p>(الف) پور پور</p>	<p>اصطلاح - الف۔ بقول</p>	<p>واگر معنی پل صراط گیریم تکرار پل باشد این است</p>
<p>(ب) پور پور</p>	<p>نویید مطبوعہ مطبعہ نو کشور</p>	<p>تصحیف مطابع کہ الف قائم شد و ب معدم</p>
<p>بحوالہ زفا نگویا۔ پل صراط و نہج قلمی ب مرقوم پل (اردو) صراط بقول آصفیہ۔ مؤنت ایک</p>		
<p>عوض را می ہلہ سوم و در بعض نسخ عوض پل</p>		
<p>پور است و خنیور بہ خامی بجر و نون بالاتفاق بال سے زیادہ بار یک توار سے زیادہ تیر بنا ہوا</p>		
<p>در ہمہ۔ و خنیور بقول برہان باحتیاجی مجہول بر ہے۔ نیک بندے اس پر سے۔ آسانی گزر جائیگی</p>		
<p>وزن علی گری۔ قیامت و پل صراط را گویند و فرمایا اور گنہگار کٹ کٹ کر و ورخ میں گر پڑینگے۔</p>		
<p>کہ معنی قیامت بتقدیم یا ی حتمی بر نون ہم آمدہ (اسیر سے) رکھنا سمجھ سمجھ کے قدم چاہئے یہاں</p>		
<p>مؤلف عرض کند کہ پور یا میدانش پور فرمایا کہ دنیا نہیں صراط ہے یوم الورد کی کو</p>		
<p>پل است زیادت و او چنانکہ مغل و مغول اگر پور وستان استعمال۔ بقول انند و مؤید</p>		
<p>مغیور را معنی قیامت گیریم مرکب اضافی است معنی رستم وستان مؤلف عرض کند کہ وستان</p>		

نام زال پدر رستم یا نقیض می آید و این مرکب
 اضافی است بمعنی پسر زال (ار و و) رستم خوانند و معریش (نور و جان) است و همین است
 بقول آصفیہ - فارسی - اسم مذکر - فارس کے
 بارہ مشہور پہلو انون میں سے ایک بہا و پہلو (الف) - (ب) را بذلیش مرادف آن گوید و
 کا نام جو زال بن سام بن نریمان کا بیٹا اور تفریبا فرماید کہ فارسیان پنجہ وز دیدہ را گویند صاحب
 سنہ عیسوی سے نو سو برس پہلے موجود تھا جو آجہا نگیری بذکر ہر دو بابرہان متفق و می فرماید کہ
 ہاندران کا رستہ طے کر کے کیساؤس کو چہرا لیا (نور و گان) ہم نامند - صاحب ماصری بذکر
 اور اس کی اخیر لڑائی اسفندیار سے ہوئی حسین (الف) ذکر اب ہم بذلیش کردہ معنی بابرہان
 وہ نہایت مجروح اور مجبور ہو گیا مگر آخر کو حکمت اتفاق دار و و فرماید کہ این در حقیقت (بر و گان)
 عملی سے اسکو ہلاک کر کے نام پایا -
 (الف) پور و گان اصطلاح - صاحبان ذکر (الف) کردہ و (ب) را بذیل آن آورده
 بربان و جامع این را بقیم اول و سکون ثانی چوں اور معنی بابرہان اتفاق دار و مؤلف عرض
 و را و وال بی نقطہ و کاف فارسی بالف کشیدہ کند کہ مادر ماخذ اتفاق و اریم باناصری کہ
 و بنون زود آورده می فرماید کہ باید دانست (بر و گان) اصل است - بزیادت و اول بعد
 کہ فارسیان خمسہ مسترقہ را بر پنج روز آخر آبان موعده چنانکہ مغل و مغول و تبدیل موعده
 ماہ می افزایند کہ مجموعہ وہ روز شود و آن وہ بہ بای فارسی چنانکہ اسب و اسب پور و گان
 روز را (پور و گان) می گویند و دین روز باشد و (ب) مبدل (الف) کہ کاف فارسی بدل شد

تختانی چنانکہ اسپکوش و اسپ پوش و ماخذی ہوگا کہ سبکتگین نام پدر محمود غزنوی تھقیق (ارو) کہ معنی بیان کردہ سروری درست باشد کہ مراد محمود۔ بقول آصفیہ۔ سلطان ناصر الدین ابن ازین پنجہ سترقہ است نہ مجموعہ وہ روزہ چنانکہ سبکتگین کا نام ہے جو ایک بڑا فتح پاوشاہ دیگر ہمہ محققین بالاتفاق گفتہ اند و جاوارو کہ دسویں عیسوی صدی کے اندر غزنی میں گزرا ہے ورمحاورہ زبان بہ مجاز این مجموعہ وہ روزہ اور ہندوستان کو بائیس مرتبہ اگر اپنے حملوں راہم (بروگان) گفتہ باشند از نیکہ ہمین وہ سے کامیابی کے ساتھ فتح کر گیا۔ مذکر۔ روز است کہ از ماہ ہامن وجہ جدا کردہ شدہ **پورسقا** استعمال۔ بقول اندو موید نام مرد (ارو) دیکھو اسفندار ہند اور فارسیوں عالم ربانی و زاہدترین خلایق یزدانی کہ صنعا نے (پور دگان) اور (پورویان) اون وس نام داشت و در راہ بروختر مجموعی عاشق شدہ روز کو بھی کہا ہے جو خمسہ سترقہ کو آبان کے و دین سخاں اختیار کردہ چون آن دختر بجاہ او آمد آخری پانچ روز کے ساتھ شریک کرنے سے حق تعالیٰ اور او آن منگوشہ اور او بشیر طائفہ ہوتے ہیں۔

پور سبکتگین استعمال۔ بقول بہار و اند کرد و گویند کہ ہفت صد مرید داشت مؤلف و موید کنایہ از سلطان محمود غزنوی (ملا شانی عرض کند کہ سقا نام پدرش باشد و معنی لفظی این منگوشہ) رخ ایاز چو محمود دید با خود گفت پسر سقا و (پورسقا) مراد است از سقانا نام ہے کہ پادشاہی پور سبکتگین این است پورسقا (ارو) پورسقا ایک زاہد معروف کا عرض کند کہ موافق قیاس است بمعنی پسر سبکتگین نام جس کی وجہ سے سات سو مجوسیوں نے اسلام قبول کیا

<p>پور شیب استعمال - بقول میرپان و جامع و سراج بفتح شین نقطه دار و سکون سین بی نقطه و بای ابجد نام پدر زردشت که پیر آتش پرستان بود - صاحب نامه می بذر کراین همان سند بهرام</p>	<p>پور سینا استعمال - بقول انند و مؤید و غیاث مراد از حکیم بوعلی که نام پدر او سینا بود و مؤلف عرض کند که موافق قیاس است (ار دو) بوعلی سینا یک شهور حکیم گزر است -</p>
<p>پور شب اصطلاح - بقول جهانگیری و مؤید و انند بفتح شین نام پدر زردشت بوده و او پسر ترش شب (زردشت بهرام) بگفتش</p>	<p>پور شب اصطلاح - بقول جهانگیری و مؤید و انند بفتح شین نام پدر زردشت بوده و او پسر ترش شب (زردشت بهرام) بگفتش</p>
<p>پور صدق اصطلاح - بقول انند بجواله فرهنگ فرنگ کنایه از گوهر باشد مؤلف عرض کند که موافق قیاس است و مرکب اضافی مشتق</p>	<p>پور صدق اصطلاح - بقول انند بجواله فرهنگ فرنگ کنایه از گوهر باشد مؤلف عرض کند که موافق قیاس است و مرکب اضافی مشتق</p>
<p>استعمال باشیم (ار دو) موقی - مذکر - پور عذر استعمال - بقول بحر شرب انگوری - صاحب مؤید بجواله مدار الا فاضل هم ذکر این کرده</p>	<p>هم بهین معنی می آید جا و ارد که این را مخفف آن گیریم و حق آنست که تحریف یا تصحیف می نماید که سب پیش کرده جهانگیری تقاضای آن می کند که</p>
<p>صاحب انند نقلش بر داشته مؤلف عرض کند که عذر بعین معنی و ذال معنی دختر دوشیزه وزن بکر و معنی بالاکنایه باشد (ار دو) انگوری</p>	<p>در اینجا هم پور شب خوانیم و همین سند در اینجا هم مذکور و شب نام پدر اوست اگر سند دیگر پیش شود مخفف آن دانیم (ار دو) زردشت که</p>
<p>شراب - مؤنث -</p>	<p>باب کالقب (پور شب) تھا -</p>

پور عمران استعمال - بقول انند بجواله فرنگ

فرنگ پنج عین حضرت موسی علیه السلام صاحب مؤید می فرماید که موسی و یارون علیهما السلام مؤلف عرض کند که عمران بقول غیاث بکسر عین نام پور موسی و مریم و نام ابو طالب تم رسول آخر الزمان صلوة الله علیهم (ار و و) موسی اور یارون علیهما السلام -

پور عقیقا اصطلاح - بقول برهان لقب زال

پدر رستم است چه گویند که اورا سیمرغ بزرگ کرد و سیمرغ را خفتانیر خوانند صاحبان بحر و سروری و مؤیدیم ذکر این کرده اند (شاعر) بی یاری زال پور عقیقا پسر خصم ظفر نیت

پورک بقول برهان و جامع و ناصری بر وزن

رستم پورک مؤلف عرض کند که موافق قیاس است (ار و و) زال جو رستم کا باب تھا - خوبک نام دختر رای قنوج است و او در حباله

پورخان اصطلاح - الف بقول

بهرام گور بود صاحب جهانگیری گوید که این را

پور قالی انند یعنی داگدایان

خورک هم گویند - خان آرزو در سراج می فرماید و ۲۱ شوخ - صاحب مؤید ثبوت طبع نوکشو که کاف نسبت باشد مؤلف عرض کند که مقصود

این را به قاف آورده و بر معنی دوم شیوخ می نویسد و در دیگر نسخ اتفاق است بر (الف) و معنی این گدایان شوخ نوشته مؤلف عرض کند که (ب) تصحیف مطبوع و الف درست بیک معنی گدایان شوخ ظاهر معنی حقیقی این ابن دنیا است که فاعل مخفف فانی است و معنی خاص تصرف محاوره (ار و و) پیله اور شوخ فقیر -

پور قیاد استعمال - بقول مؤید و انند بجواله

فرنگ بضم قاف نوشیروان را گویند مؤلف عرض کند که قباد نام پدر نوشیروان است و موافق قیاس (ار و و) نوشیروان مشهور پادشاه عادل -

پورک بقول برهان و جامع و ناصری بر وزن

خوبک نام دختر رای قنوج است و او در حباله

بهرام گور بود صاحب جهانگیری گوید که این را

خورک هم گویند - خان آرزو در سراج می فرماید و ۲۱ شوخ - صاحب مؤید ثبوت طبع نوکشو که کاف نسبت باشد مؤلف عرض کند که مقصود

<p>جزین نباشد که پور درینجا بمعنی اسپر نیست بلکه اسم رای قنوج است که بر معنی دوش گذشت - (ارو) راجه قنوج کی لڑکی کا نام جو بہرام گور سے منسوب تھی پیرک تھی۔</p>	<p>بانیانی مجہول (۲) نام گیا ہی است خوشبو توں پر ناصری و بہار عجم بر معنی اولی قانع صاحب مؤید بحوالہ قنیہ معنی اولی راز سپر نادان، نوشته و پورا شرف نامہ ذکر معنی دوم کند مؤلف عرض کند</p>
<p>پور کند اصطلاح - بقول برہان و جامع بروز زور مند طاق و ایوان و منزل را گویند و فرما کہ باہمی با زای نقطہ دار ہم آمدہ مؤلف عرض کند کہ صراحت ماخذ این بر (پوز کند) گذشت کہ بوحدہ وزای ہوز مذکور شد۔ (ارو) دیکھو پوز کند۔</p>	<p>کہ بمعنی اول موافق قیاس است از قبیل خود بند و دانشمند کہ متد بمعنی صاحب می آید بحالت تری تسامح مؤید و قنیہ کہ معنی اول را درست نہ نوشت و بمعنی دوم هیچ متحقق نشد کہ نامش در السنہ غیر چیت صاحب محیط کہ محقق مفردات طلب است ازین ساکت (ارو) (۱) صاحب اولاد</p>
<p>پور کلمہ استعمال - بقول اتند و مؤید شہید (۲) ایک خوشبو گھانس جس کی تعریف مزید کنندہ جناب امیر علیہ السلام مؤلف عرض معلوم نہ ہو سکی - مؤنت - کنند کہ بمعنی ابن کلمہ بنیم و کسر جیم موافق قیاس است (ارو) ابن کلمہ قاتل حضرت امیر علیہ السلام پور مند استعمال - بقول برہان و جہانگیری ورشیدی و جامع و سراج بروزن ہوشمند بمعنی اول نخست پور گوید (مولوی معنوی) (۱) بمعنی صاحب فرزند و عیال مند و می فرمایند پورہ او ہم چہ خبر وار و ازین دم تا کہ من</p>	<p>پور کلمہ استعمال - بقول اتند و مؤید شہید (۲) ایک خوشبو گھانس جس کی تعریف مزید کنندہ جناب امیر علیہ السلام مؤلف عرض معلوم نہ ہو سکی - مؤنت - کنند کہ بمعنی ابن کلمہ بنیم و کسر جیم موافق قیاس است (ارو) ابن کلمہ قاتل حضرت امیر علیہ السلام پور مند استعمال - بقول برہان و جہانگیری ورشیدی و جامع و سراج بروزن ہوشمند بمعنی اول نخست پور گوید (مولوی معنوی) (۱) بمعنی صاحب فرزند و عیال مند و می فرمایند پورہ او ہم چہ خبر وار و ازین دم تا کہ من</p>

از جمله عالم به دو صد پرده نهادیم و ذکر معنی دوم عرض کند که مرکب اضافی است و با هر لقب منتخب
 هم می کند صاحب سروری این را یعنی پور گویا فتح مجیم نام مادر اسمعیل سفید (ارو) اسمعیل علیه السلام
 (دولت) خورشید حق دل شرق او شرق کیه پور پوریان **پوریان** القبول بر بان و جهانگیری و جامع ویر
 برق او پور پور و او هم جبهه بر عیسی مریم زنده بگردد بر وزن پوریان ساکنان و توطان شهر
 و از معنی دوم ساکت - خان آرزو در سراج کنوج را گویند چه پور نام رای شهر کنوج گذشت
 این را به همه معانی مرادف پور می دانند که گذشت صاحب ناصری گوید که (۲۱) نام شهر پور که پور
 مؤلف عرض کند که اگر چه طاهر افندی علیه السلام را جای قنوج گذشت - خان آرزو در سراج با
 پور است زیادت های هنوز در آخرش گویند بر بان در معنی می فرماید که طاهر یعنی متوسلان رحیم
 نظر بصیرت محققین اهل زبان یعنی صاحبان کنوج می نماید مؤلف عرض کند که معنی لغتی این
 جامع و ناصری ما این را با هر دو معنی بالا خاص نسوبان راجه مذکور است و این تصرف فارسیان است که
 کنیم و اسم جامد فارسی بان بهر دو معنی و نیم قنوجیان را پوریان گفتند عیبی ندارد و تمام ناصری با کت
 (ارو) (۱) و کیو پور کے پہلے معنی (۲) تنه در معنی خلاف قیاس نوشت و اگر باعتبارش این معنی را هم در
 مذکر - و کیو بزرگ کے تیسرے معنی - و نیم فرید علیہ پوری باشد معنی نسوب بدای قنوج و کنایه
پور باجر اصطلاح - بقول بحر و مؤید و نند شهر قنوج (ارو) (۱) قنوج کے رہنے والے تریون
 مراد از حضرت اسمعیل علیه السلام مؤلف قنوجیان - جیسے ہندیان (۲) شهر قنوج - مذکر -
پوز القبول بر بان بضم اول و سکون ثانی مجہول و زای ہوز (۱) پیرامون و گرد و اگر دو بان حیوانات
 و با من لب و مٹی (۲) یعنی ساق درخت و (۳) منقار مرغان و فرماید کہ بازای فارسی ہم آمده

صاحبان جامع و سراج هم زبان برهان و صاحبان جهانگیری و رشیدی بر معنی اول قانع به تعبیری که حیوان
 را از تعریف خارج کرده اند (مولوی معنوی ع) روی پنهان می کند زیشان بروز به تا سو
 باغش نه بکشاید پوز به (سعدی ع) میرفت و هزار دیده با او با همچون شکرش بی و پوزی که
 (حکیم سنائی ع) از پی صید آهو خوش پوز به چشم با پر ز سر که کرده چو پوز به صاحب سروری
 بر معنی اول و دوم قانع صاحب ناصری نسبت معنی اول بر مجاز زبان قناعت فرموده می فرست
 که پیغوز هم به همین معنی گذشت و صراحت کند که (پوز بند) که می آید لگام است از همین حساب
 مؤید بر معنی اول قناعت کرده لفظاً اتفاق با برهان مؤلف عرض کند که صراحت ماخذ معنی
 اول بر دبت پوز کرده ایم و این را اسم جامد فارسی زبان معنی اول و سوم تسلیم کرده ایم
 مقصود از مجموعه هر دو لب که زبان باشد و هم برین قیاس متعارف مرغان که زبان شان است
 بجای و بنی دوم هم بر پوز که بوخته گذشت این اصل قرار داده ایم و آنرا مبدل این و درینجا انقدر اضافه
 کنیم که این هم مبدل پوز است که به زای فارسی می آید و زای فارسی بدل می شود به زای
 عربی چنانکه ژند و زند و مابین لب و بینی که در معنی اول داخل کرده اند صحیح ندانیم (ارو) و (ا) و (ا)
 مذکر (۲) و کیهو بوز که دوسری معنی (۳) چو سنج - مؤنث - و کیهوت پوز که دوسری معنی

<p>پوزاده اسپر اصطلاح - بقول جهانگیری عرض کند که هیچ تعلق لفظی با معنی یافته نمی شود و در طحقات با اول مضموم و او معروف و زای سند استعمال پیش نشد تا بمقابل آن تصفیه می کردیم عجمی و بین موقوف یعنی پاک و پاکیزه - دیگر همه چاره خیر نیست که این را تصحیف دانیم - محققین و معاصرین عجم ازین ساکت مؤلف و الله اعلم که لغت صحیح چه باشد مخفی مباد که صاحب</p>	<p>پوزاده اسپر اصطلاح - بقول جهانگیری عرض کند که هیچ تعلق لفظی با معنی یافته نمی شود و در طحقات با اول مضموم و او معروف و زای سند استعمال پیش نشد تا بمقابل آن تصفیه می کردیم عجمی و بین موقوف یعنی پاک و پاکیزه - دیگر همه چاره خیر نیست که این را تصحیف دانیم - محققین و معاصرین عجم ازین ساکت مؤلف و الله اعلم که لغت صحیح چه باشد مخفی مباد که صاحب</p>
--	--

<p>از چیزی بود۔ صراحت کنند کہ از اہل زبان بہ تحقیق پیوستہ مؤلف گوید کہ معاصرین عجم تصدیق این می کنند کہ از قبیل (زہر خند) یعنی خندہ کہ بحالت اشکراہ کنند (ارو)</p>	<p>جہانگیری این را بہ زای عربی قائم کردہ بصراحت حلیہ زای عجمی نوشت و ما این را بہر دو مقام جا دادہ ایم (ارو) پاک او پاکیزہ۔ پوز بند اصطلاح۔ بقول ناصری بذیل پوز</p>
<p>گرامت سے ہنسی۔ نوشت۔ پوز درخت استعمال۔ بقول اتند بوالہ فرہنگ فرنگ بمعنی قلب و اوسط درخت مؤلف عرض کند کہ معاصرین عجم بہ زبان نزارند و سنا استعمال پیش نشد و لیکن پوز بمعنی ساق گذشت و آن مخصوص بہ درخت است و معنی حقیقی این بند کنندہ اطراف دہن صراحت بذاری و سنا استعمال پیش نشد و لیکن پوز بمعنی ساق گذشت و آن مخصوص بہ درخت است پوز خند اصطلاح۔ بقول بہار و انڈینی و معنی حقیقی این ساق و درخت باشد۔ موافق قیاس (ارو) و کیو پوز کے دوسرے معنی۔</p>	<p>بنترہ لگام است مؤلف عرض کند کہ اہم فاعل ترکیبی است بمعنی چیزی کہ دہن را بہ بند مرکب است از پوز کہ بحالیش گذشت و بند امر حاضر بندیدن و این مرادف پوزی است و معنی حقیقی این بند کنندہ اطراف دہن صراحت کامل بر پوزی می آید (ارو) و کیو پوزی پوز کشیدن اصطلاح۔ بقول بہار و انڈینی و فرمایند کہ این حالت اشکراہ قیاس (ارو) و کیو پوز کے دوسرے معنی۔</p>
<p>و جامع با ثانی مجہول برون مؤلف عرض کند کہ حاصل المصلد خواستن مؤلف عرض کند کہ حاصل المصلد خواستن مؤلف عرض کند کہ حاصل المصلد خواستن مؤلف عرض کند کہ حاصل المصلد</p>	<p>قبول برہان و جہانگیری و سروری و ناصری و سراج و جامع با ثانی مجہول برون سوزش بمعنی عذر و معذرت و عذر و معذرت خواستن مؤلف عرض کند کہ حاصل المصلد پوزیدن است کہ بمعنی معذرت خواستن می آید و معنی حقیقی این معذرت خواہی است و پس و صراحت ماخذ بر مصدر کنیم۔ سنا استعمال این در ملقات می آید (ارو) معذرت خواہی نشد</p>
<p>ذکر این کردہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند</p>	<p>صاحب آصفی استعمال۔ صاحب آصفی استعمال۔ صاحب آصفی استعمال۔ صاحب آصفی استعمال۔</p>

کہ بمعنی معذرت خواستن است و عذرخواهی (س) شدش دل خوش از مهر و خواهش نمود
 کردن (خرو) سران سپه پوزش انگیزند نهادش کمان پیش و پوزش فرود (ارو)
 و همه در فغانش در آویختند (ارو) عذر زیادہ عذرخواهی کرنا بمعنی چاہنے میں مبالغہ
 خواہی کرنا معذرت کرنا بمعنی چاہنا عاجزی اور راضی کرنا۔
 (الف) پوزش پذیر استعمال - ب پوزش کردن استعمال - صاحب آصفی
 (ب) پوزش پذیرفتن بمعنی معذرت ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض
 کسی قبول کردن است و الف اسم فاعل کند کہ بمعنی عذرخواہی کردن است (فردوسی)
 ترکیبی از همین یعنی معذرت قبول کنندہ و بخشندہ طوسی (س) بہ نزدیک نردان چه پوزش کنتم
 صاحب آصفی ذکر (ب) کرده از معنی ساکت بد آمد ز کار جهان بر تنم (ارو) عذرخواہی
 و سندی برای الف است (سعدی) پوزش نمودن استعمال - صاحب آصفی
 خداوند بخشندہ و دستگیر و کریم خطا بخش و پوزش ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض
 پذیرد مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس است کند کہ مرادف پوزش کردن است کہ گزشت
 (ارو) الف خطا معاف کرنے والا معاف (اسدی طوسی) منہ و رگہ خشم او پیش ہا
 قبول کرنے والا (ب) معذرت قبول کرنا ہے چو خشم از تو آرد تو پوزش نمای (ارو)
 پوزش فرودن استعمال - صاحب آصفی عذرخواہی طلب کرنا معذرت کرنا عاجزی
 ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض سے پیش آنا۔
 کند کہ بسیار عذرخواہی کردن (اسدی طوسی) پوزمال اصطلاح - بقول بگر و بہار و آنتہ

<p>بمعنی گوشمالی و تنبیه بهار صراحت فرید کند سزائی است که گوش کسی را می مالند تا خبردار که از اهل زبان به تحقیق پیوسته گویند پوزا شود از خطای خود و پوزمال دهن را از دست خوبی و اوم به معنی گوشمال و تنبیه بواقعی - گرفتن است تا باز ماند از گفتگوی بیهوده - مؤلف عرض کند که شک نیست که تنبیه و بی معنی و خاموش شود این هم گویا تعزیری است بمعنی عام صادق می آید از پوزمال و گوشمال (ارود) منبند کرنا اور ساکت کرنا - هر دو لیکن در هر دو فرق نازک است گوشمالی که حاصل بالمصدر -</p>	<p>بمعنی گوشمالی و تنبیه بهار صراحت فرید کند سزائی است که گوش کسی را می مالند تا خبردار که از اهل زبان به تحقیق پیوسته گویند پوزا شود از خطای خود و پوزمال دهن را از دست خوبی و اوم به معنی گوشمال و تنبیه بواقعی - گرفتن است تا باز ماند از گفتگوی بیهوده - مؤلف عرض کند که شک نیست که تنبیه و بی معنی و خاموش شود این هم گویا تعزیری است بمعنی عام صادق می آید از پوزمال و گوشمال (ارود) منبند کرنا اور ساکت کرنا - هر دو لیکن در هر دو فرق نازک است گوشمالی که حاصل بالمصدر -</p>
---	---

پوزن بقول برهان و سروری و انند و جامع و سراج بروزن سوزن زمینی را گویند
 که بجهت زراعت کردن پاک کرده باشد مؤلف عرض کند که اسم جامد فارسی است
 و اصل این پوزن به زامی فارسی و این تبدیل آن چنانکه ژند و ژند (ارود) زراعت
 کے لئے صاف و پاک کی ہوئی زمین - مؤلف

<p>پوزج بقول انند بجزا و فرنگ فرنگ تخفیف راه نمی یافت مصدر این (پوزجیدن) بضم اول و فتح ثالث عذر و پوزش و معذرت می شد و این مستعمل نیست و پوزش اصلا مراد مؤلف عرض کند که همین است اسم جامد فارسی این نباشد که آن حاصل بالمصدر است و این قدیم و اسم مصدر پوزیدن که می آید فارسیان اسم مصدر (ارود) عذر - مگر - در ترکیب با علامت مصدر زنون و جیم را چند پوزره بقول برهان بروزن روزه (پوزره) کرده زیادت بای معروف موافق قاعده و اگر دو بان و (۲۱) تنه درخت صاحب مرکب کرده با علامت مصدر دن و اگر چند ناصری این را مرادف پوزداند و صاحب مؤلف</p>	<p>پوزج بقول انند بجزا و فرنگ فرنگ تخفیف راه نمی یافت مصدر این (پوزجیدن) بضم اول و فتح ثالث عذر و پوزش و معذرت می شد و این مستعمل نیست و پوزش اصلا مراد مؤلف عرض کند که همین است اسم جامد فارسی این نباشد که آن حاصل بالمصدر است و این قدیم و اسم مصدر پوزیدن که می آید فارسیان اسم مصدر (ارود) عذر - مگر - در ترکیب با علامت مصدر زنون و جیم را چند پوزره بقول برهان بروزن روزه (پوزره) کرده زیادت بای معروف موافق قاعده و اگر دو بان و (۲۱) تنه درخت صاحب مرکب کرده با علامت مصدر دن و اگر چند ناصری این را مرادف پوزداند و صاحب مؤلف</p>
---	---

<p>و مضارع این پوز و مؤلف عرض کند کہ اسم مصدر این پوز سچ گذشت و ماہد رجا وضع این مصدر کردہ ایم و پوزش کہ بجایش مذکور شد حاصل بالمصدر این (اردو) معنی</p>	<p>بر معنی اول پوز قانع مؤلف عرض کند کہ فرید علیہ پوز است بزبادت ہای ہوز در لغت و صراحت ماخذ پوز گذشت (اردو) دیکھو ذکر وضع پوز کے پہلے اور دوسرے معنی۔</p>
<p>کرنا۔ عذر خواہی کرنا۔ پوزینہ بقول انڈجوالہ فرنگ فرنگ بر وزن و معنی بوزینہ مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس و مبدل آنت چنانکہ اسب و است (اردو) دیکھو بوزینہ۔ مذکر۔</p>	<p>بقول انڈجوالہ فرنگ فرنگ کسرتاٹ نوعی از ساز اسپ باشد است (پوزینہ) پوزینہ مراد از حلقہ چرمی است کہ گرداگرد ہاںش می باشد و تعلق با گوش ہم دار و معنی</p>
<p>پوز بقول سروری و اتدہمان پوز کہ بزرگ صاحب برہان بذیل پوز ذکر این کردہ مؤلف عرض کند کہ حقیقت این ہمدرا بخاند کور (اردو) دیکھو پوز۔ پوزادہ اسپر اصطلاح۔ ہمان</p>	<p>پوز (اردو) پوزی اسم مؤنث گھوڑے وہ چڑے کا حلقہ جو گھوڑے سے نکال کر وہاں لگا دیتے ہیں۔</p>
<p>پوزادہ اسپر اصطلاح۔ ہمان پوزادہ اسپر (پوزادہ اسپر) بقول انڈجوالہ فرنگ فرنگ</p>	<p>بقول برہان و سروری بروز معنی عذر آوردن و معذرت خواستن بالاکوید کہ کامل التصریف است</p>

<p>بضم اول و فتح ثالث (۱) آبلہ ہا کہ از کثرت کار بدست پدید آید و (۲) زمین پاک و فریاد کہ با زبانی تازی ہم آمده۔ صاحب مؤید بر معنی دوم قانع مؤلف عرض کند کہ ما اشارہ</p>	<p>بمعنی دوم ہمد را بنا کردیم و معنی اول اسم جا فارسی زبان دانیم کہ معاصرین عجم تصدیق این می کنند (ارو) (۱) و آبلہ جو کام کی کثرت ہا تھ میں نکل آئیں۔ مذکر (۲) دیکھو وزن۔</p>
<p>الف) پوس بقول برہان بروزن طوس (۱) پرب زبانی و فریب و (۲) فروتنی را گویند صاحب نامری گوید کہ</p>	
<p>ب) پوسانہ ہم بہین معنی است۔ صاحب برہان مذکر (ب) گوید (۱) بزبان خوش مردم را فریب و ادب و (۲) فروتنی کردن۔ صاحب مؤید ذکر بہر دو معنی (ب) کرده۔ صاحب سروری (ب) را بمعنی الف) آورده۔ صاحب جامع پیربان مؤید۔ خان آرزو در سراج بہر دو را مرادف یکدیگر و اندوہ بمعنی الف) قانع مؤلف عرض کند کہ الف اسم جامد فارسی قدیم است بہر دو معنی و (ب) بہ تکیہش با آتہ از قبیل مردانہ و بزرگانہ پس معنی حقیقی (ب) فریبانہ باشد و عاجزانہ۔ کم التھائی تحقیقین و ناواقفیت از قواعد است کہ معنی (ب) را درست نہ نوشتند (ارو) الف) (۱) فریب۔ مذکر۔ چرب زبانی۔ مؤنت (۲) فروتنی۔ عاجزی۔ مؤنت۔ (ب) (۱) فریب کے ساتھ (۲) عاجزانہ عاجزی کے ساتھ</p>	
<p>پوسانیدن بقول بحر با و او مجہول تعدی لازم این می آید و آن مبتدل پوسیدن ہو پوسیدن کہ می آید (کامل التصریف) و مضارع باشد و بس چنانکہ تب و تب (ارو) دیکھو این پوسانہ مؤلف عرض کند کہ پوسیدن پوسیدن یہہ اس کا متعدی ہے۔</p>	

پوست | بقول برهان و ناسری و جامع بروزن دوست (۱) بمعنی معروفست و (۲) بمعنی غیبت که بدگویی و مذمت باشد. صاحب جهانگیری در ملخصات ذکر معنی دوم کرده. صاحب رشیدی هم این را آورده می فرماید که (در پوست افتادن) بمعنی در غیبت افتادن است. خان آرزو در سراج بدکر معنی اول نسبت معنی دوم گوید که غیبت و بدگویی و لاف باشد و فرماید که باین معنی غالب که حقیقه باشد چه (پوست کردن) بمعنی عیب کردن می آید و لیکن (در پوست افتادن) دلالت دارد که مجاز باشد بهار نسبت معنی اول گوید که ترجمه جلد است و قشر و کنایه از غیبت هم مؤلف عرض کند که ما این را بهر دو معنی اسم جامد فارسی زبان دانیم سزااستعمال در ملخصات می آید و (پوست افتادن) که گذشت متعلق بمعنی دوم همین و (۳) به تحقیق ما بمعنی شمشخاش شدنش بر (پوست دریدن) می آید (ار ۹) (۱۱) پوست بقول آصفیه - مذکر چهلکا - چتر اکیحال (۲۱) غیبت - مذمت - بدگویی - مؤنث (۳) پوست بقول آصفیه - مذکر شمشخاش کا دوره -

<p>پوست از تن بردن استعمال بقول جوش مسرت پوست برتن باقی نماند متعدی (پوست بهار (۱) ترجمه تسلیخ است (حسین سانی) بر پیکر تنگ شدن) و بخیاال ما شعر بالا متعلق گرش نیز وزن آفتاب لطفت پوست و چو پوزالم بمعنی دوم است و معنی اول لطفی ندارد (ار ۹) آب چه ریزد ز استخوان گوهر و مؤلف (۱۱) کمال کهنیچا کمال او پشیرنا بقول آصفیه پوست کشیدن کا عرض کند که موافق قیاس است بمعنی پوست و کچو (از پوست بر آوردن) (۲) مسرور کرنا - از تن کشیدن و (۲) بمعنی مسرور کردن هم که از (۱۱) پوست از سر کشیدن اصطلا</p>	<p>استعمال بقول جوش مسرت پوست برتن باقی نماند متعدی (پوست بهار (۱) ترجمه تسلیخ است (حسین سانی) بر پیکر تنگ شدن) و بخیاال ما شعر بالا متعلق گرش نیز وزن آفتاب لطفت پوست و چو پوزالم بمعنی دوم است و معنی اول لطفی ندارد (ار ۹) آب چه ریزد ز استخوان گوهر و مؤلف (۱۱) کمال کهنیچا کمال او پشیرنا بقول آصفیه پوست کشیدن کا عرض کند که موافق قیاس است بمعنی پوست و کچو (از پوست بر آوردن) (۲) مسرور کرنا - از تن کشیدن و (۲) بمعنی مسرور کردن هم که از (۱۱) پوست از سر کشیدن اصطلا</p>
---	--

۲) پوست از فرق کشیدن بقول

بجو و بهار و اند نوعی از سیاست و تعذیب

مقرری (ظهوری ۱۵) شب غصه را پوست

از سر کشم به کتافش به مهتاب ساغر کشم

(ولد ۱۵) بیک ساغر مگر کنی شیر گیر به کشم

پوست از فرق این گرگ پیر به مؤلف عرض

کند که در زمانه جاهلیت مجرمین سخت ریاست

پسندان همین تعذیر سخت تجویزی می کردند که پوست

سرشان جدا کنند و این تعذیر خیلی صعوبت داشت

که قتل را بهتر و آسان تر ازین می دانستند

(ارو) (۲۰۱) سر سے کھال کھینچنا زمانہ

سلف میں مجرمین کی یہ ایک سزای سخت تھی

پوست افگندن | مصدر اصطلاحی بقول

بجو و بهار و وارسته و اند یعنی ترسیدن و

اندیشناک شدن (سالک نزدی ۵) گرا

ز بهر که بر صدر عشق نشینند به که پوست افگند

از پیشش تلنگ اینجا به (ظهوری ۵) سخن

از حرف زبانش پوست افگند به زنگبر کش

طراوت می تراود به مؤلف عرض کند که گوشت

مار در هر سالی یک مرتبه در موسم گرما خیلی

بهر اسان می شود از گرمی و فطرتا پوست خود می افگند

و از همین علت فارسیان این مصدر را بر سبیل کنایه

بدین معنی استعمال کردند و الله اعلم (پوست

افگندن مار) بجایش می آید (ارو) در ناخوف کرنا

پوست انداختن | مصدر اصطلاحی

بقول بجو و بهار و وارسته و اند مراد ف

(پوست افگندن) که گذشت خان آرزو

در چراغ بدایت هم این را آورده (وحید ۵)

بیم دار و از سخن سازان گیتی هر که هست به پوست

اندازد و لبست چون بازبان همسایه است به

(ظهوری ۵) نگر که چشم من روید ز تاریکی

بر غلطد به ز تلخی پوست اندازد سخن کر کام

من باشد به مؤلف عرض کند که موافق قیاس

است و صراحت ما خدبر (پوست افگندن)

<p>نقل نگارش (صائب ۵) چون غنچه پوست بر بدنش نسیمی شود پدیر کس گره کند بدل</p>	<p>کرده ایم (ارو) و کیمو (پوست افگندن) (الف) پوست باز و اوان مصدر اصطلاحی</p>
<p>سنگ خور و را پد مؤلف عرض کند که کن باشد از ناتوان شدن عادت است که چون</p>	<p>بقول رشیدی مرادف (پوست باز کردن) و اظهار راز کردن و</p>
<p>کهن سالی رسد بضعف رگهای سبز از پوست طایبری شود از همین عادت این مصدر اصطلاحی قائم شد (ارو) ناتوان ہونا۔</p>	<p>(ب) پوست باز کردن بقول برہان و رشیدی و بہار و سراج و جامع (د) مرادف (الف) و صاحب جہانگیری و تحقیقات ہم</p>
<p>پوست بر پوست اصطلاح بقول انند بجا اول فرنگک فرنگک بمعنی تہی مغزو پوچ</p>	<p>(ب) را بہ ہمین معنی آورده مؤلف عرض کند کہ ہر دو موافق قیاس و کنایہ است و تحقیق</p>
<p>(شیخ شیراز ۵) آنکہ چون پستہ دیدش ہمہ مغز پد پوست بر پوست بود ہچو پیاز پد پوست</p>	<p>ما (۲) جد اگر دن پوست از جسم ہم (اساو فرخی ۵) رزبان ز بچگان رزان بار کرد</p>
<p>عرض کند کہ موافق قیاس است (ارو) بے مغز کہہ سکتے ہین۔ و کن ہین اس شخص</p>	<p>پوست پد نامہربانی از چہ قبل کرد و ہرگان (ارو) (الف) افشای راز کرنا (۱)</p>
<p>کو کہتے ہین جو بے وقوف ہو اور بے عقل۔ پوست بر پیکر بارہ شدن مصدر</p>	<p>افشای راز کرنا (۲) جسم سے کھال کھینچنا۔ پوست بر بدن سبز شدن مصدر</p>
<p>اصطلاحی۔ بقول بہار بر (سبز شدن پوست) اصطلاحی۔ صاحب انند ذکر این کردہ کنایہ از کبود شدن اندام۔ صاحب انند</p>	<p>از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ بمعنی</p>

<p>تلا هر شدن حالت جنون و باقی ماندن تندرستی ساکت مؤلف عرض کند که بمعنی جوش پیدا است (صائب ۵) در جنون گر پوست پویشی شدن و چون خون را فاعل گیریم (پوست گر و جنون اختیار بر پوست از زور جنون بر تن دریدن خون) بمعنی پیدا شدن حالت بر پیکر من پاره شده (اردو) تندرستی با خشم بوجه جوش خون و کنایه از خشمناک شدن عادت است که چون انسان مسرور یا خشمناک شود و خولش بجوش می آید (صائب ۵) خون</p>	<p>نه رهنما - حالت جنون پیدا هونا - پوست بر پیکر تنگ شدن مصدر</p>
<p>اسطلاحی - بهار و انداختن نگار هر دو بذكر است از غیرت بر وجودم پوست بر تن می درود از معنی ساکت مؤلف عرض کند که کنایه از آلب زخم کراتیخس و گریب کرد (اردو) جوش (۱) تندرستی پیدا شدن و (۲) مسرور جوش مین آتا و کجوب بر دمیدن که تیسرے معنی شدن و بجوش آمدن خون از مسرت (صائب پوست بر تن سبز شدن مصدر اسطلاحی ۳) تا بنز سخن افتاد مراره صائب پوست بر پیکر من تنگ تر از پسته شد است (اردو) جوش ۱، تیار هونا - بقول آصفیه موثا تازه هونا (۲) بیان کرده ایم (صائب ۵) پوست بر تن خضر را از آب منت سبز شد جامه مین پچولانه سمانا - و کجوا سخوان در پوست حفظ آب روی خود از آب حیوان خوشتر است کنجیدن -</p>	<p>پوست بر تن دریدن مصدر (اردو) و کجوب پوست بر بدن سبز شدن پوست بر تن شگافتن مصدر اسطلاحی</p>
<p>اسطلاحی - بهار و اتند ذکر این کرده از معنی</p>	<p>پوست بر تن دریدن مصدر (اردو) و کجوب پوست بر بدن سبز شدن پوست بر تن شگافتن مصدر اسطلاحی</p>

<p>عرض کند که اگر چه معاصرین عجم و محققین اهل زبان از این اصطلاح ساکت اند و صاحب بحر سند استعمال هم پیش نکرده ولیکن موافق قیاس است از نیک نقاب بر رو کشیدن علامت شرم و حیا است و پوست بر رو کشیدن کنایه از بی نقابی است که بی شرمی و بی حیائی باشد (اردو) بے شرم ہونا۔ بے حیا ہونا۔</p>	<p>بہار و کر این کرده از معنی ساکت مؤلف (۱۱) مرادف (پوست بر پیکر تنگ (پوست بر تن دریدن) است (پوست بر تن تنگافتن غنچه) بمعنی گل شدنش (صائب ۵) غنچه با دست نگارین پوست پوست بر تن می تنگافتند تو ز سستی همچنان زندانی پیراہنی پند (اردو) دیکھو پوست بر پیکر تنگ شدن) و (پوست بر تن دریدن)</p>
<p>پوست بر گردن مصدر اصطلاحی۔ بقول بحر معنی اطہار مافی الضمیر و راز نمودن</p>	<p>پوست بر دہل بستن مصدر اصطلاحی بہار و انداز معنی ساکت مؤلف گوید کہ دہل زدن شادی کردن است کہ بحالت مسترت و خوشی دہل می زنند (میچ کاشی ۵)</p>
<p>مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس است (اردو) اطہار مافی الضمیر اور افشائے راز کرنا</p>	<p>پوست بر منخرن چیدن مصدر اصطلاحی۔ بقول بہار معروف مؤلف عرض کند کہ چیدن پوست بر منخرن حکمتہ علامت درستی دماغ است کہ چون نقصانی در پوست دماغ رسد</p>
<p>پوست بر رو کشیدن مصدر اصطلاحی خلل دماغ پیدامی شود پس این کنایہ باشد از خوش دماغ و با عقل و ہوش بودن (ظہوری</p>	<p>فلک بشادی مآقرعہ زد کون وقت است ز بیضہ دل غم پوست بر دہل بستن پند (اردو) ڈہول بجانا۔ خوشی منانا۔</p>
<p>بقول بحر بی شرمی و بی حیائی نمودن مؤلف</p>	<p>پوست بر رو کشیدن مصدر اصطلاحی بقول بحر بی شرمی و بی حیائی نمودن مؤلف</p>

<p>(۵) از و کام شاه و گدا کا مجوست با توان بر سر فریدون داشته) مؤلف عرض کند که گفت بر مغز پیچیده پوست (ار دو) عقلمند استعاره ایست که در معنی عام تخصیصی پیدا پوست بیرون کردن صدر اصطلاح کرده اند (ار دو) درفش کاویانی - بقول</p>	<p>بقول بهار و انند ترجمه تسلیح است مؤلف عرض کند که موافق قیاس است (میر خسرو) دشمنانت را فلک دم داد و بیرون کرد پوست با این کند ناچار قصاتی که بر را بر میداد (ار دو) و کجیو پوست از تن بیرون کج پید</p>
<p>بقول بهار و انند ترجمه تسلیح است مؤلف عرض کند که موافق قیاس است (میر خسرو) دشمنانت را فلک دم داد و بیرون کرد پوست با این کند ناچار قصاتی که بر را بر میداد (ار دو) و کجیو پوست از تن بیرون کج پید</p>	<p>بقول بهار و انند ترجمه تسلیح است مؤلف عرض کند که موافق قیاس است (میر خسرو) دشمنانت را فلک دم داد و بیرون کرد پوست با این کند ناچار قصاتی که بر را بر میداد (ار دو) و کجیو پوست از تن بیرون کج پید</p>
<p>بقول بهار و انند ترجمه تسلیح است مؤلف عرض کند که موافق قیاس است (میر خسرو) دشمنانت را فلک دم داد و بیرون کرد پوست با این کند ناچار قصاتی که بر را بر میداد (ار دو) و کجیو پوست از تن بیرون کج پید</p>	<p>بقول بهار و انند ترجمه تسلیح است مؤلف عرض کند که موافق قیاس است (میر خسرو) دشمنانت را فلک دم داد و بیرون کرد پوست با این کند ناچار قصاتی که بر را بر میداد (ار دو) و کجیو پوست از تن بیرون کج پید</p>

<p>پوستین بسر کنند و معنی از قلندران پوستی بر اصل این (پوست پیرا) است (ارو)</p> <p>پشت آویزانند که چادری را ماند و چون (الف) دباغت کرنا (ب) دباغ بقول اصفیه</p> <p>بجائی قیام کنند از همان پوست کار فروش عربی اسم مذکر چهار رنگنه یا پکانے والاکٹیک</p> <p>می گیرند و معنی دوم بجز که عاشق هم گنید است (الف) پوست تخت اصطلاح بقول</p>	<p>بی نوا و بهوشی کنایه باشد (ارو) (ب) پوست تخت</p> <p>فقییر مذکر (۲) عاشق - مذکر</p>
<p>واشد بساط پوست آهو و شیر و مانند آن که فقیران دارند و آن را در عرف هند مرگ چھالا</p>	<p>مصدر (الف) پوست پیراستن</p>
<p>و با گنبر گویند (نعت خان عالی) عالی اصطلاحی</p>	<p>(ب) پوست پیرا</p>
<p>ز بس کشوده بره چشم انتظار با این پوست تخت فقر ز جلد پلنگ شد (سالک یزدی)</p>	<p>(الف) بقول بحر دباغت کردن چرم و ب بقولش چرم گرد و دباغ صاحب برهان هم</p>
<p>به پوست تخت ابلق نشین چو درویشان (الف) خواه تخت منقش ز آبنوس و ز عاج کج بود</p>	<p>ذکر ب کرده معنی مشتق با بحر مؤلف عرض کند که فرق آراستن و پیراستن بر (آراستن)</p>
<p>عرض کند که قلب اصافت تخت پوست و تخت پوست است و پوست فرش درویشان را</p>	<p>گذشت و پیراستن پوست درست کردن آن به صاف و پاک کردن نشیب و فراز سطحی آن</p>
<p>تخت نام نهادند ازینکه درویشان را لقب (ارو) برن یا شیر و غیره کی</p> <p>کمال جو درویشوں کے ساتھ ہوتی ہے جس کو</p>	<p>و رنگ دادنش که مراد از دباغت است و ب اسم فاعل ترکیبی است یعنی پیرانیده پوست و کنایه از دباغ تختائی آخره زائد باشد که</p>

وہ اپنا فرش بناتے ہیں۔ نوشت

می شود طرز تعریف محققین بالآخر می دهد کہ پی بہ

پوست داون مصدر اصطلاحی۔ بقول

حقیقت ماخذ نبرہ اند (ارو) مخفی عیوب کو

برہان و (جہانگیری در لطائف) و بجز واتند و ظاہر کرنا۔

جامع کنایہ از اظہار تہ ولی نمودن و مافی الضمیر **پوست دریدن** مصدر اصطلاحی بقول

گفتن (حکیم سنائی ۷) دوستی کز پی پیالہ کند بجز (۱۱) عیب ظاہر کردن و افشای راز نمودن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

پوست دریدن

(۳۸۷۷۱)

<p>اصطلاحی۔ بقول بہار کنایہ از بی حیائی و بی شرمی</p>	<p>اصطلاحی۔ بقول بہار کنایہ از بی حیائی و بی شرمی</p>
<p>ساحب بجز ہمین اصطلاح را (پوست سگ</p>	<p>ساحب بجز ہمین اصطلاح را (پوست سگ</p>
<p>برو کشیدن) آورده معنی با بہار تنقوت۔ خان</p>	<p>برو کشیدن) آورده معنی با بہار تنقوت۔ خان</p>
<p>آرزو در سراج و صاحبان رشیدی و بر پا</p>	<p>آرزو در سراج و صاحبان رشیدی و بر پا</p>
<p>و (جہانگیری در ملحقات) متفق با بجز مؤلف</p>	<p>و (جہانگیری در ملحقات) متفق با بجز مؤلف</p>
<p>عرض کند کہ موافق قیاس است ولیکن ساحتی</p>	<p>عرض کند کہ موافق قیاس است ولیکن ساحتی</p>
<p>عجم بر زبان ندارند (اردو) بی حیائی</p>	<p>عجم بر زبان ندارند (اردو) بی حیائی</p>
<p>اختیار کرنا بے حیا۔ بے شرم ہونا۔</p>	<p>اختیار کرنا بے حیا۔ بے شرم ہونا۔</p>
<p>پوست فگدن مار استعمال۔ صاحب</p>	<p>پوست فگدن مار استعمال۔ صاحب</p>
<p>آصفی ذکر (پوست فگدن) کردہ از معنی کنایہ از آشکارا کردن امر مخفی صاحب رشیدی</p>	<p>آصفی ذکر (پوست فگدن) کردہ از معنی کنایہ از آشکارا کردن امر مخفی صاحب رشیدی</p>
<p>ساکت مؤلف عرض کند کہ از سندش (پوست</p>	<p>ساکت مؤلف عرض کند کہ از سندش (پوست</p>
<p>فگدن مار) پیدا است کہ گویند تا ہفت سال</p>	<p>فگدن مار) پیدا است کہ گویند تا ہفت سال</p>
<p>عمر بموسم گرم ما پوست سالم خود را از جسم خود</p>	<p>عمر بموسم گرم ما پوست سالم خود را از جسم خود</p>
<p>دور می کند (رضی از تیمانی ۵) در رہ دور</p>	<p>دور می کند (رضی از تیمانی ۵) در رہ دور</p>
<p>پوست پوشیدیم با ما فگدنیم ہفت پوست جو</p>	<p>پوست پوشیدیم با ما فگدنیم ہفت پوست جو</p>
<p>مار (اردو) کینچلی جھاڑنا۔ بقول آصفیہ</p>	<p>مار (اردو) کینچلی جھاڑنا۔ بقول آصفیہ</p>
<p>سانچ کا مردار جھٹی کا اپنے اوپر سے اتارنا</p>	<p>سانچ کا مردار جھٹی کا اپنے اوپر سے اتارنا</p>

<p>و جامع و ناصری اجازت آن منی دید که این لغت خلاف قیاس را بدین معنی گیریم البته معنی دوم قرین قیاس است که پوست بمعنی غنیمت گذشت و بطحاظ استدعال توانیم قیاس کرد که این مخفف (پوست باز کردن) بجذوف لفظ باز باشد که بجایش مذکور شد (ار و و) (۱۱) و کجیو پوست باز کردن (۱۲) بدگونی کرنا غنیمت کرنا - برائی کرنا - پوست کشیدن استعمال - صاحبان روزنامه و رهنما بجوال سفرنامه ناصرالدین شاه قاچار گویند که (اما بر و اثره و و ف پوست کردن باشد مؤلف عرض کند که موافق قیاس بصله بر و بدون صله باضافت با صله از سخن واضح و آشکارا (محسن تاثیر) خالی (۳) بمعنی تسلیخ (ار و و) (۱۱) چرامندپنا - بود ز مغزو فاگردگان چرخ پاشنیده کس چنین (۲) کحال کهنینا - و کجیو از پوست بر آوردن سخن پوست کنده (۱) میر برهان ابرقوی پوست کردن مصدر اصطلاحی - بقول (۵) می کند پوست از سر مردم پاشن پوست بجر (۱) بدگونی نمودن و عیب کردن و طعن کنده می گویم پامؤلف عرض کند که متعلق</p>	<p>و ملامت کردن (۲۱) ظاهر ساختن - بهار و وارسته و چراغ بر معنی اول قانع (محمد سعید اشرف سله) بعد چندین پوست کردن این خوشامدهای تو پامچو از استاد رگ زن پند چسپانیدن است (۱) (ظهوری سله) بدقت چو سازد سر انگشت بند (۱) تواند ز هر مغز صد پوست کند (۱) صاحب آصفی بدگر معنی اول می فرماید که (۳) بمعنی حقیقی تسلیخ هم مؤلف عرض کند که هر سه معنی موافق قیاس است (ار و و) (۱۱) بدگونی کرنا - ملامت کرنا (۲) ظاهر کرنا (۳) کحال کهنینا - پوست کنده اصطلاح - بقول بجر و بهار (۱) چرامندپنا - بود ز مغزو فاگردگان چرخ پاشنیده کس چنین سخن پوست کنده (۱) میر برهان ابرقوی (۵) می کند پوست از سر مردم پاشن پوست کنده می گویم پامؤلف عرض کند که متعلق</p>
--	---

است با معنی دوم پوست کردن که گذشت و صاحت است حاصل بالمصدر مصدر پوست
 (اردو) پوست کنده بقول آصفیه فارسی کردن و در ۱۲ فارسیان مجازاً رنده کشتی را
 کلمه کھلا - علانیه - بے لاگ بے لگا و صاف گویند و همین مراد است از چوب کاری که در
 کپری - کهرتل -
 پوست کنده می گویند بقوله صاحبان و انیم که مقصود محققین از تاویب چسبیت و آتوم
 خرنیه الامثال و امثال فارسی ذکر این کرده این در محل تاویب چه باشد جزین نیست که (۳)
 گویند که مثل است و از معنی و محل استعمال است بمعنی تسلیح گیریم با بجز این شامل است بر هر سه
 مؤلف عرض کند کسی که واقعه را بصیرت معنی مصدر رند کور که گذشت (اردو) (۱)
 گوید فارسیان بطور تعریفش استعمال این مقوله و صاحت یونث (۲) رنده کشتی - رنده کرنا کا
 می کنند و اصلا این مثل نباشد بلکه حال است حاصل بالمصدر مؤث (۳) کمال کھینچا کا حاصل بالمصدر
 از مصدر (پوست کنده گفتن) که بمعنی واضح - تاویب سزاوی - یونث -
 و آشکارا گفتن مصدر است اصطلاحی (اردو) الف) پوست گار اصطلاح - بقول خان
 پوست کنده کہتا ہے - مصدر (پوست کنده آرزو در سراج مرادف پوست گال بکاف عجمی
 بہنا کا حال - بمعنی پوست بی موی که زیر دتبه گو سفند باشد
 پوست کنی استعمال - بقول بہار وانند صاحب بہان این رائے نوشت و بزرگ -
 بفتح کاف تازی در مقام چوب کاری و تاویب اب) پوست گال گوید کہ پوست بی موی
 مستعمل می شود مؤلف عرض کند کہ (۱) بمعنی (ج) پوست گالہ و تبه و گو سفند و پوست

دیر گو سفند صاحبان چہا نگیری و سروری و
 ناصری و مؤید و رشیدی و جامع ذکر این کردہ اند
 (حکیم شانی سے) از غلام آنکہ ذی عیال آمد پڑ
 او زونبہ بہ پوست گال آمد پڑ (ولہ سے) دوستی کند کہ مراد ف پوست افگندن مار است
 کز پی پیالہ بود پڑ بدل پوست گال بود و معنی مجازی این بر پوست افگندن گذشت
 پڑ مؤلف عرض کند کہ گال بقول برہان گیری و صراحت ماخذ ہمدرا بخاند کور۔ موافق قیاس
 را گویند کہ از زیر زونبہ گو سفند از پیشم
 آویختہ و خشک شدہ باشد (الخ) پس
 گالہ فرید علیہ آنتست زیادت ہای ہوز
 و کار میدل گال چنانکہ آوند و آروند پس
 فارسیان تہر کرب آن با پوست آن پوست (ار و و) دیکھو پوست افگندن۔
 بی سوی را گفتند کہ زیر زونبہ و متحد گو سپند
 و قریب گال باشد (ار و و) الف ب ج
 وہ چہرا جو زونبہ اور متحد گو سپند کے نیچے ہوتا ہے۔
 جس پر بال نہیں ہوتے۔ نگر۔
 پوست گذاشتن مصدر اصطلاحی۔ بقول فارسی قدیم و انیم کہ قیاس را و و دخلی نیست
 بحر و بہار و وارستہ مراد ف پوست افگندن (ار و و) طانی۔ مونث۔

(میرزا باقر خلیفہ میرزا ابوعلی تبریزی سے) می

خون شود جدا ز لبست در پیالہ ام پانی پھو ما

پوست گذار و زمانہ ام پڑ مؤلف عرض

کند کہ مراد ف پوست افگندن مار است

کز پی پیالہ بود پڑ بدل پوست گال بود

و معنی مجازی این بر پوست افگندن گذشت

پڑ مؤلف عرض کند کہ گال بقول برہان گیری

و صراحت ماخذ ہمدرا بخاند کور۔ موافق قیاس

را گویند کہ از زیر زونبہ گو سفند از پیشم

آویختہ و خشک شدہ باشد (الخ) پس

گالہ فرید علیہ آنتست زیادت ہای ہوز

و کار میدل گال چنانکہ آوند و آروند پس

فارسیان تہر کرب آن با پوست آن پوست (ار و و)

دیکھو پوست افگندن۔ بی سوی را گفتند کہ

زیر زونبہ و متحد گو سپند و قریب گال

باشد (ار و و) الف ب ج وہ چہرا جو زونبہ

اور متحد گو سپند کے نیچے ہوتا ہے۔ جس پر بال

نہیں ہوتے۔ نگر۔ پوست گذاشتن مصدر

اصطلاحی۔ بقول فارسی قدیم و انیم کہ قیاس را و و

دخلی نیست بحر و بہار و وارستہ مراد ف پوست

افگندن (ار و و) طانی۔ مونث۔

<p>پوست مس اصطلاح بقول بہار و می گردند و حالا بر زبان معاصرین عجم نیست انذکوالہ لغات باضافت تو بال مس و (ارو) دکن میں کہتے ہیں ۱۱ گائے نہ ہی آن ریزہ ہای تنگی است کہ در وقت تک چڑا تو ملگیا ۱۱ اس کا استعمال اس مقام پر بطور زون از مس می باشد مؤلف عرض کند کہ ہاوت ہوتا ہے جب کسی کو کسی کام میں بہت کہ مجازاً مستعمل شد (ارو) ماننے کے لیے تھوڑا نفع ملے اگر کچھ نہ ملا ہو تو کہتے ہیں ۱۱ جو ہوڑے سے مارنے کے وقت گرتے ہیں مذکر خایہ تو ملا ۱۱</p>	<p>پوست وکلہ دندان زودہ است بقول صاحب رہنما جوالہ سفر نامہ ہند بقول بھرواند و وارستہ یعنی چیزی مفت بدستش افتادہ در کاری کہ احتمال نفع قلیل باشد گویند اگر بیچ نباشد گویند (پوست وکلہ مذکور شد و صراحت ماخذش ہم۔ و در انگلیسی بگیر) مؤلف عرض کند کہ فارسیان چون (پوست آفس) گویند صاحب روز نامہ کسی را میدیند کہ چیزی قلیل مفت بدست (پوست انگلیس) مجر و انتظام روانگی خط ہارا او افتاد می گفتند کہ (پوست وکلہ دندان) گفتم مؤلف عرض کند کہ مقررست پوست انگلیسی زودہ است) یعنی پوست وکلہ حاصل کردہ است بہ تبدیل تالی ہندی بہ فوقانی و زیادت است و اگر معلوم می شد کہ بیچ نفع بدست ہای نسبت بران بہ معنی منسوب بہ پوست (ارو) نیار و نسبت آن می گفتند کہ (پوست وکلہ) ثبات بقول آصفیہ ڈاک خانہ پوست آفس بگیر) کہ بیچ است و بحدف موقدہ ہم استعمال بقول انذکوالہ فرنگ فرنگ (ارو)</p>
--	--

قشر کوکنا زود (۲) کنایه از کابل و دست مؤلف کنایه از غیبت و مذمت و عیب هم کمال اسم عمل
 عرض کند که دیگر محققین ازین ساکت و صاحب پوستینی بخوابتیم ز تو که تا زستان بسبر بریم در آن
 محیط که محقق مفردات طب است ذکر این معنی (انوری ۱۰) از عقاب پوستینش گزنگوید به بود
 اول نکرده و معاصرین عجم هم بر زبان ندارند گرچه در وریا تواند کرد و ضربط گارزی به صاحب
 اگر سندا استعمال این پیش شود تو انیم قیاس رشیدی بر غیبت قانع و صاحب جهانگیری در
 کرد که فارسی قدیم است - مخفی مباد که هم او ملحمات با او مستحق - بهار می فرماید که فرید علییه پوست
 بر کوکنا رگوید که پوست خشنش است و بر است و معنی آنچه از پوست سازند صاحب آن
 خشنش می فرماید که پوست آن سرد و در و در و معنی بالا کرده مؤلف عرض کند که
 و خشک در اول - مخدرو رادع و مستدو - معنی اول موافق قیاس که منسوب به پوست باشد
 ضما و آن بر پیشانی جهت در و سرد همچنین نطق و ظاهر است که این لباس خاص از پوست می سازند
 بطبیخ آن نافع و منافع بسیار دارد (الخ) - و معنی دوم فرید علییه پوست زیاد است یا نون
 بنجبال بابیای نسبت معنی منسوب به پوست که پوست هم به همین معنی گذشت (اردو) (۱)
 انسان (اردو) پوست - بقول آصفیه پوستین - اسم مذکر - دیکو برغان (۲) دیکو پوست
 فارسی - اسم مذکر خشنش کاژورا (۲) پوستی که دوسری معنی -

بقوله سست - مجهول - کابل - الکسیا - (الف) پوستین بگاور

پوستین | اصطلاح - بقول برهان و سروری (ب) پوستین بگاور واو (الف)

و نوید و جامع (۱) لباسی است معروف و (۲) بقول برهان و بکر کنایه از بدگو و عیب جویند

بیار نسبت (ب) گوید که بقول برهان کنایه از عیب جو قاتل (ار دو) (الف) بدگو عیب بدگویی و عیب جوئی و درین تامل است صاحب جو (ب) حماقت کرنا -	بیار نسبت (ب) گوید که بقول برهان کنایه از عیب جو قاتل (ار دو) (الف) بدگو عیب بدگویی و عیب جوئی و درین تامل است صاحب جو (ب) حماقت کرنا -
---	---

انند نقل نگارش (میر معزی ۵) کی شود غره پوشتین سر امی اصطلاح - بقول بهار و بفتار مخالف چون توئی با مرد وانا کی دبد هرگز انند معنی و باغ مؤلف عرض کند که تحتانی بگا ذر پوشتین با مؤلف عرض کند که عادت در آخر زائد است و این اسم فاعل ترکیبی است است که شست و شوی پوشتین مستعمله تعلق به که و باغان و باغت پوست هم کنند و پوشتین کا ورن دار و بلکه کار و باغ است پس آنانکه هم درست میکنند (انوری ۵) شب و روز پوشتین به گا ذرمی دهند حماقت می کنند پس شان سپار که نیست پوزین نکوتر دو پوشتین پرا معنی (ب) حماقت و بی عقلی کردن و کار از (ار دو) و یکپو پوست پیراے -	انند نقل نگارش (میر معزی ۵) کی شود غره پوشتین سر امی اصطلاح - بقول بهار و بفتار مخالف چون توئی با مرد وانا کی دبد هرگز انند معنی و باغ مؤلف عرض کند که تحتانی بگا ذر پوشتین با مؤلف عرض کند که عادت در آخر زائد است و این اسم فاعل ترکیبی است است که شست و شوی پوشتین مستعمله تعلق به که و باغان و باغت پوست هم کنند و پوشتین کا ورن دار و بلکه کار و باغ است پس آنانکه هم درست میکنند (انوری ۵) شب و روز پوشتین به گا ذرمی دهند حماقت می کنند پس شان سپار که نیست پوزین نکوتر دو پوشتین پرا معنی (ب) حماقت و بی عقلی کردن و کار از (ار دو) و یکپو پوست پیراے -
---	---

پوشی نه گرفتن باشد برهان ذکر (ب) نکر و پوشتین دریدن مصدر اصطلاحی بقول و بر (الف) قانع آنچه بهار اشاره برهان می کند برهان و بحر و بهار و جهاتگیری در ملحقات کنایه تسامح اوست و معنی (الف) بیان کرده بحر و از افشای راز کردن (فخر گرگانی ۵) بگیتی برهان هم موافق قیاس نیست و هر دو محققین هر که نام من شنیدی پوزین پوشتین بر من دریدنی بی به حقیقت نبوده اند و کار از قواعد زبان (سعدی ۵) روا باشد پوشتینم و رند پوشتین فارسی هم گرفته اصلا این اسم فاعل ترکیبی است که طاققت ندارم که مغزم بر ند پوزین مؤلف اگر (الف) را (پوشتین بگا ذر و دهنده) قائم کنیم عرض کند که استعمال این لفظ (بر) می نماید معنی اندرین صورت هم معنی این احمق باشد نه بدگو و پوشتین بر کسی دریدن (ار دو) افشای راز کرنا	پوشی نه گرفتن باشد برهان ذکر (ب) نکر و پوشتین دریدن مصدر اصطلاحی بقول و بر (الف) قانع آنچه بهار اشاره برهان می کند برهان و بحر و بهار و جهاتگیری در ملحقات کنایه تسامح اوست و معنی (الف) بیان کرده بحر و از افشای راز کردن (فخر گرگانی ۵) بگیتی برهان هم موافق قیاس نیست و هر دو محققین هر که نام من شنیدی پوزین پوشتین بر من دریدنی بی به حقیقت نبوده اند و کار از قواعد زبان (سعدی ۵) روا باشد پوشتینم و رند پوشتین فارسی هم گرفته اصلا این اسم فاعل ترکیبی است که طاققت ندارم که مغزم بر ند پوزین مؤلف اگر (الف) را (پوشتین بگا ذر و دهنده) قائم کنیم عرض کند که استعمال این لفظ (بر) می نماید معنی اندرین صورت هم معنی این احمق باشد نه بدگو و پوشتین بر کسی دریدن (ار دو) افشای راز کرنا
---	---

<p>پوستین دوز اصطلاح۔ بقول بہاروانند</p>	<p>کروغور بر معنی شعر ساخت کہ این را بند</p>
<p>از عالم پارہ دوز پتیہ دوز (سعدی سے)</p>	<p>این مصدر آور دو این متعلق است بہ (پوستین</p>
<p>با بدان نیکوئی نیاموزی پناہ از گرگ پوستین</p>	<p>کندن) کہ می آید (ارو) غیبت کرنا بدگویی</p>
<p>دوزی پ مؤلف عرض کند کہ از مصدر</p>	<p>پوستین کندن مصدر اصطلاحی۔</p>
<p>پوستین دوزیدن) اسم فاعل ترکیبی است و</p>	<p>بقول بحر مراد ف پوست کندن مؤلف</p>
<p>(پوستین دوزی) حاصل بالمصدر معین مصدر</p>	<p>عرض کند کہ موافق قیاس است سندا استعما</p>
<p>(ارو) پوستین سینے والا۔</p>	<p>در پوستین کردن گذشت (ارو) و کھیو پوست کندن</p>
<p>پوستین کردن مصدر اصطلاحی۔ بقول</p>	<p>پوستین گرفتن مصدر اصطلاحی</p>
<p>برہان و بحر و وارستہ و رشیدی و بہار کنایہ</p>	<p>بقول بحر عیب گرفتن و عیب کردن</p>
<p>از بدگویی و عیب نمودن (انوری سے) بارخ</p>	<p>مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس است</p>
<p>و دذالش روز و شب فلک پ پوستین ماہ</p>	<p>اگرچہ سندا استعمال پیش نشد عیبی نزارو</p>
<p>و پروین می کند پ مؤلف عرض کند کہ بہار</p>	<p>(ارو) عیب جوئی کرنا۔</p>
<p>پوسہ بقول برہان و اندوسراج بہزن پوسہ</p>	<p>ریمانی را گویند کہ در وقت رشتن بر</p>
<p>دوک پیچ مؤلف عرض کند کہ اسم جامد فارسی زبان باشد (ارو) وہ رستی جو بننے</p>	<p>کے وقت آٹہ پر پٹی ہے۔ مونث۔</p>
<p>کے وقت آٹہ پر پٹی ہے۔ مونث۔</p>	<p></p>
<p>پوسیدن بقول بحر باوا و مچھول از ہم کچھترن</p>	<p>و پڑمردہ گردیدن و آماسیدن۔ فرماید کہ کمال</p>
<p>و کد اختن و فرسودن و کہنہ و ناچیز شدن</p>	<p>الشہر لاف است و مضارع این پوسد</p>

صاحب اندک بوالہ غیاث گوید کہ بای موحدہ و صاحب پوچپال بوالہ معاصرین ذکر این کرده ہو
 شہرت گرفته صاحب موارو گوید کہ بغایت عرض کند کہ سبزل پوسیدن کہ در موحدہ مذکور
 لہنہ شدن چوب و استخوان و جامہ و جز آن شد چنانکہ اتب و استپ و صراحت ماخذ ہمدراز
 کہ از ہم بریزد صاحب سروری ذکر پوسیدہ گذشت (اردو) دیکھو پوسیدن کے چوتھے اور چھٹے
 کردہ کہ افادہ معنی اسم مفعول این می کند و **پوسیدہ چوب** اصطلاح بقول بحر
 فرماید کہ یعنی سخت سوده شدہ و سست گشتہ چوبی است کہ در شب چراغ افروزد و بہا بچراغ
 (جام جم ۵) آب گندیدہ خاک پوسیدہ پودار الا فاضل می فرماید کہ چوبی کہ در شب چون آفت
 در تو چون نفس و روح دوسیدہ صاحبان سوزان نماید مؤلف عرض کند کہ سبزل پوسیدہ
 اند و نوید ہمدراز سروری و صاحب رہنما بچراغ است چنانکہ تب و تپ و صراحت ماخذ
 سفر نامہ ناصر الدین شاہ قاجار ہم این را آورد ہمدراز بجا کردہ ایم (اردو) دیکھو پوسیدہ چوب

پوش بقول برہان و جامع باثانی مجہول بر وزن موش (۱) زرہ و جوشن را گویند و (۲)
 امر بردور شدن و کناری رفتن یعنی از راہ دور شو و (۳) نام گیاهی کہ آن را می گویند
 و شاہنا سازند و از جانب ارمن می آورند و آن را (پوش دریندی) می خوانند و تقریب
 را نافع و شیف خوزی ہمانست۔ صاحب جهانگیری بر معنی اول و دوم قانع (مہلانا شہابا
 ۱۵) چوباہی شہم آنکہ بد پوش دارد چو عوک اندران آب شد غوطہ خوار بہ صاحب سروری
 بذر معنی اول معنی دوم را بوالہ فرہنگ نوشتہ گوید کہ این معنی مخصوص فرہنگ است
 و می فرماید کہ (۳) امر از پوشیدن و معنی پوشندہ ہم (سعدی ۱۵) زایدی در پلاس پوشی

باز اید پاک باش و اطلس پوش که صاحب نامری در پیر معنی اول الذکر بزبان برهان صاحب
 رشیدی بزرگ معنی اول معنی دوم را متعارف بندگان گوید. خان آرزو در سراج برکت معنی دوم
 قانع و می فرماید که اغما و بر قول جهانگیری است و بدین معنی لغت فارسی است. صاحب نظر
 بشرح (چهل و یکمی فقره دستاير آسمانی بفرز اباد و خشوران و خشورا) گوید که به ضم بای فارسی و اول
 مجهول و شین معجمه (۵) یعنی ملبوسات مؤلف عرض کند که همین است معنی اصل و تسامع متفرک
 که معنی واحد را جمع نوشت معنی حقیقی این ملبوس باشد و پس و همین است اسم مصدر پوشیدن که
 می آید و معنی اول مجاز معنی پنجم که زره و جوشن را هم پوش گفتند و معنی دوم و چهارم امر حاضر
 است از مصدر پوشیدن و تسامع سروری است که معنی فاعلی نقل کرد و این معنی بدون تنویر
 با اسمی حاصل نمی شود چنانکه (زره پوش) و معنی دوم مبتدل پوش یعنی چارش که در موصده
 مذکور شد چنانکه تب و تب (ارو و) (۱۱) زره - و یکپوشیدن که دوسری معنی (۲) و
 هو - و یکپوشیدن یه اس کا امر حاضر ہے (۳) و یکپوش کے چوتھے معنی (۴) ہیں -
 و یکپوشیدن (۵) ملبوس - مذکر -

<p>پوشا بقول برهان و مؤید و جامع بالف کند که معنی اول داخل قواعد فارسی است کشیده (۱۱) پوشنده و (۲) پوشندگی صاحبان چون بر امر حاضر الف فاعلی داخل شود افاو سروری و نامری بر معنی اول قانع (است) معنی فاعلی کند چنانکه از جستن جو یا و گفتن گویا لطیفی (۵) ولیلت جو ابریت پوشای حق و معنی دوم باعتبار جامع که محقق اهل زبان و بستیت همچون ابر کا کیا و مؤلف عرض است این را حاصل بالمصدر پوشیدن و نام</p>	<p>پوشا بقول برهان و مؤید و جامع بالف کند که معنی اول داخل قواعد فارسی است کشیده (۱۱) پوشنده و (۲) پوشندگی صاحبان چون بر امر حاضر الف فاعلی داخل شود افاو سروری و نامری بر معنی اول قانع (است) معنی فاعلی کند چنانکه از جستن جو یا و گفتن گویا لطیفی (۵) ولیلت جو ابریت پوشای حق و معنی دوم باعتبار جامع که محقق اهل زبان و بستیت همچون ابر کا کیا و مؤلف عرض است این را حاصل بالمصدر پوشیدن و نام</p>
--	--

<p>و این معنی لغتی است معاصرین عجم گویند که درین روزها این لغت را بر زبان داریم لمبوس (مختصری) (الخ) مامی گوئیم که ترکیباً غلط نیست لغت فارسی است و موافق قیاس (ارود)</p>	<p>(ارود) (۱) پوشنده پوشیدن کا اسم تمام معنوں پر شامل (۲) دیکھو پوشندگی یہ حاصل بالمصدر ہے پوشیدن کا۔</p>
<p>پوشاک بقول بہار مرادف پوشش یعنی جامہ ہای پوشیدنی مثل خوراک کہ چیز خورونی است۔ صاحب انتقال نگارش مؤلف عرض کند کہ پوشش کہی آید بمعنی لباس مستعمل است و حق آنست کہ آن بمعنی پوشندگی است یعنی حاصل بالمصدر پوشید و صراحت کامل ہمدراجا کہیم و پوشاک بمعنی مختصر کیا ہے۔</p>	<p>پوشاک بقول آصفیہ۔ ارود۔ اسم مؤنث۔ پوشش۔ لباس۔ پہننے کے کپڑے آپ فرماتے پین کہ یہ لفظ اساتذہ فارس میں نہیں آیا اہل ہند کا اختراع ہے۔ مؤلف عرض کرتا ہے اس کا استعمال بمعنی لمبوس</p>
<p>پوشانیدن بقول بجاوا و جمہول متعدی مستعمل ہند است و لغت اردو زبان ازینجا پوشیدن و کامل التصریف است کہ مضارع کہ محققین اہل زبان و زبانان غیر از بہار ہند تراود کر این کردہ اند و صاحب اند کہ مجر و نقل نگاری کاراوست نقل بہار کرد پوشیدن یہ اس کا متعدی ہے اور اس صاحب غیث این را نقل کردہ و صراحت کے تمام معنوں پر شامل۔</p>	<p>لباس مستعمل است و حق آنست کہ آن بمعنی پوشندگی است یعنی حاصل بالمصدر پوشید و صراحت کامل ہمدراجا کہیم و پوشاک بمعنی مختصر کیا ہے۔ مطبوس اصلا در فارسی زبان نیامدہ بلکہ مستعمل ہند است و لغت اردو زبان ازینجا پوشیدن و کامل التصریف است کہ مضارع کہ محققین اہل زبان و زبانان غیر از بہار ہند تراود کر این کردہ اند و صاحب اند کہ مجر و نقل نگاری کاراوست نقل بہار کرد پوشیدن یہ اس کا متعدی ہے اور اس صاحب غیث این را نقل کردہ و صراحت کے تمام معنوں پر شامل۔</p>
<p>پوششک بقول اند بجاوا فرنگ</p>	<p>خوبی کردہ گوید کہ بمعنی منسوب بہ پوش است پوششک</p>